

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W JANOWIE LUBELSKIM**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU JANOWSKIEGO
ZA ROK 2023**

**Nadzorujemy, Informujemy, Badamy,
Aktywizujemy, Edukujemy...**

**ul. Wojska Polskiego 30, 23-300 Janów Lubelski
e-mail: psse.janowlubelski@sanepid.gov.pl
e-PUAP: /PSSEJanowLub/SkrytkaESP**

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

I.	WSTĘP	3
II.	ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI	4
III.	ODPADY MEDYCZNE	16
IV.	STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	16
V.	ROCZNA OCENA STANU UODPORNIEŃ POWIATU JANOWSKIEGO	19
VI.	JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	24
VII.	PLYWALNIE	34
VIII.	KĄPIELISKA I MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI	36
IX.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	38
X.	STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	42
XI.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ	53
XII.	STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY	70
XIII.	STAN SANITARNY PLACÓWEK DZIECI I MŁODZIEŻY	81
XIV.	OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	87
XV.	DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA	101
XVI.	PODSUMOWANIE	106

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

I. WSTĘP

„Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego za rok 2023”, opracowana została na podstawie informacji uzyskanych w czasie prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz działalności przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Nadal jednak stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego systematycznego nadzoru obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

Do naszych ustawowych zadań należy także pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz stanu własnego zdrowia, inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego odżywiania i zapobiegania chorobom.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim zwana dalej „PSSE” objęta została wsparciem z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach projektu pn. „Wzmocnienie infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w celu zwiększenia efektywności ich działania”. Projekt został zrealizowany w 2023 roku w ramach reakcji Unii Europejskiej na pandemię COVID-19. Główne zadania projektu realizowanego przez PSSE w Janowie Lubelskim w ramach działania 11.3 „Wspieranie naprawy i odporności systemu ochrony zdrowia”, Oś priorytetowa XI REACT-EU Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020 skupiały się na:

- Zakupie sprzętu i wyposażenia laboratoryjnego do Oddziału Laboratoryjnego PSSE.
- Zakupie sprzętu informatycznego.

Ocena stanu sanitarnego zostaje przekazana Staroście Janowskiemu oraz Radzie Powiatu w celu zapoznania się i wykorzystania jako ważny materiał pomocniczy w podejmowaniu decyzji na rzecz dalszej poprawy warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu janowskiego.

Informacja została udostępniona na naszej stronie internetowej www.gov.pl/web/psse-janow-lubelski oraz portalu społecznościowym [Facebook](#).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

II. ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Nadzór epidemiologiczny to jeden z kluczowych obszarów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, który realizuje zadania w zakresie: nadzoru nad chorobami zakaźnymi, nadzoru nad obiektami lecznictwa zamkniętego i otwartego, a także nadzoru nad szczepieniami ochronnymi. W ramach powyższego nadzoru prowadzona jest m.in. analiza sytuacji epidemiologicznej zachorowań na choroby zakaźne wśród mieszkańców powiatu janowskiego, a także działania ukierunkowane na zwalczanie i zapobieganie chorobom zakaźnym, prowadzony jest stały nadzór nad stanem sanitarno-technicznym podmiotów działalności leczniczej oraz przestrzeganiem procedur zapobiegających wystąpieniu zakażeń. Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy także sprawowanie kontroli nad wykonywaniem szczepień ochronnych, jak również udział w procesie dystrybucji szczepionek do punktów szczepień. Opracowanie przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu janowskiego w 2023 roku w stosunku do roku 2022.

W roku 2023 przeprowadzono **994** dochodzeń epidemiologicznych, które miały na celu:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób z kontaktu z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- przeprowadzanie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Na terenie powiatu janowskiego w roku 2023 zarejestrowano **820** przypadków zachorowań na choroby zakaźne (w 2022 – **2144**), z powodu których hospitalizowanych było **207** osób (25,2 % wszystkich zarejestrowanych przypadków).

Tabela 1. Choroby zakaźne i zakażenia zgłoszone w 2022 i 2023 roku z uwzględnieniem ilości hospitalizacji i współczynnika zachorowalności w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

L.p.	JEDNOSTKA CHOROBOWA	2022 r.		2023 r.	
		liczba zachorowań/ liczba hospitalizacji	współczynnik zachorowalności [liczba zachorowań/10tys.]	liczba zachorowań/ liczba hospitalizacji	współczynnik zachorowalności [liczba zachorowań/10tys.]
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	13/10	2,92	12/12	2,72
2.	Wirusowe zakażenia jelitowe	88/88	19,7	40/39	9,07
3.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu	4/3	0,9	16/4	3,63

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

4.	Ospa wietrzna	160/0	35,88	136/2	30,85
5.	Różyczka	-	-	-	-
6.	Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C	1/0	0,22	3/1	0,68
7.	Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B	1/0	0,22	1/0	0,23
8.	Wirusowe Zapalenie Wątroby typu A	-	-	1/1	0,23
9.	Świnka	-	-	-	-
10.	Szczepienia p/wścieklicznie u osób pokąsanych przez zwierzęta	7/0	1,57	4/0	0,91
11.	Borelioza	34/0	7,62	58/3	13,15
12.	Szkarlatyna (płonica)	7/0	1,57	20/3	4,54
13.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1/1	0,22	1/1	0,23
14.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	-	-	-	-
15.	Wirusowe zapalenie mózgu	-	-	-	-
16.	Kleszczowe zapalenie mózgu	1/1	0,22	-	-
17.	Grypa i zachorowania grypopodobne	2152 + 4 przypadki grypy wywołanej wirusem typu A /3	483,45	76 przypadków grypy potwierdzonej testem antygenowym/ 24	17,24
18.	Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)	-	-	-	-
19.	Gruźlica	2/2	0,45	7/7	1,59
20.	Krzusiec	-	-	1/1	0,23
21.	Zatrucia pestycydami	-	-	-	-
22.	Mikobakterioza	-	-	-	-
23.	Inwazyjna Choroba Meningokokowa	-	-	-	-
24.	AIDS	-	-	-	-
25.	Nowo wykryte zakażenia HIV	1/1	0,22	-	-
26.	Wrodzony zespół różyczkowy	-	-	-	-
27.	Kiła	-	-	-	-
28.	Rzeżączka	-	-	-	-
29.	Giardioza (lamblioza)	-	-	1/1	0,23
30.	Listerioza	-	-	-	-
31.	Bąblowica	-	-	1/1	0,23
32.	Zapalenie jelitowe wywołane <i>Clostridioides difficile</i>	30/30	6,73	15/14	3,4
33.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> (róża)	2/2	0,45	6/2	1,36
34.	Choroby wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	6/6	1,35	1/1	0,23

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

35.	Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm - grzyby	-	-	-	-
36.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	1784/172	400,0	352/84	79,85

W roku 2023 na terenie powiatu janowskiego wśród chorób podlegających zgłaszaniu do inspekcji sanitarnej nie odnotowano zachorowań na czerwonkę bakteryjną, odrę, ospę prawdziwą, dury brzuszne i dury rzekome. Pomimo, że zagrożenie zachorowania na te choroby nie jest wysokie, wymagają one stałego nadzoru z racji ich znaczenia klinicznego i potencjału epidemicznego.

W odniesieniu do roku ubiegłego zaobserwowano znaczny spadek odsetka zgonów z powodu zachorowań na choroby zakaźne. W 2023 roku zarejestrowano 3 zgony co stanowiło 0,36% ogółu zachorowań (w 2022 roku zarejestrowano 14 zgonów co stanowiło 0,35% ogółu zachorowań).

Wskaźnik umieralności w 2023 roku wyniósł 0,68/10 tys. ludności.

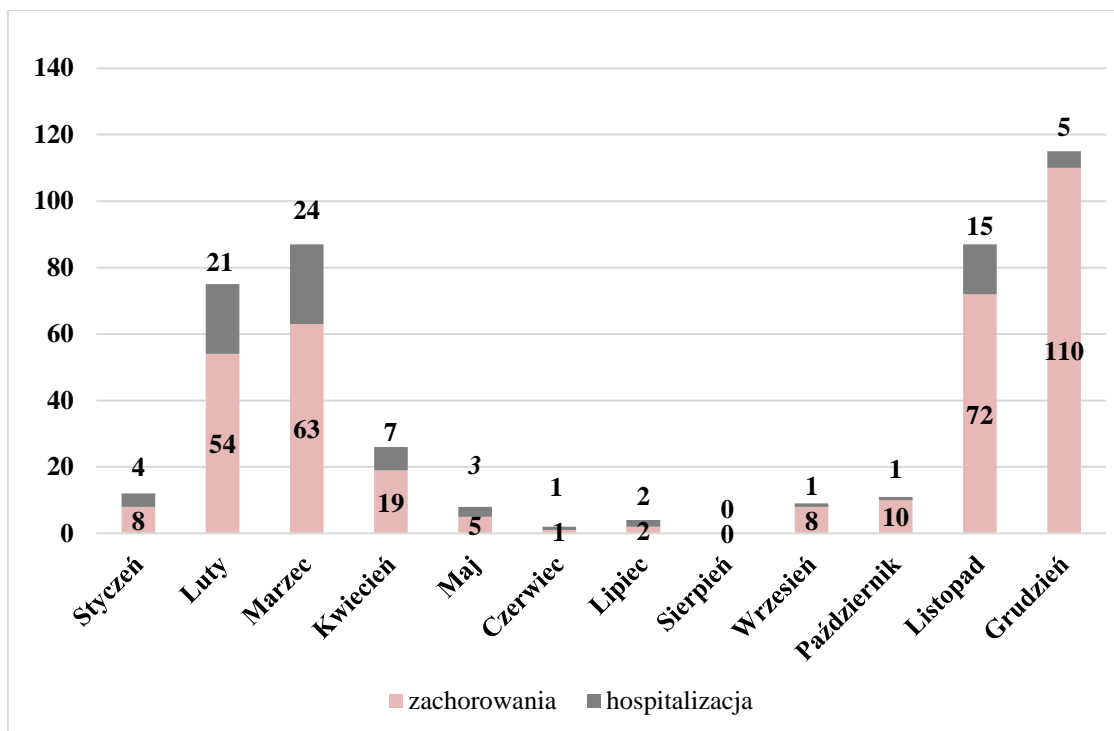
Tabela 2. Liczba zgonów z powodu chorób zakaźnych z podziałem na grupy wiekowe w 2023 roku.

Lp.	Przyczyna zgonów		Liczba zgonów oraz podejrzeń zgonów z powodu chorób zakaźnych wg wieku zmarłych												
	Kod ICD-10	Określenie słowne	0	1	2-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	Ogółem	W tym podejrzeń
1.	U07.1	COVID-19, wirus zidentyfikowany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
2.	G04.2	Zapalenie mózgu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
3.	A15.9	Gruźlica układu oddechowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Razem			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0

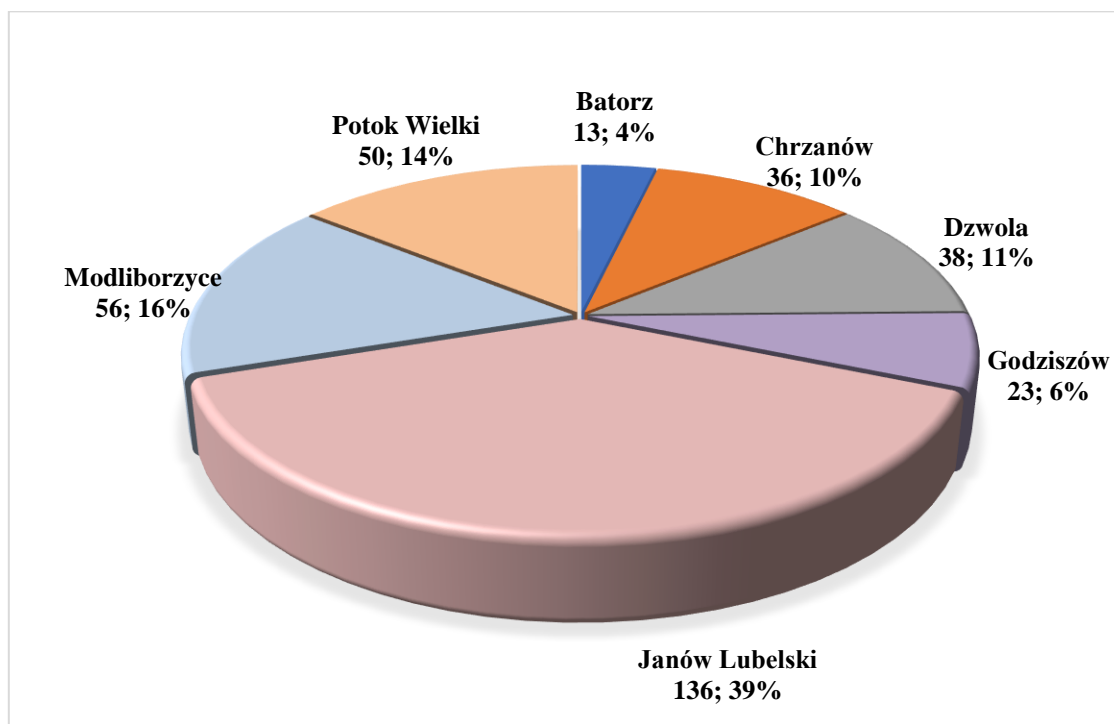
1. COVID-19.

Na terenie powiatu janowskiego w 2023 roku zarejestrowano 352 potwierdzone przypadki zachorowań na COVID-19 (w 2022 r. – 1784 przypadki).

Najwięcej przypadków zachorowań zarejestrowano w grudniu - 110 przypadków. Wskaźnik zachorowalności wyniósł 79,85/10 tys. ludności. Z powodu zakażenia SARS-CoV-2 hospitalizowane były 84 osoby (stanowi to 40,6% ogółu hospitalizacji z powodu chorób zakaźnych). Zarejestrowano 1 zgon z powodu COVID-19.

Wykres 1. Liczba nowych przypadków i hospitalizacji w rozbiciu na poszczególne miesiące 2023 roku.

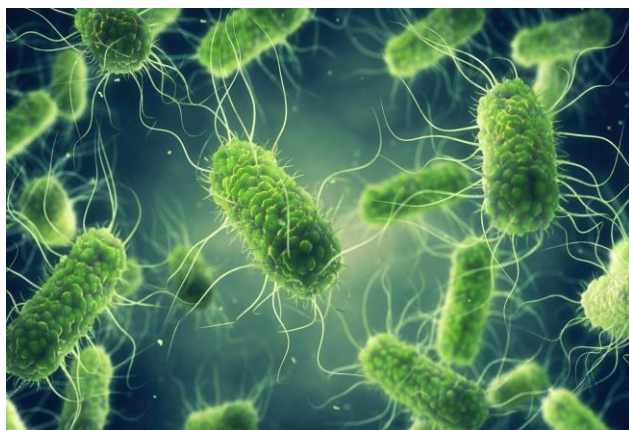

Wykres 2. Liczba zachorowań w poszczególnych gminach i ich udział procentowy w ogólnej liczbie zachorowań w powiecie.

2. Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe.

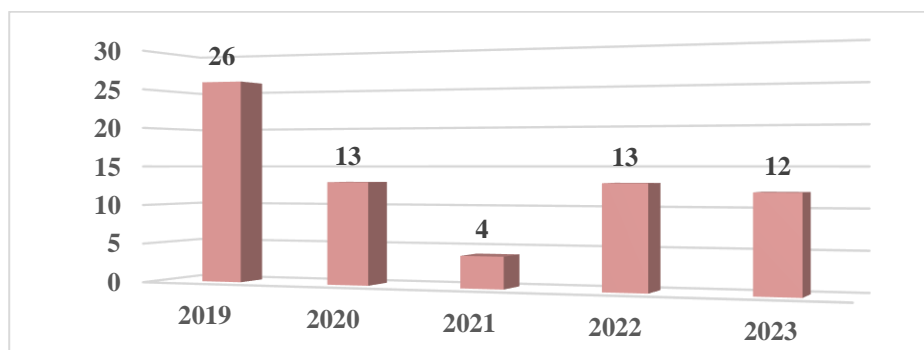
Zatrucia i zakażenia pokarmowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne: bakterie, wirusy, pasożyty oraz toksyny wytwarzane przez zwierzęta, rośliny i grzyby.

2.1. Bakteryjne zakażenia jelitowe.

- **Salmonellozy – zatrucia pokarmowe**

W 2023 roku odnotowano 12 zachorowań na salmonellozę jelitową (w 2022 r. - 13). Wszystkie osoby były hospitalizowane. W 11 przypadkach czynnikiem etiologicznym był szczep *Salmonella Enteritidis*. 1 przypadek zachorowania wywołany był przez szczep *Salmonella Virchow*. Wszystkie przypadki zachorowań to zachorowania sporadyczne nie powiązane epidemiologicznie. Najprawdopodobniej przyczyną zachorowań były zaniedbania higieny osobistej i otoczenia, błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, brakiem poddawania żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno-higienicznych. Z nadzoru przebadano 45 osób ze styczności z chorymi. Zarejestrowano 8 nosicieli pałeczek z rodzaju *Salmonella*.

Wykres 3. Liczba przypadków zachorowań na salmonellozę jelitową w latach 2019 - 2023.

- **Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe bliżej nieokreślone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.**

W 2023 roku zarejestrowano 15 przypadków zachorowań na biegunkę i zakażenia żołądkowo-jelitowe bliżej nieokreślone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 4 przypadki u dzieci do lat 2). W porównaniu do roku 2022 ilość zachorowań wzrosła (2022 r. - 4 przypadki zachorowań w tym 1 przypadek u dziecka do lat 2).

- **Zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile***

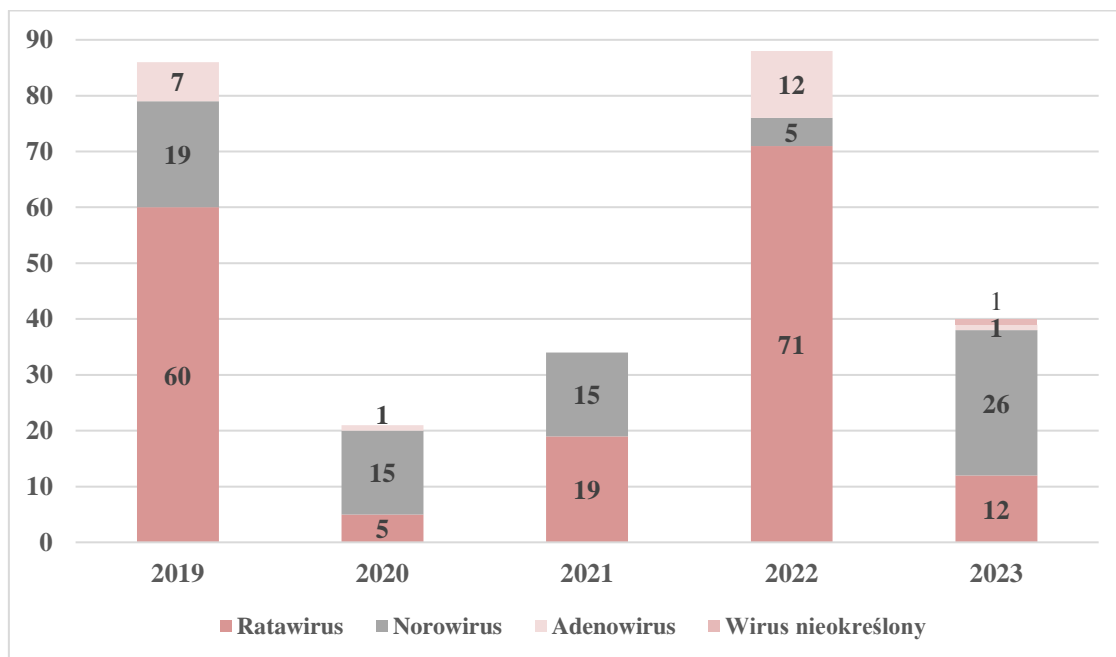
Clostridioides difficile jest bakterią powszechnie występującą w środowisku. Kolonizacja tym patogenem jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Do wystąpienia choroby przyczyniają się takie czynniki jak: hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, obciążenie chorobami współistniejącymi. W porównaniu do roku ubiegłego ilość zachorowań spadła o połowę. W 2023 roku zarejestrowano 15 przypadków, a w 2022 r. - 30. W bieżącym roku nie odnotowano ogniska zakażenia szpitalnego wywołanego patogenem *Clostridioides difficile*.

Nie odnotowano zachorowań wśród personelu medycznego.

2.2. Wirusowe zakażenia jelitowe.

W 2023 roku zarejestrowano 40 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych z czego 22 przypadki to zakażenia u dzieci do lat 2:

- 12 z pośród nich to zakażenia wywołane przez rotawirusy,
- 26 przypadków to zachorowania wywołane przez norowirusy,
- 1 przypadek to zachorowanie wywołane przez adenowirusa,
- 1 przypadek to zachorowanie przez wirus nieokreślony.

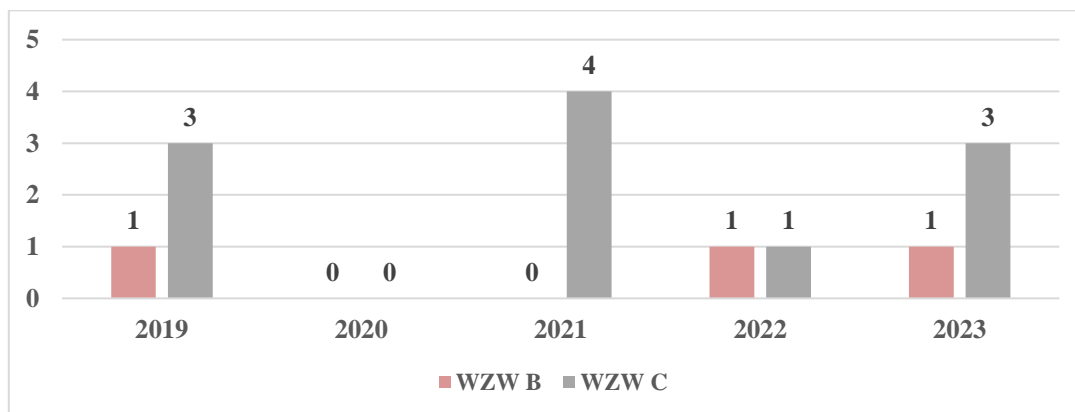

Wykres 4. Wirusowe zakażenia jelitowe w oparciu o czynnik chorobotwórczy w latach 2019-2023.

3. Zakażenia krwiopochodne oraz choroby przenoszone drogą płciową.

Wirusowe zapalenia wątroby to choroby wywoływane przez hepatotropowe wirusy, które powodują stan zapalny wątroby. W niektórych przypadkach wirusowe zapalenie wątroby może przybierać postać ostrą co grozi poważnymi następstwami zdrowotnymi. W 2023 roku zarejestrowano 3 potwierdzone przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz 1 przypadek zachorowania typu B. Z uwagi na brak szczepień ochronnych przeciwko HCV, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie poprzez utrzymywanie wysokich standardów higieniczno - sanitarnych podczas wykonywania świadczeń zdrowotnych i zabiegów przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek. Wirusowe zapalenie wątroby typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych oraz równoległe do poprawy wczesnego wykrywania nabytych zakażeń.

W 2023 roku nie rejestrowano chorób przenoszonych drogą płciową.

Wykres 5. Wirusowe zapalenie wątroby typu B i C w latach 2019-2023.

4. Choroby odzwierzęce.

Choroby odzwierzęce to choroby zakaźne zwierząt, które mogą być przenoszone na ludzi. Wiele z nich rozprzestrzenia się poprzez bezpośredni lub pośredni kontakt chorymi zwierzętami.

4.1. Borelioza.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Borelioza jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana, dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i uniemożliwia szybkie jej opanowanie.

W 2023 roku ilość zachorowań na boreliozę znacznie wzrosła, zarejestrowano 58 przypadków (w 2022 r. - 34). Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, że najczęstszą postacią boreliozy była postać skórna w postaci rumienia wędrującego we wczesnej fazie choroby.

Troje chorych wymagało hospitalizacji, pozostali byli leczeni w warunkach ambulatoryjnych. Rumień wędrujący wystąpił u 38 osób. Pozostałe przypadki to zachorowania z objawami ze strony układu kostno-stawowego. Najwięcej ukąszeń przez kleszcze miało miejsce w miesiącach wiosennych i letnich na terenie ogródków przydomowych, w lasach mieszanych oraz na łąkach.

Tabela 3. Dane epidemiologiczne zachorowań na boreliozę zgłoszonych w 2023 roku i analogicznym okresie roku ubiegłego.

1. wiek/pleć	2022 r.			2023 r.		
	K	M	ogółem	K	M	ogółem
0-4	0	0	0	0	1	1
od 5 do 9	0	0	0	0	1	1
od 10 do 14	1	0	1	0	0	0
15-19	1	0	1	1	2	3
20-29	0	0	0	1	5	6
30-39	1	2	3	1	3	4
40-49	2	5	7	4	4	8
50-59	3	5	8	9	4	13
60-64	4	3	7	5	3	8
65+	6	1	7	7	7	14
ogółem	18	16	34	28	30	58
2. grupa zawodowa/pleć	2022r.			2023r.		
Rolnicy	12			0		
Leśnicy, inni pracownicy leśni	1			0		
3. objawy choroby/pleć	K	M	ogółem	K	M	ogółem
Faza wczesna - rumień wędrujący	12	9	21	21	17	38
Inne zmiany skórne (lymphocytoma, zanikowe zapalenie skóry)	0	0	0	0	0	0
Borelioza układu kostno-stawowego	6	7	13	7	13	20
Jednocześnie rumień i bóle stawów wśród w/w osób	0	0	0	0	0	0
Borelioza układu krążenia	0	0	0	0	0	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Neuroborelioza	0	0	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0	0	0

4.2. Giardioza (lamblioza).

Choroba wywoływana przez grupę mikroskopijnych jednokomórkowych pasożytów, które mogą zarazić psy, koty, gryzonie i ludzi. Zakażenie występuje po spożyciu pasożyta, często powodując biegunkę oraz wymioty. U ludzi do zakażenia dochodzi najczęściej poprzez picie zanieczyszczonej wody. W roku 2023 odnotowano 1 przypadek zachorowania na lambliozę (w 2022 r. – brak zachorowań).

5. Pokąsania i szczepienia przeciwko wścieklicznie.

Istotnym problemem pozostają pokąsania przez zwierzęta, w 2023 roku zarejestrowano 53 pokąsania:

- 47 pokąsań przez psy,
- 5 pokąsań przez koty,
- 1 pokąsanie przez szczura.

4 osoby zostały zakwalifikowane do szczepień przeciwko wścieklicznie.

W 2022 roku zarejestrowano 28 pokąsań. 7 osób poddało się szczepieniom przeciwko wścieklicznie ze względu na brak możliwości obserwacji zwierzęcia będącego sprawcą pokąsania. W omawianym okresie na terenie powiatu janowskiego nie stwierdzono przypadków zachorowań na wścieklicznę u ludzi.

6. Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

6.1. Płonica (szkarlatyna).

Płonica jest ostrą chorobą zakaźną, która objawia się zmianami zapalnymi błony śluzowej gardła, anginą, gorączką, wymiotami i drobnoplamiastą wysypką.

W 2023 roku zarejestrowano 20 przypadków zachorowań na szkarlatynę, 3 osoby wymagały hospitalizacji.

W 2022 roku zarejestrowano 7 przypadków zachorowań na szkarlatynę nie wymagających hospitalizacji.

6.2. Ospa wietrzna.

Ospa wietrzna występuje zwykle u dzieci. Na ogół stwierdza się u nich łagodne objawy kliniczne takie jak: brak łaknienia, ból głowy, osłabienie, niewysoka gorączka, wysypka. Zachorowalność na ospę wietrzną w 2023 roku spadła w stosunku do roku ubiegłego - zgłoszono 136 przypadków (2022 r. - 160). Z MZ-54 wynika, że na ospę wietrzną na terenie powiatu janowskiego w 2023 roku zaszczepiło się 27 dzieci.

7. Choroby zakaźne objęte przez światową organizację zdrowia programami eradykacji i eliminacji.

W zakresie chorób, przeciwko którym prowadzi się obowiązkowe szczepienia ochronne, sytuacja epidemiologiczna jest stabilna. W 2023 roku podobnie jak w 2022 w powiecie janowskim nie odnotowano zachorowań na błonicę, tężec, krztusiec, odrę, świnkę, różyczkę, Haemophilus influenzae oraz Poliomyelitis na co bez wątpienia ma wpływ stale utrzymująca się na wysokim poziomie wyszczepialność dzieci przeciwko tym chorobom.

8. Grypa i zakażenia grypopodobne.

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego.

W 2023 roku zarejestrowano ogółem 76 przypadków grypy, w tym 20 przypadków u dzieci do lat 14. Współczynnik zapadalności wyniósł 17,24/10 tys. ludności. Z powodu grypy hospitalizowane były 24 osoby.

W 2023 roku przeciwko grypie zaszczepiło się 771 osób (o 517 mniej niż w roku poprzednim).

Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowano działania w ramach nadzoru epidemiologiczno-wirusologicznego nad grypą, opartego na systemie SENTINEL, którego głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na grypę materiału do badań wirusologicznych. W nadzorze SENTINEL w 2023 roku uczestniczył 1 podmiot leczniczy – Przychodnia Lekarska „Panaceum” w Krzemieniu. Pobrano do badań 9 wymazów. Otrzymano 2 pozytywne wyniki w kierunku wirusa grypy typu B oraz 2 pozytywne wyniki w kierunku SARS-CoV-2.

9. Wirus RSV.

RSV to wirus powodujący sezonowe zakażenia dróg oddechowych, szczególnie groźne dla niemowląt i dzieci do 2 roku życia. Nie istnieje przyczynowe leczenie zakażenia RSV, postępowanie ogranicza się do leczenia objawowego oraz czujnej obserwacji pacjenta. Nasilenie się dolegliwości, szczególnie u najmłodszych dzieci, może wymagać leczenia w szpitalu. W 2023 roku zarejestrowano 75 przypadków zakażeń wirusem RSV, z czego 21 to zachorowania wśród dzieci do 2 r.ż. Hospitalizacji wymagało 14 osób, w tym 13 to dzieci do lat 2.

W 2022 roku nie było obowiązku zgłaszania zachorowań spowodowanych wirusem RSV, dlatego nie ma danych, z którymi można byłoby porównać sytuację epidemiologiczną z 2023 roku. Trwają intensywne prace nad uzyskaniem skutecznej i bezpiecznej szczepionki przeciwko RSV, jednak jak dotychczas do powszechnego stosowania nie zarejestrowano żadnego preparatu.

10. Neuroinfekcje.

Jednostki chorobowe zaliczane do tej grupy wywołują infekcje ośrodkowego układu nerwowego. Najczęściej rozpoznawane są na podstawie objawów klinicznych oraz badania płynu mózgowo-rdzeniowego.

W 2023 roku na terenie powiatu janowskiego zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez paciorkowca *Streptococcus pyogenes*. Zachorowanie zakończyło się zgonem pacjenta. Nie zarejestrowano przypadków zachorowań na neuroboreliozę (w 2022 r. - 0) oraz Kleszczowe Zapalenie Mózgu (w 2022 r. - 1 przypadek).

11. Choroby inwazyjne.

Na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* w 2023 roku zachorowała 1 osoba (w 2022 roku zachorowało 6 osób).

Na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pyogenes* w 2023 roku zarejestrowano 6 zachorowań (róża) zakwalifikowane jako przypadki możliwe. W roku poprzednim zarejestrowano 2 zachorowania (róża).

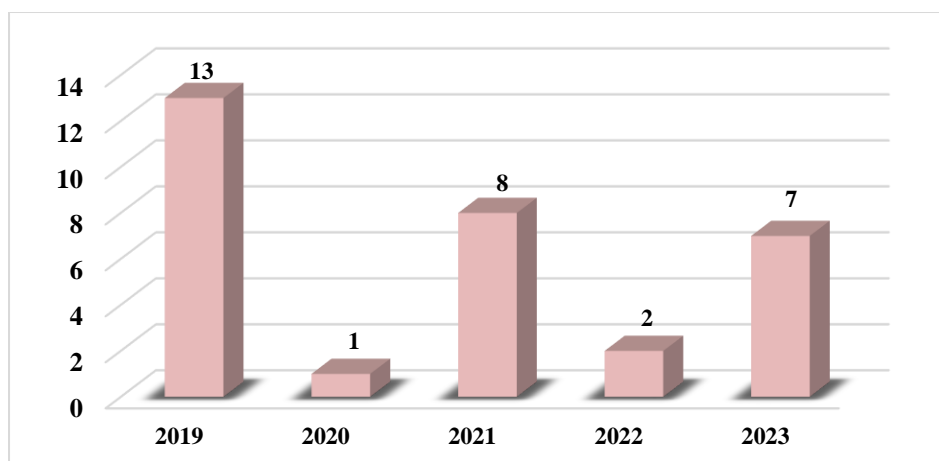
12. Gruźlica.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną prątkiem gruźlicy. Choroba najczęściej zajmuje płuca, choć zdarzają się również przypadki gruźlicy poza płucnej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim rozpoznaje i monitoruje sytuację epidemiologiczną gruźlicy.

Sprawuje nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi na gruźlicę, od momentu rozpoznania choroby do całkowitego wyleczenia oraz nad osobami z kontaktu z chorym, prowadzi rejestr osób chorych na gruźlicę.

W 2023 roku zarejestrowano 7 potwierdzonych zachorowań na gruźlicę płucną (osoby powyżej 18 roku życia). Współczynnik zapadalności wyniósł 1,59/10 tys. ludności. W 2022 roku zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na gruźlicę płucną. Współczynnik zapadalności wyniósł 0,45/10 tys. ludności.

Wykres 6. Liczba zachorowań na gruźlicę w latach 2019-2023.

12. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach – ogniska epidemiczne.

Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi ma charakter wewnątrzszpitalny i regulowany jest przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W 2023 r. podmioty lecznicze działające na terenie powiatu janowskiego zgłosiły do Państwowej Inspekcji Sanitarnej 3 ogniska epidemiczne, w tym 2 ogniska wywołane wirusem SARS-CoV-2.

Tabela 4. Ogniska szpitalne zarejestrowane w podmiotach leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych, w rozbiciu na biologiczny czynnik chorobotwórczy.

Czynnik etiologiczny	Liczba ognisk w 2023 r.
SARS CoV-2	2
<i>Klebsiella pneumoniae</i> NDM, OXA-48	1

W oddziałach szpitalnych, w których wystąpiły ogniska epidemiczne, pracownicy Pionu Epidemiologii przeprowadzili 1 kontrolę. Nie wydano decyzji administracyjnej.

Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych w związku z wystąpieniem ogniska wywołanego biologicznym czynnikiem chorobotwórczym *Klebsiella pneumoniae* NDM, OXA-48 na Oddziale Intensywnej Terapii podjął następujące działania: wzmocniono reżim sanitarny, przeprowadzono zgodnie z procedurą badania przesiewowe wśród pacjentów z bezpośredniego otoczenia, zastosowano izolację stanowiskową pacjentów, ograniczono liczbę przyjęć pacjentów do przypadków koniecznych, wydzielono sprzęt - w przypadku konieczności zastosowania sprzętu wielorazowego był on dedykowany tylko jednemu pacjentowi. Personel sprawujący opiekę wyposażony był w środki ochrony osobistej, zwrócono szczególną uwagę na przestrzeganie zasad higieny rąk personelu. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, ocenę czystości mikrobiologicznej powierzchni w oddziale

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- nie wyizolowano pałeczek CPE, dekontaminację strefy pacjenta bieżącą w trakcie pobytu oraz gruntowną po wypisie pacjenta.

III. ODPADY MEDYCZNE

Odpady medyczne to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz przeprowadzanych badań.

W trakcie przeprowadzania kontroli zwracano szczególną uwagę na:

- ❖ procedury postępowania z odpadami,
- ❖ zasady segregacji i warunki gromadzenia,
- ❖ kolorystykę i oznakowanie pojemników i worków do gromadzenia odpadów medycznych,
- ❖ sposób transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- ❖ stan sanitarny środków i pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- ❖ stan sanitarno-techniczny oraz wyposażenie miejsc do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego,
- ❖ stan sanitarno-techniczny, wyposażenie, sposób i warunki magazynowania w miejscach wstępnego przechowywania odpadów medycznych.

Odpady segregowane były w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych i umieszczane w odpowiednich pojemnikach. Wykorzystany jednorazowy sprzęt medyczny o ostrych końcach gromadzony był w pojemnikach o sztywnych ścianach, natomiast pozostałe odpady medyczne w oznakowanych pojemnikach z wkładami foliowymi. Odpady medyczne do czasu ich odbioru przez wyspecjalizowane firmy, gromadzone były w wydzielonych pomieszczeniach lub miejscach do tego przeznaczonych. Pojemniki i worki na odpady wypełniane prawidłowo. W 2023 roku w podmiotach wykonujących działalność leczniczą podczas kontroli w dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowo opracowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi, a w jednym stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny pomieszczenia służącego do wstępnego przechowywania odpadów medycznych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje administracyjne, które zostały wykonane.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Janowie Lubelskim zwany dalej „PPIS” w 2023 roku obejmował nadzorem 79 podmiotów leczniczych, 98 obiektów:

- samodzielne publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, poradnie, ambulatoria – 22
- Szpitale ogółem: Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim - 1
- indywidualne i grupowe praktyki zawodowe – 63
 - zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze - 2

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- stacje dializ - 1
- zakłady rehabilitacji leczniczej – 8
- inne - 1

Procesy dezynfekcji we wszystkich podmiotach leczniczych prowadzone były zgodnie z obowiązującymi procedurami. Placówki posiadały instrukcje dotyczące przygotowywania i posługiwania się środkami dezynfekcyjnymi. Stosowano rotację środków dezynfekcyjnych, zwracając uwagę na skuteczność działania oraz bezpieczeństwo pacjentów i personelu medycznego. Pojemniki na roztwory użytkowe środków dezynfekcyjnych posiadały właściwe oznakowanie tj. nazwę preparatu, stężenie, datę przygotowania z uwzględnieniem godziny, dane osoby przygotowującej roztwór, sito do narzędzi, szczelną pokrywę. Personel odpowiedzialny za dezynfekcję posiadał na wyposażeniu stosowne środki ochrony osobistej.

Wyposażenie w urządzenia do sterylizacji:

- Liczba autoklawów w podmiotach leczniczych wykonujących sterylizację we własnym zakresie – 27
- Liczba podmiotów leczniczych korzystających ze sprzętu medycznego jednorazowego użytku – 67

W placówkach lecznictwa otwartego sterylizacja odbywała się w autoklawach parowych znajdujących się w gabinetach zabiegowych lub punktach sterylizacyjnych. Podczas kontroli sanitarnych sprawdzane były aktualne wyniki badań skuteczności sterylizacji fizycznej, chemicznej i biologicznej. Kwestionowanych procesów sterylizacji nie odnotowano. W przychodniach oraz w gabinetach udzielających świadczeń zdrowotnych, w których nie była wykonywana sterylizacja stosowane były narzędzia jednorazowego użytku.

Najczęściej stosowane środki do mycia i dezynfekcji:

- do narzędzi: Sekusept Pulwer, Sekusept Forte, Lysoformin 3000, Omnidril, Aniosyme DD1, Sterydial i Persal do dializatorów, Prosept Instru, Prosept Burs;
- do powierzchni: Aerodesin 2000, Incidur Spray, Omnidryd, Oxivir, Incidur Plus, Mikrozyd Sensitive, Velox Spray;
- do rąk: AHD 1000, Skinman, Manusan, Spirytus 70% skażony Hibitanem 0,5%, Trispet Max;
- do dezynfekcji sanitariatów: Domestos, Powerflicx gel, Sterisept forte.

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim posiada Centralną Sterylizatornię, która spełnia wymogi Rozp. Ministra Zdrowia z dn. 26.03.2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Jest wydzieloną, zamkniętą jednostką szpitala, wyposażoną w nowoczesne urządzenia umożliwiające dezynfekcję i wyjaławianie sprzętu, aparatury, narzędzi chirurgicznych, materiałów opatrunkowych i innych przedmiotów wymagających sterylizacji. W Centralnej Sterylizatorni wyodrębnione są trzy strefy: brudna, czysta i sterylna. Sterylizacja przeprowadzana jest parą wodną pod ciśnieniem, tlenkiem

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

etylenu lub formaldehydem. Procesy sterylizacji objęte są systemem monitorowania przy użyciu testów chemicznych i biologicznych, kontrolą wsadu, kontrolą pakietu oraz kontrolą urządzeń.

Działalność kontrolno-represyjna.

Ogółem w 2023 roku poddanych kontroli zostało 93 obiekty, w których przeprowadzono łącznie 132 kontrole. Pozostałe obiekty nie zostały skontrolowane ze względu na ich czasowe zawieszenie działalności.

Kontrole przeprowadzane były w zakresie:

1. Przestrzegania warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.
2. Oceny realizacji wymogów wynikających z art. 5 ust. 1, ust. 1a ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 700).

W Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim w 2023 roku przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych. W ramach prowadzonego nadzoru w oddziale urazowo ortopedycznym oraz wewnętrznym, stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno – sanitarnych. Wszczęto postępowania administracyjne, wydano 2 decyzje administracyjne, nakazujące poprawę stanu sanitarno - higienicznego. W skontrolowanym podmiocie leczniczym podczas kontroli sanitarnych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi, zgodne z wdrożonymi i obowiązującymi procedurami.

Podczas kontroli sanitarnej w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Nasza Przychodnia” stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno – sanitarnych, do których wydano odpowiednie decyzje oraz zalecenia.

Pozostałe skontrolowane placówki funkcjonujące na terenie powiatu janowskiego spełniały wymogi Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Kształt i powierzchnia pomieszczeń dostosowana do zainstalowanych i użytkowych urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących jego niezbędne wyposażenie. Bieżący stan sanitarny pomieszczeń w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń.

Utrzymaniem czystości bieżącej i porządku w podmiotach leczniczych zajmują się salowe, sprzątaczkі. Sprzątanie odbywa się w oparciu o obowiązujące procedury wg planu higieny, przy użyciu sprzętu porządkowego. Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń w kontrolowanych podmiotach leczniczych nie budziło zastrzeżeń.

Zaopatrzenie placówek w środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

V. ROCZNA OCENA STANU UODPORNIEŃ POWIATU JANOWSKIEGO

1. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych.

Organy Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór nad podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą, wykonującymi szczepienia ochronne. Przeprowadzają kontrole tych podmiotów oraz zajmują się dystrybucją preparatów szczepionkowych potrzebnych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych. Podejmowane działania zgodne są z Ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r., poz. 1284 ze zm.) oraz Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2077).

W powiecie janowskim w 2023 roku szczepienia ochronne prowadzone były w 15 punktach szczepień, należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W ramach sprawowanego nadzoru, kontrole w punktach szczepień były przeprowadzane w zakresie:

- prawidłowego realizowania Programu Szczepień Ochronnych z uwzględnieniem przestrzegania wytycznych dotyczących zachowania terminów i odstępów między szczepieniami,
- prawidłowej gospodarki nad szczepionkami przeznaczonymi do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych,
- zachowywania zasad łańcucha chłodniczego podczas transportu oraz przechowywania szczepionek,
- sporządzania sprawozdań z wykonanych szczepień oraz osób uchylających się od szczepień,
- prawidłowości prowadzenia dokumentacji szczepień ochronnych w tym nad sposobem przekazywania kart uodpornienia,
- zachowywania zasad higieny podczas wykonywania szczepień,
- niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W 2023 roku w punktach szczepień przeprowadzono 28 kontroli. Punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz zapewniały warunki zasad zachowania łańcucha chłodniczego wymaganego podczas transportu i przechowywania szczepionek. Karty szczepień wypełniane były prawidłowo, zawierały datę i godzinę szczepienia, datę ważności szczepionki, numer i serię oraz podpis osoby wykonującej szczepienie. Każda osoba przed szczepieniem była badana przez lekarza, co potwierdzone było wpisem w dokumentacji medycznej pacjenta.

2. Sposób przekazywania szczepionek do podmiotów leczniczych prowadzących obowiązkowe szczepienia ochronne – dystrybucja szczepionek.

W ramach nadzoru nad szczepieniami ochronnymi PPIS magazynuje i prowadzi dystrybucję preparatów szczepionkowych służących do realizacji obowiązkowych szczepień finansowanych z budżetu państwa.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Magazynowanie i dystrybucja preparatów szczepionkowych odbywa się zgodnie z zasadami łańcucha chłodniczego. Świadczeniodawcy przeprowadzający obowiązkowe szczepienia ochronne, pobierają preparaty szczepionkowe z magazynu PSSE. Wdrożone są procedury postępowania dotyczące:

- monitorowania warunków przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych,
- postępowania w przypadku awarii urządzeń chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych
- zasad postępowania na wypadek wstrzymania i wycofania z obrotu szczepionek oraz postępowania ze szczepionkami niespełniającymi wymagań jakościowych.

Tabela 5. Monitoring temperatur w urządzeniach chłodniczych punktów szczepień.

Liczba nadzorowanych punktów szczepień	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator temperatur z możliwością wydruku temperatur z funkcją powiadamiania sms	Liczba punktów szczepień posiadających rejestrator wyłącznie z funkcją wydruku temperatur	Liczba punktów szczepień nie posiadających rejestratora	W przypadku punktów szczepień nie posiadających rejestratora wskazać sposób monitorowania łańcucha chłodniczego	Liczba punktów szczepień posiadających inne rozwiązania techniczne.
15	9	0	6	Odczyt z termometru, prowadzenie rejestru temperatur w formie papierowej, min. 2 x dziennie.	0

W 2023r. zarejestrowano 1 przypadek utylizacji preparatów szczepionkowych w jednym z podmiotów leczniczych będącym pod nadzorem PPIS z powodu niezachowania łańcucha chłodniczego. Przeprowadzona została kontrola mająca na celu wyjaśnienie przyczyny zaistniałej sytuacji.

3. Wyszczepialność dzieci i młodzieży w powiecie janowskim wg sprawozdań MZ - 54.

Najważniejszym celem zdrowotnym szczepień ochronnych jest zapobieganie określonego zakażeniu lub chorobie zakaźnej u zaszczepionej osoby lub populacji. Uodpornienie czynne dzieci w Polsce wykonywane jest głównie w drodze realizacji

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Programu Szczepień Ochronnych, który w roku 2023 przedstawiał się następująco:

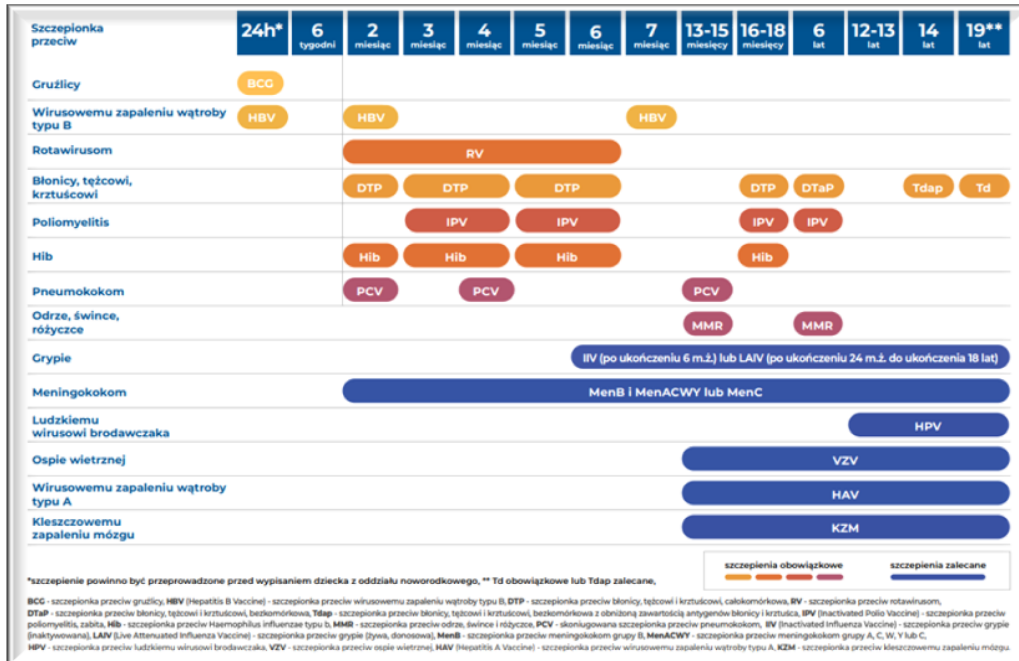

Tabela 6. Realizacja w 2023r. obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych wśród dzieci i młodzieży w powiecie janowskim w porównaniu do roku 2022.

Choroba, przeciwko której podejmowane są szczepienia:	% wyszczepienia w roku 2023	% wyszczepienia w roku 2022
przeciwko rotawirusom u dzieci w 1 roku życia	51,64 %	52,49 %
przeciwko WZW typu B u dzieci w 2 roku życia	95,38 %	92,63 %
przeciwko <i>Haemophilus influenzae</i> typu B u dzieci w 2 roku życia	98,85 %	99,68 %
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 roku życia	98,85 %	99,68 %
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia	90,58 %	74,68 %
przeciwko <i>Poliomyelitis</i> u dzieci w 2 roku życia	98,85 %	99,68 %
przeciwko <i>Streptococcus pneumoniae</i> w 2 roku życia	98,85 %	99,68 %
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 6 roku życia (II dawka)	66,12 %	57,10 %
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis u dzieci w 6 roku życia	66,12 %	62,43 %
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 14 roku życia	78,39 %	65,7 %
przeciwko błonicy, tężcowi u młodzieży w 19 roku życia	85,64 %	64,76 %

Podane w tabeli analizy uodpornienia odnoszą się do liczby dzieci i młodzieży zadeklarowanych do poradni podstawowej opieki zdrowotnej. Okres wiosenny oraz jesienno-zimowy nie sprzyjał poprawie wyszczepialności wśród dzieci i młodzieży. Szczepienia są uzupełniane w kolejnych latach życia, co skutkuje utrzymaniem nadal wysokiego poziomu uodpornienia populacji na terenie powiatu janowskiego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

3.1 Szczepienia zalecane.

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę odgrywają szczepienia zalecane. Pomimo pełnej odpłatności za te szczepionki, istnieje coraz większa świadomość społeczeństwa chcącego skorzystać z tej formy profilaktyki.

Tabela 7. Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie wg grup wiekowych w 2023 r.

Szczepienia przeciw grypie (domięśniowo lub donosowo), wg wieku (ukończone lata)					
Liczba zaszczepionych*	Ogółem	Wiek 0 - 4	Wiek 5 - 14	Wiek 15 - 64	Wiek ≥ 65
W I półroczu	203	1	-	55	147
W II półroczu	568	3	15	178	371

Ponadto, w 2023 roku zaczął obowiązywać powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV, który jest skierowany do dziewcząt i chłopców od 11 roku życia do ukończenia 14 roku życia. W 2023 roku zostało wydanych z magazynu PSSE 160 dawek szczepionki Gardasil 9, z czego zostało podanych 146 dawek szczepionki oraz wydano 15 dawek szczepionki Cervarix z czego została podana 1 dawka.

4. Uchylenie się od obowiązku szczepień ochronnych przez osoby prawnie do tego zobowiązane, jako czynnik determinujący możliwy spadek stanu zaszczepienia populacji przeciw chorobom zakaźnym – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w celu egzekwowania tego obowiązku.

Na dzień 31.12.2023 r. w powiecie janowskim zarejestrowano 8 osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych, które nie poddały szczepieniom 6 dzieci. Z opiekunami prawnymi dzieci przeprowadzane były rozmowy telefoniczne, podczas których informowano ich o obowiązku jaki na nich spoczywa, o korzyściach płynących ze szczepień ochronnych oraz o ewentualnych konsekwencjach z dalszego niezaszczepienia swojego dziecka. Zostały także wysłane pisma wzywające do wykonania szczepień ochronnych. W konsekwencji podjętych działań w trakcie 2023 roku wykonano obowiązek szczepień dzieci wobec 5 osób uchylających się. W stosunku do pozostałych dzieci jest szansa, że również zostaną zaszczepione w 2024 roku. Jeśli jednak to się nie stanie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjno-egzekucyjne wobec opiekunów prawnych, na których ten obowiązek spoczywa.

5. Niepożądane odczyny poszczepienne.

Zgodnie z Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 roku w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, PPIS rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Tabela 8. Podział Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych ze względu na stopień nasilenia objawów.

ŁAGODNY	POWAŻNY	CIĘŻKI
nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem: 1) miejscowego obrzęku kończyny; 2) silnego miejscowego zaczerwienienia; 3) gorączki.	charakteryzuje się dużym nasileniem objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki, ale: 1) nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia; 2) nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia; 3) nie stanowi zagrożenia dla życia.	zagroża życiu i może: 1) wymagać hospitalizacji w celu ratowania zdrowia; 2) prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej; 3) kończyć się śmiercią.

W 2023 roku nie odnotowano żadnego niepożądanego odczynu poszczepiennego.

VI. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

1. Wstęp.

Podstawą zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z ustalonym planem działania na dany rok. Producenci wody prowadzili badania jakości wody na podstawie uzgodnionych z PPIS harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonymi w prawie krajowym.

Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane PPIS, który weryfikował terminowość ich przekazywania, analizował wyniki badań jakości wody oraz określał przydatność wody do spożycia. W sytuacji, gdy woda nie odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia, monitorował wywiązywanie się producentów wody z realizacji harmonogramów działań naprawczych.

Każdorazowo po stwierdzeniu, że jakość wody uległa zmianie i odbiega od norm krajowych, PPIS opracowywał komunikat o jakości wody i zasadach jej użytkowania. Komunikaty rozpowszechniane były natomiast przez właściwego wójta czy burmistrza, w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi konsumentów z obszaru, dla którego wydano komunikat. Komunikaty umieszczane były również na stronie internetowej PSSE.

2. Zaopatrzenie ludności w wodę.

Mieszkańcy powiatu janowskiego w 2023 roku byli zaopatrywani w wodę do spożycia przez 58 wodociągów, w tym 21 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (WZZ) i 37 ujęć indywidualnych (UI), wykorzystujących wodę jako część działalności

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

handlowej, do budynków użyteczności publicznej lub w podmiotach działających na rynku spożywczym.

Tabela 1. Producenci wody z terenu powiatu janowskiego – wodociągi zbiorowego zaopatrzenia

Producent wody	Nazwa wodociągu	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystająca z wody dobrej jakości*	Liczba ludności korzystająca z wody złej jakości
Gmina Batorz 23-320 Batorz	Aleksandrówka	67,0	dobra	453	0
	Błażek	74,0	dobra	876	0
	Kolonia Wólka Batorska	3,0	dobra	31	0
	Wólka Batorska	128,0	dobra	1 190	0
	Kolonia Wola Studziańska	71,0	dobra	511	0
Gmina Chrzanów 23-305 Chrzanów	Łada	88,0	dobra	740	0
	Otroczy	71,0	dobra	472	0
	Chrzanów	240,0	dobra	1 465	0
Gmina Dzwola 23-304 Dzwola	Kocudza Górna	11,0	dobra	137	0
	Kocudza	374,0	dobra	3 336	0
	Branewka	124,0	dobra	2 398	0
Gmina Godziszów 23-302 Godziszów	Andrzejów	64,0	dobra	644	0
	Piłatka	35,0	dobra	302	0
	Zdziłowice	165,0	dobra	1 281	0
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza nr 46/48, 23-300 Janów Lubelski	Janów Lubelski	1 519,0	dobra	14 360	0
Zakład Gospodarki Komunalnej Modliborzyce ul. Józefa Piłsudskiego nr 63, 23-310 Modliborzyce	Węgliska	19,0	dobra	206	0
	Wierzchowiska	263,0	dobra	3 214	0
	Zarajec Modliborski	237,0	dobra	3 374	0
Gmina Potok Wielki 23-313 Potok Wielki	Osinki	26,0	dobra	168	0
	Zarajec Potocki	25,0	dobra	233	0
	Popielarnia	270,0	dobra	3 805	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Razem:	21	3 874,0	dobra	39 195,0	0
---------------	----	---------	-------	----------	---

Ponadto na terenie nadzorowanym przez PPIS w Janowie Lubelskim znajdują się 2 końcówki wodociągów wchodzących z innych powiatów:

- WZZ Gródki o produkcji 3,00 m³/d zaopatruje 52 osoby,
- WZZ Katy o produkcji 2,00 m³/d zaopatruje 9 osób.

Tabela 2. Producenci wody z terenu powiatu janowskiego – ujęcia indywidualne.

Producent wody	Ujęcia Indywidualne	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	Liczba ludności korzystająca z wody dobrej jakości*	Liczba ludności korzystająca z wody złej jakości
Gmina Godziszów 23-302 Godziszów	Kawęczyn	3,0	dobra	5	0
	Urząd Gminy Godziszów	1,0	dobra	0	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Godziszowie Pierwszym	1,0	dobra	0	0
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Godziszowie Drugim	1,0	dobra	14	0
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wólce Ratajskiej	1,0	dobra	0	0
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nasza Przychodnia s.c. Ryszard Gorzelewski, Krystyna Pasternak Potoczek nr 140, 23-313 Potok Wielki	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Godziszowie	1,0	dobra	0	0
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Eską” Nowa Osada nr 50 23-302 Godziszów	ESKA Nowa Osada	1,0	dobra	4	0
PPHU CZESPOL Wólka Ratajska nr 1 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska nr 1	brak wodomierza	dobra	2	0
Wytwarzanie i Sprzedaż Produktów Przemiału Zbóż Godziszów Drugi nr 45 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Drugi nr 45	brak wodomierza	dobra	8	0
Usługowy Przemiał Zbóż Marian Kozyra Godziszów Pierwszy nr 43, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy nr 43	brak wodomierza	dobra	8	0
Przemiał Zbóż Rataj Ordynacki nr 20 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki nr 20	brak wodomierza	dobra	9	0
P.H.U. Gumiś Wólka Ratajska nr 42 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska nr 42	brak wodomierza	dobra	6	0
Kaszarnia Wólka Ratajska nr 92 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska nr 92	brak wodomierza	dobra	8	0

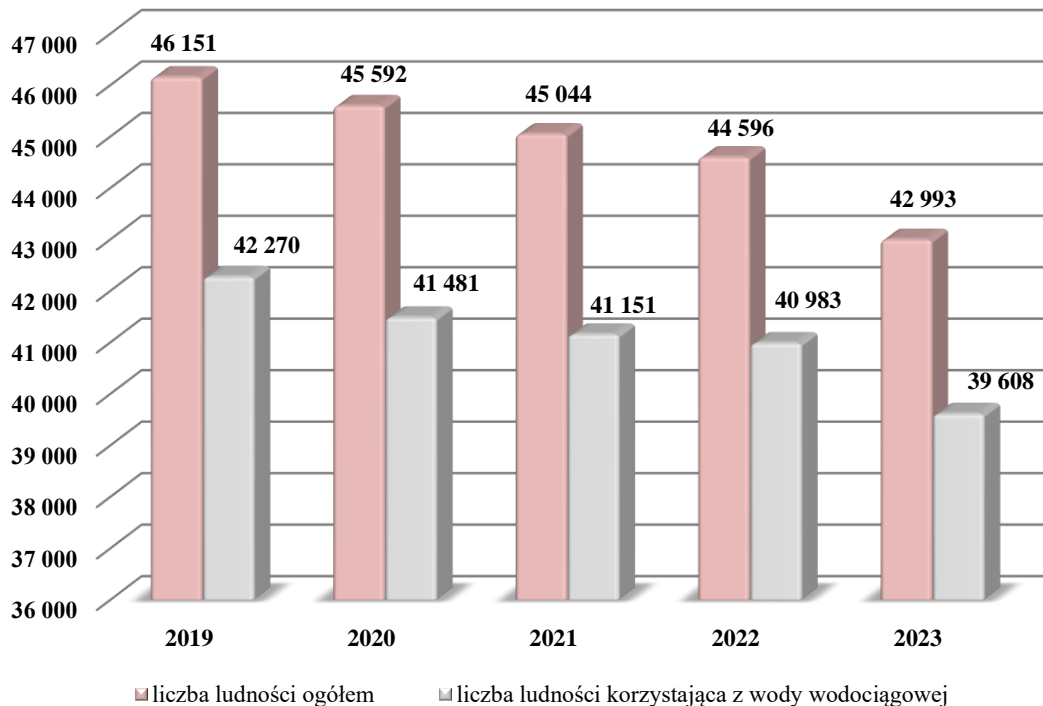
Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

P.H.U. LECH-POL Wólka Ratajska nr 82 23-302 Godziszów	P.H.U. LECH-POL Wólka Ratajska nr 82	brak wodomierza	dobra	8	0
Kaszarnia Godziszów Pierwszy nr 132, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy nr 132	brak wodomierza	dobra	0	0
Przerób gryki Rataj Ordynacki nr 82 23-302 Godziszów	Przerób gryki Rataj Ordynacki nr 82	brak wodomierza	dobra	7	0
Kaszarnia Rataj Ordynacki nr 29 23-302 Godziszów	Kaszarnia Rataj Ordynacki nr 29	brak wodomierza	dobra	5	0
Kaszarnia Wólka Ratajska nr 81 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska nr 81	brak wodomierza	dobra	6	0
PPHU EUROKASZ ul. Wojska Polskiego nr 18 G, 23-300 Janów Lubelski	PPHU EUROKASZ Rataj Ordynacki nr 1B	brak wodomierza	dobra	0	0
Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Godziszów Trzeci nr 4 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Trzeci nr 4	brak wodomierza	dobra	5	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy nr 191, 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Pierwszy nr 191	brak wodomierza	dobra	0	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska nr 11, 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Wólka Ratajska nr 11	brak wodomierza	dobra	4	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Rataj Poduchowny nr 11A, 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Rataj Poduchowny nr 11A	brak wodomierza	nie oceniono	0	0
Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Drugi nr 77A, 23-302 Godziszów	Sklep Spożywczo- Przemysłowy Godziszów Drugi nr 77A	brak wodomierza	dobra	0	0
Kaszarnia F.H.U. Mariusz Król Godziszów Pierwszy nr 154, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Godziszów Pierwszy nr 154	brak wodomierza	dobra	3	0
Ubój i Sprzedaż Zwierząt Rzeźnych Godziszów Drugi nr 42 23-302 Godziszów	Ubój Godziszów Drugi nr 42	brak wodomierza	dobra	2	0
Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Świeżynka” Godziszów Pierwszy nr 228, 23-302 Godziszów	„Świeżynka” Godziszów Pierwszy nr 228	brak wodomierza	dobra	3	0
Ochotnicza Straż Pożarna Godziszów Pierwszy, 23-302 Godziszów	OSP Godziszów Pierwszy	brak wodomierza	dobra	0	0
Kaszarnia P.H.U. Wólka Ratajska nr 88, 23-302 Godziszów	Kaszarnia Wólka Ratajska nr 88, 23-302 Godziszów	brak wodomierza	dobra	6	0

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

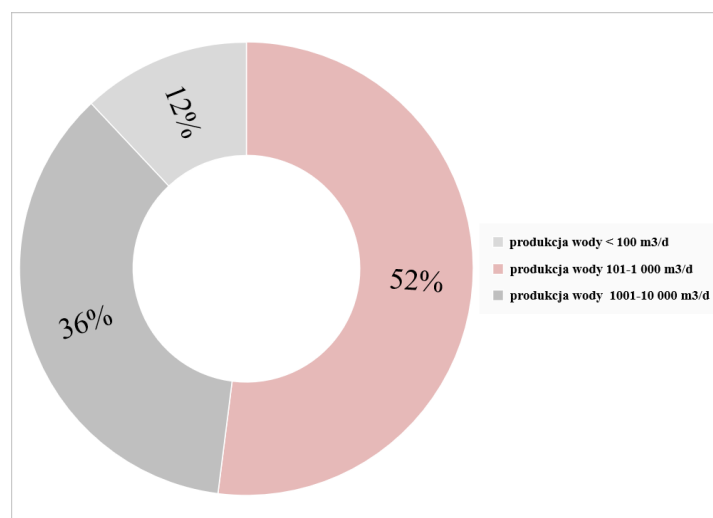
Godfriut Sp. z o.o., Godziszów Pierwszy nr 330, 23-302 Godziszów	Chłodnia Godziszów Pierwszy nr 330, 23-302 Godziszów	brak wodomierza	dobra	0	0
Komunalne Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o.o. w Lublinie, ul. Grygowa 23, 20-260 Lublin	KPRD Borownica	2,0	dobra	20	0
Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe EMES ul. Lubelska nr 103 Borownica 23-300 Janów Lubelski	Hotel Janów	2,0	dobra	0	0
FORTACO JL Sp. z o.o. ul. Lubelska nr 46 23-300 Janów Lubelski	FORTACO	20,0	dobra	0	0
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej ul. Zamoyskiego nr 149, 23-300 Janów Lubelski	SPZZOZ Janów Lubelski	54,0	dobra	0	0
„Barka” Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Janowie Lubelskim ul. Wiejska nr 12 23-300 Janów Lubelski	DPS Barka	25,0	dobra	172	0
Zakład Przetwórstwa Mięsa Matthias Kolonia Zamek nr 48 23-310 Modliborzyce	Matthias	115,0	dobra	0	0
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek nr 43 23-313 Potok Wielki	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Potoczek	15,0	dobra	49	0
Razem:	37	243,0	dobra	354,0	0

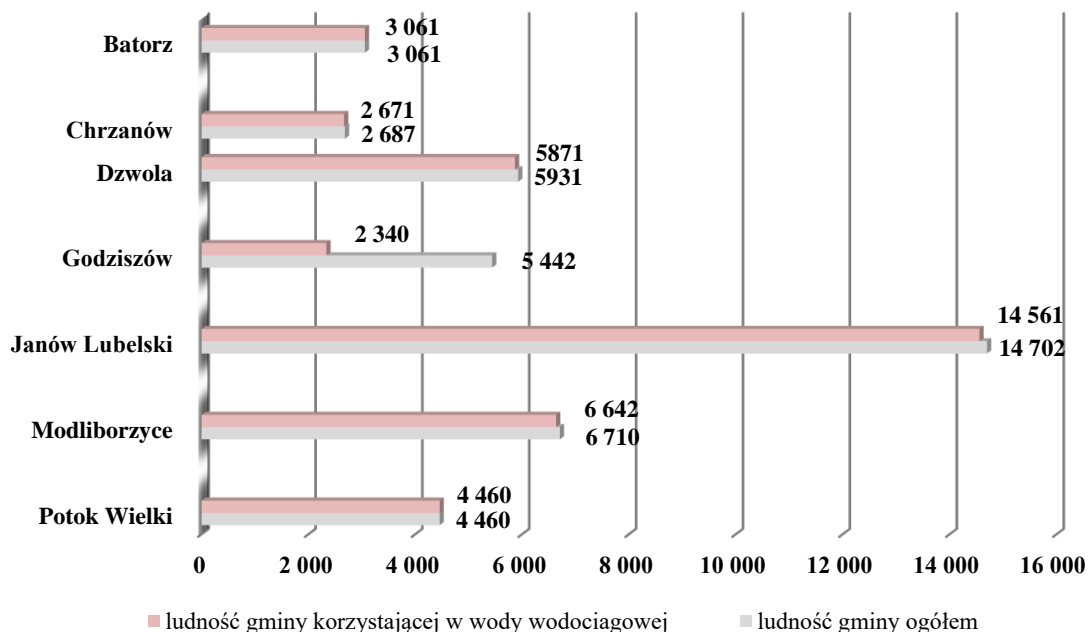
Wykres 1. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w zestawieniu z ludnością powiatu janowskiego ogółem w latach 2019-2023.

liczbę zaopatrywanej ludności przedstawiono w oparciu o dane dostępne w zestawieniu GUS „Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30.06.2023 r. W latach 2018-2022 liczbę zaopatrywanej ludności przedstawiono w oparciu o dane przekazywane przez gminy z terenu powiatu.

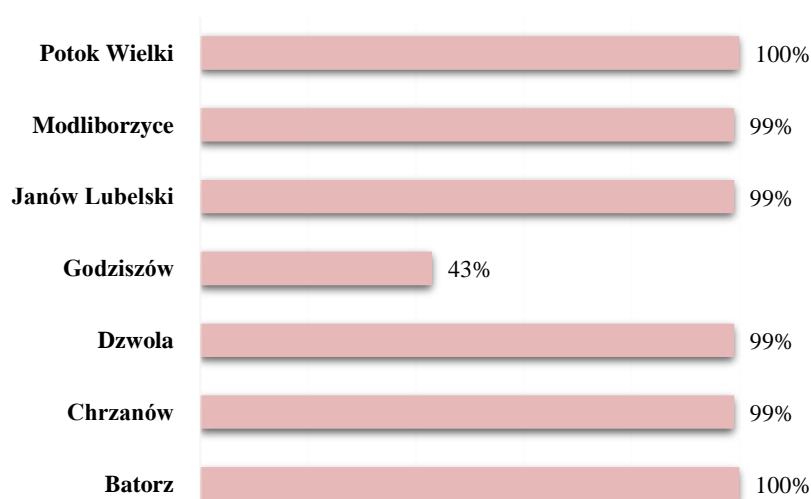
W 2023 roku z urządzeń wodociągowych, wchodzących w skład systemu zaopatrzenia w wodę do spożycia produkowanej przez WZZ i UI korzystało 39 608 mieszkańców powiatu janowskiego (tj. 93 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu).

Wykres 2. Struktura podziału wodociągów zależności od produkcji wody w 2023 roku.

Wykres 3. Zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i ujęć indywidualnych w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Wykres 4. Procent ludności korzystającej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w poszczególnych gminach powiatu janowskiego.

Pozostali mieszkańcy powiatu janowskiego korzystali z wody czerpanej z własnych studni przydomowych. Gmina, która posiadała najmniej sieci wodociągowej to w dalszym ciągu gmina Godziszów. Przedmiotem kontroli prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej był również stan techniczny infrastruktury wodociągowej. Producentom wody zwracano uwagę na odpowiedzialność za jakość dostarczanej wody oraz konieczność sprawdzania jej jakości po pracach remontowych, po usunięciu awarii oraz po dłuższych przerwach

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

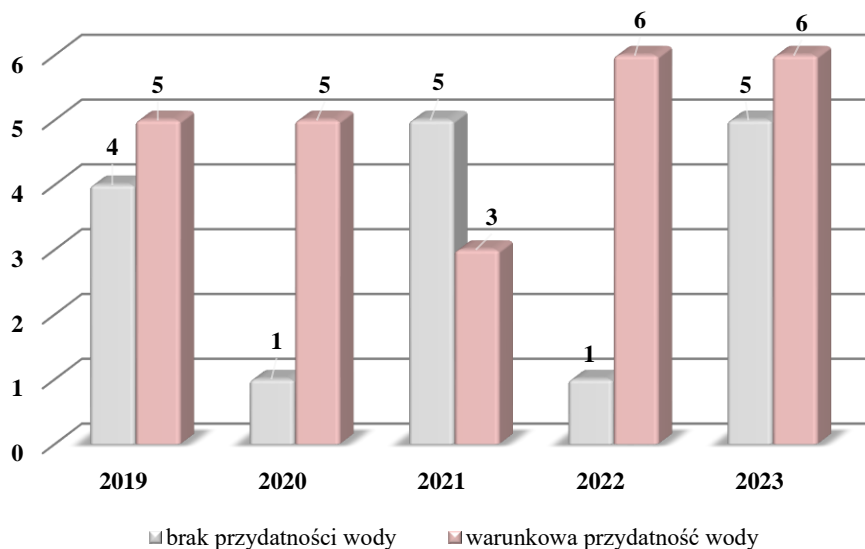
w dostawie energii elektrycznej. W 2023 roku skontrolowano 27 ujęć wody pod kątem stanu sanitarno – higienicznego (21 WZZ, 6 UI). Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2023 roku w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań 83 próbki wody. Próbkę pobierane były w hydroforniach (36) oraz w miejscach czerpania wody przez odbiorców – z sieci wodociągowej (47). W ramach zakresu parametrów grupy A pobrano 25 próbek wody, w ramach parametrów grupy B 8 próbek wody, dodatkowo pobrano 50 próbek wody. Ilość przeprowadzonych badań monitoringowych wynikała z zaleceń PPIS, który szacując ryzyko zdrowotne decydował o liczbie próbek z danego wodociągu. Biorąc pod uwagę powyższe, w ramach monitoringu najwięcej prób pobrano z WZZ Błazek (9), WZZ Zdziłowice (7), WZZ Zarajec Modliborski (5), WZZ Kolonia Wólka Batorska (6).

W 2023 roku PPIS stwierdził brak przydatności wody do spożycia przez ludzi dla WZZ Zdziłowice (dwukrotnie), WZZ Wólka Batorska, WZZ Zarajec Modliborski oraz dla UI SPZZOZ w Janów Lubelski. Wydanie decyzji dotyczyło stwierdzonych w wodzie przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, dlatego konsumenci byli niezwłocznie poinformowani o jakości wody. W zaistniałej sytuacji Państwowa Inspekcja Sanitarna współpracowała z właścicielami wodociągów oraz ujęcia wody monitorując wywiązywanie się producenta wody z realizacji harmonogramu działań naprawczych. PPIS opracowywał komunikaty o jakości wody i zasadach jej użytkowania. Komunikaty były rozpowszechniane w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie się z nimi wszystkim użytkownikom.

Ponadto w związku z odnotowanymi przekroczeniami parametrów mikrobiologicznych PPIS stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi dla WZZ Zdziłowice, WZZ Otroc, WZZ Aleksandrówka, WZZ Kolonia Wólka Batorska, WZZ Wólka Batorska, WZZ Błazek, uznając stwierdzoną niezgodność za nie stwarzającą zagrożenia dla zdrowia, przy jednoczesnym podjęciu działań naprawczych mających na celu przywrócenie należytej jakości dostarczanej wody.

Wykres 5. Ilość wydanych decyzji skutkujących brakiem przydatności wody oraz warunkową przydatnością wody w latach 2019-2023.

Badania parametrów mikrobiologicznych wykonywanych w ramach nadzoru sanitarnego wykazały przekroczenia: bakterie z grupy *coli* (2 razy w próbkach pobranych z WZZ Zdziłowice, 5 razy w próbkach pobranych z WZZ Błazek, 4 razy w próbkach pobranych z WZZ Kolonia Wólka Batorska, 2 razy w próbkach obranych z WZZ Wólka Batorska, 1 raz w próbkach pobranych z WZZ Branewka) oraz enterokoków kałowych (2 razy w próbkach pobranych z WZZ Zdziłowice).

Analizy wyników kontroli przeprowadzanych przez PPIS, wskazują, że najczęstszym powodem zanieczyszczenia ujmowanej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi był niewłaściwy stan sanitarny wyeksploatowanej sieci wodociągowej, brak prawidłowo prowadzonego procesu dezynfekcji, spadki ciśnienia wody, mały rozbiór wody, brak regularnego płukania sieci oraz brak kontroli nad prawidłowością zbierania i usuwania przez właścicieli nieruchomości nieczystości ciekłych na terenach nie skanalizowanych.

W 2023 roku badania w zakresie monitoringu pierwiastków promieniotwórczych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadził 1 wodociąg zbiorowego zaopatrzenia oraz 5 ujęć indywidualnych. Wyniki pomiarów stężenia substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi otrzymane w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych wykazały, że w powiecie janowskim występuje znikome ryzyko dla zdrowia ludzkiego w związku z narażeniem na substancje promieniotwórcze pochodzące z wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie uzyskanych wyników badań, prowadzonych zarówno przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak i przedsiębiorców wodociągowych, można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu janowskiego, jak i osoby okresowo przebywające na jego terenie, korzystają z wody bezpiecznej dla zdrowia.

4. Nadzór nad jakością wody ciepłej.

W roku 2023 kontynuowano nadzór nad jakością wody ciepłej, mając na uwadze zagrożenia zdrowotne powodowane skażeniem instalacji ciepłej wody bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. (głównie *Legionella pneumophila*). Zakażenie pałeczkami *Legionella* następuje najczęściej poprzez wdychanie powietrza zawierającego bakterie *Legionella*. Do infekcji może dochodzić wszędzie tam, gdzie mogą być rozpylane i wdychane aerozole, np.: szpitale, domy opieki dla starszych osób, hale sportowe, baseny, sauny, hotele, wieże chłodnicze, myjnie samochodowe, kempingi, spryskiwacze do roślin.

W myśl § 18 Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, badania ciepłej wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. powinny być wykonywane w podmiotach prowadzących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Za jakość wody na końcowym etapie jej dostarczania tj. w punkcie czerpalnym u odbiorcy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiada właściciel/zarządca danego obiektu.

W roku 2023 organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Janowie Lubelskim, w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego zaplanował pobór 14 próbek do badania ciepłej wody z instalacji wewnętrznej. Przeprowadzono kontrole jakości ciepłej wody użytkowej, pobierając 14 próbek do badań: 6 z podmiotu wykonującego działalność leczniczą, 4 z placówki opiekuńczo-wychowawczej, 4 z natrysków zlokalizowanych przy szatniach pływalni. W pobranych próbkach nie stwierdzono obecności bakterii *Legionella* sp.

W 2023 roku o obowiązku wynikającym z rozporządzenia poinformowano 34 placówki będące pod nadzorem PSSE tj.:

- 3 obiekty lecznicze (1 szpital, 2 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze),
- 25 obiektów typu: hotele, obiekty świadczące usługi noclegowe/hotelarskie,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

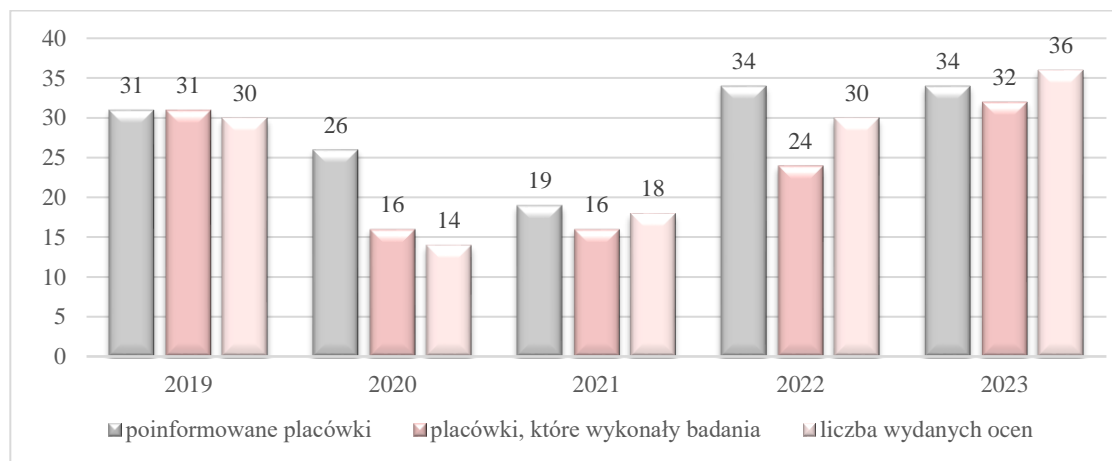
- 4 placówki oświatowe,
- 1 obiekt inny (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Janowie Lubelskim),
- 1 dom pomocy społecznej.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli obiektów stwierdzano, że jakość wody ciepłej spełniała wymagania sanitarne. Badania wody wykonywane były w akredytowanych laboratoriach zewnętrznych lub laboratorium PSSE w Janowie Lubelskim, z wymaganą częstotliwością.

W roku 2023 prowadzono trzy postępowania administracyjne na jakość ciepłej wody, w tym jedno rozpoczęte zostało w roku 2022. Podstawą prowadzenia postępowania było stwierdzone skolonizowanie pałeczkami *Legionella* sp. w stopniu średnim i wysokim, wewnętrznej instalacji wody ciepłej w 2 obiektach noclegowych oraz budynku placówki oświatowej (internat).

W trakcie badań laboratoryjnych przeprowadzonych w 2023 roku stwierdzono, że woda ciepła w instalacji wodociągowej jednego z obiektów noclegowych, spełnia wymagania zawarte w załączniku nr 5 Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), w związku z czym zakończono postępowanie.

W 2023 roku PPIS w związku z prowadzonym nadzorem nad jakością ciepłej wody wydał 36 pozytywnych ocen jakości wody ciepłej (obiekty lecznicze – 7; obiekty użyteczności publicznej – 29).

Wykres 1. Liczba obiektów wykonujących badania w kierunku *Legionella* sp. dla powiatu janowskiego.

VII. PŁYWALNIE

W roku 2023 w ewidencji PSSE znajdowały się:

- 2 pływalnie kryte (w tym 1 hotelowa),
- 2 baseny odkryte, obiekty sezonowe, funkcjonujące tylko w sezonie letnim.

Skontrolowane obiekty zasilane były wodą wodociągową – WZZ Janów Lubelski.

Obiekty posiadały niecki z trwałym brzegiem, z niezależnym systemem uzdatniania obiegowej wody basenowej (obieg zamknięty). Procesy dezynfekcji prowadzone były prawidłowo przy użyciu podchlorynu sodu. Preparaty do dezynfekcji i uzdatniania oraz ich stężenia były właściwie dobierane.

W ramach nadzoru nad jakością wody basenowej skontrolowano 3 obiekty. Brak wykonania badania jakości wody w 1 basenie odkrytym, w związku z zawieszeniem działalności przez ten obiekt.

Próby do badania w ramach nadzoru, zostały pobrane zgodnie z harmonogramem poboru na 2023 rok, opracowanym przez PSSE.

W ramach kontroli wewnętrznej, jakość wody w basenach monitorowana była przez właścicieli/zarządców obiektów, według opracowanych harmonogramów pobierania próbek wody, zatwierdzonych przez PPIS. Kontrola ta realizowana była zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016 ze zm.) to jest m.in. poprzez bieżącą obserwację wody na pływalni i wykonywanie udokumentowanych badań jakości wody. Pobór prób i badania wody wykonywane były przez pracowników akredytowanego laboratorium. Zakresy badań wody basenowej ustalane były zgodnie z zapisami zawartymi w załącznikach do ww. rozporządzenia (w zależności od liczby i rodzaju niecek basenowych).

Spośród parametrów podlegających oznaczaniu w wodzie basenowej czy wodzie doprowadzanej do pływalni, przekroczenia dotyczyły parametru *Legionella*, *Pseudomonas aeruginosa* oraz chloroformu i sumy THM. W związku z tym faktem prowadzonych było 5 postępowań administracyjnych.

Pływalnie będące pod nadzorem PSSE podlegały procedurze wydania zbiorczej rocznej oceny jakości wody. W 2023 roku wydano 2 pozytywne zbiorcze roczne oceny.

W 2023 roku przeprowadzono 2 kontrole sanitarne funkcjonujących obiektów. Kontrole nie wykazały uchybień w zakresie utrzymania czystości i porządku. Obiekty spełniały wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Obiekty posiadały stosowną ilość przebieralni z natryskiem, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych z zapewnioną bieżącą ciepłą i zimną wodą. Gospodarka odpadami stałymi prowadzona była prawidłowo. Obiekty posiadały opracowaną szczegółową instrukcję mycia i dezynfekcji poszczególnych pomieszczeń z uwzględnieniem częstotliwości przeprowadzania tych czynności.

VIII. KĄPIELISKA I MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI

Na terenie miasta Janów Lubelski w sezonie letnim 2023 roku zostało zorganizowane jedno kąpielisko – Kąpielisko Nr 1 ZOOM Natury, zatwierdzone Uchwałą Rady Miejskiej w Janowie Lubelskim. Miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli nie zgłoszono. Sezon kąpielowy obejmował okres od 24 czerwca do 27 sierpnia. Korzystanie z kąpieliska było publiczne i nieodpłatne. W ramach kontroli urzędowej w odniesieniu do nadzorowanego kąpieliska pobrano do analizy 1 próbkę wody z kąpieliska, nie wcześniej niż 10 dni przed otwarciem sezonu kąpielowego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Organizator – Zoom Natury Sp. z o. o. w Janowie Lubelskim, w ramach kontroli wewnętrznej ustalił w porozumieniu z PPIS harmonogram badania próbek wody z kąpieliska, który uwzględniał terminy pobierania i analizy próbek 4 próbek wody w sezonie kąpielowym w 2023 roku, w okresie funkcjonowania kąpieliska (przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca). Punktem pobierania próbek wody do badań w obrębie kąpieliska było miejsce, gdzie spodziewana była największa ilość osób kąpiących się. W związku z brakiem występowania zanieczyszczenia wody spowodowanego w przypadku awaryjnych zrzutów ścieków lub gwałtownych zmian atmosferycznych, nie pobierane były żadne próbki wody w miejscach innych niż punkt pobierania próbek wody.

W wyniku realizacji badań w ramach nadzoru i kontroli wewnętrznej, łącznie pobrano 5 próbek wody. Badania wody nie wykazywały jakichkolwiek nieprawidłowości, wyniki badań - prawidłowe. Przez cały sezon funkcjonowania kąpieliska Nr 1 ZOOM NATURY woda była przydatna do kąpeli. Opierając się na wynikach powyższych badań wody, w trakcie sezonu kąpielowego w 2023 roku, PPIS wydał 5 bieżących ocen jakości wody, stwierdzających przydatność wody do kąpeli w kąpielisku.

Bieżące oceny jakości wody w kąpielisku, wydawane w sezonie letnim 2023 roku przez PPIS, dostępne były dla zainteresowanych na tablicy informacyjnej kąpieliska, na stronie internetowej www.zoomnatury.pl oraz w siedzibie organizatora. Ponadto powyższe oceny zamieszczane były na ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym (<http://sk.gis.gov.pl>) i stronie internetowej PSSE (<https://www.gov.pl/web/psse-janow-lubelski>).

Ponadto PPIS wydał 1 pozytywną sezonową ocenę jakości wody w kąpielisku po sezonie letnim 2023 roku.

Na podstawie 20 próbek wody obejmujących cztery sezony kąpielowe (od 2020 roku do 2023 roku), PPIS dokonał klasyfikacji jakości wody w kąpielisku „Nr 1 ZOOM NATURY”. Jakość wody za ostatni okres oceny została sklasyfikowana jako "doskonała".

Organizator kąpieliska systematycznie nadzorował wodę w kąpielisku i wodę zasilającą kąpielisko pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób (materiały smoliste lub szkło, tworzywa sztuczne, guma oraz inne odpady). W zakresie oceny wizualnej nie stwierdzono w wodzie zanieczyszczeń. Nie wystąpiły również zakwity sinic.

Organizator kąpieliska właściwie przygotował i utrzymywał infrastrukturę kąpieliska do użytkowania. Mając na uwadze bezpieczeństwo kąpiących się, wytyczono strefy dla umiejących pływać i dla dzieci. Zapewniono ratowników WOPR, wymagane oznakowanie, regulamin korzystania z kąpieliska.

Teren kąpieliska utrzymany był we właściwym stanie sanitarno – higienicznym i porządkowym. Podczas przeprowadzonej kontroli sanitarnej nie stwierdzono nieprawidłowości. Teren plaży rozciągającej się wzdłuż kąpieliska, utrzymany był

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

w dostatecznej czystości. Nie stwierdzono obecności przedmiotów mogących powodować skaleczenia lub urazy. Zapewnione były 3 przebieralnie, kosze z wkładami foliowymi na odpady komunalne i regulamin ujmujący m.in. zakaz wprowadzania psów na plażę i ich kąpania oraz rozpalania ognisk i grilli.

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

1. Cele sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- 1.1 Udział w postępowaniu administracyjnym w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko: wydawanie opinii w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wydawanie opinii w sprawie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- 1.2 Dokonywanie uzgodnień i wydawanie opinii pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- 1.3 Uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy, modernizacji, zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.
- 1.4 Kontrola obiektów w trakcie realizacji w zakresie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową oraz wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.
- 1.5 Uczestniczenie w przekazywaniu do użytkowania obiektów budowlanych, wyrażanie stanowiska w sprawie zgodności wykonywanych prac budowlanych z dokumentacją projektową w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.
- 1.6 Udzielanie informacji i konsultacji z zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.
- 1.7 Wydawanie na wniosek Strony opinii o spełnieniu wymagań higienicznych i zdrowotnych obowiązujących przepisów w obiektach i lokalach usługowych.
- 1.8 Wydawanie opinii co do zgodności z warunkami określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

2. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

2.1. Kontrole

Przeprowadzono 39 kontroli, w tym:

- 8 kontroli w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane, po których wydano opinię - stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z zatwierdzonym projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Kontrole dotyczyły budowy zakładu produkującego formy stalowe, kaszarni, budynku agroturystycznego, zakładu produkującego galanterię betonową, budynku krótkotrwałego zakwaterowania, budynku archiwum sądu, budowy hali magazynowej z zapleczem socjalnym, budynku użyteczności publicznej przeznaczonego dla potrzeb Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- 22 kontrole jako współudział z innymi sekcjami w stacji, Kontrole dotyczyły sklepów spożywczo-przemysłowych, lokali gastronomicznych. W związku z przeprowadzonymi kontrolami decyzje zostały wydane przez sekcje nadzoru bieżącego.
- 9 kontroli dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, gdzie nadzór zapobiegawczy był komórką wiodącą. Kontrole dotyczyły zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, obiektu krótkotrwałego zakwaterowania, paczkarni, gabinetu masażu. Nieprawidłowości nie stwierdzono, wydano opinie pozytywne.

2.2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

- Wydano 2 stanowiska dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Dzwola.

- Nie wydawano opinii o konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny.
- Wydano 2 opinie negatywne, dotyczące zaopiniowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Opinie były negatywne ze względu na niespełnienie wymogu dotyczącego minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego.
- Nie wydawano opinii dotyczących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

2.3. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

- Wydano 22 opinie w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Opiniowane inwestycje dotyczyły budowy dróg gminnych i powiatowych, budowy komunalnego ujęcia wody, punktu skupu zużytych pojazdów, farm fotowoltaicznych, rozbudowy i modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków, montażu zbiornika na olej opałowy, budowy warsztatu mechanicznego, budowy placu i montażu dystrybutora ON na stacji paliw.
- Nie wydawano opinii dotyczących ustalenia zakresu raportu.
- Wydano 1 opinię dot. uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, dotyczącego budowy drogi krajowej Nr 74.

2.4. Liczba wydanych uzgodnień dokumentacji projektowej.

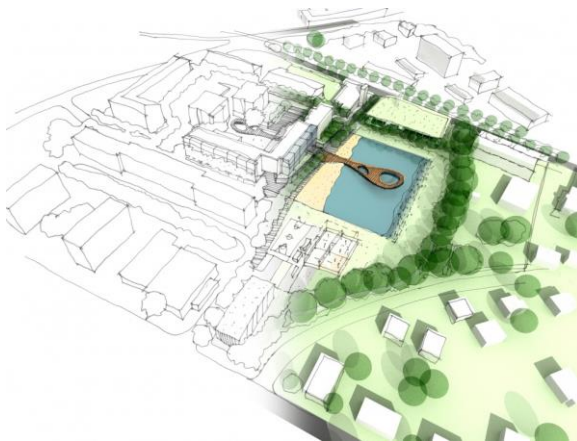
Wydano 4 opinie dotyczące uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych (budowa sieci wodociągowych oraz ujęć wody).

2.5. Liczba wydanych decyzji opłatowych.

W ramach nadzoru zapobiegawczego wydano 21 decyzji opłatowych.

2.6. Liczba uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań.

- Wydano 2 opinie negatywne dotyczące uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów związanych z lokalizacją elektrowni wiatrowej.
- Nie uzgadniano studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

2.7. Liczba wydanych decyzji na założenie lub rozszerzenie cmentarza.

W 2023 roku nie wydawano decyzji zezwalającej na rozszerzenie cmentarza.

2.8. Inne stanowiska nie ujęte powyżej, a wydawane w ramach pracy oddziału.

Opracowano 8 opinii/pism w ramach pracy w ZNS, które dotyczyły odpowiedzi na pismo, podtrzymania stanowiska wyrażonego we wcześniejszej opinii oraz uzupełniania informacji zawartych w karcie charakterystyki.

3. Wnioski.

Wydane opinie sanitarne dotyczyły obiektów, które najczęściej znajdują się pod nadzorem bieżącym odpowiednich komórek inspekcji sanitarnej. Projektanci i inwestorzy przed złożeniem wniosku o opinię dot. uzgodnienia projektu lub odbioru często konsultują osobiście lub telefonicznie dokumenty z pracownikiem nadzoru zapobiegawczego.

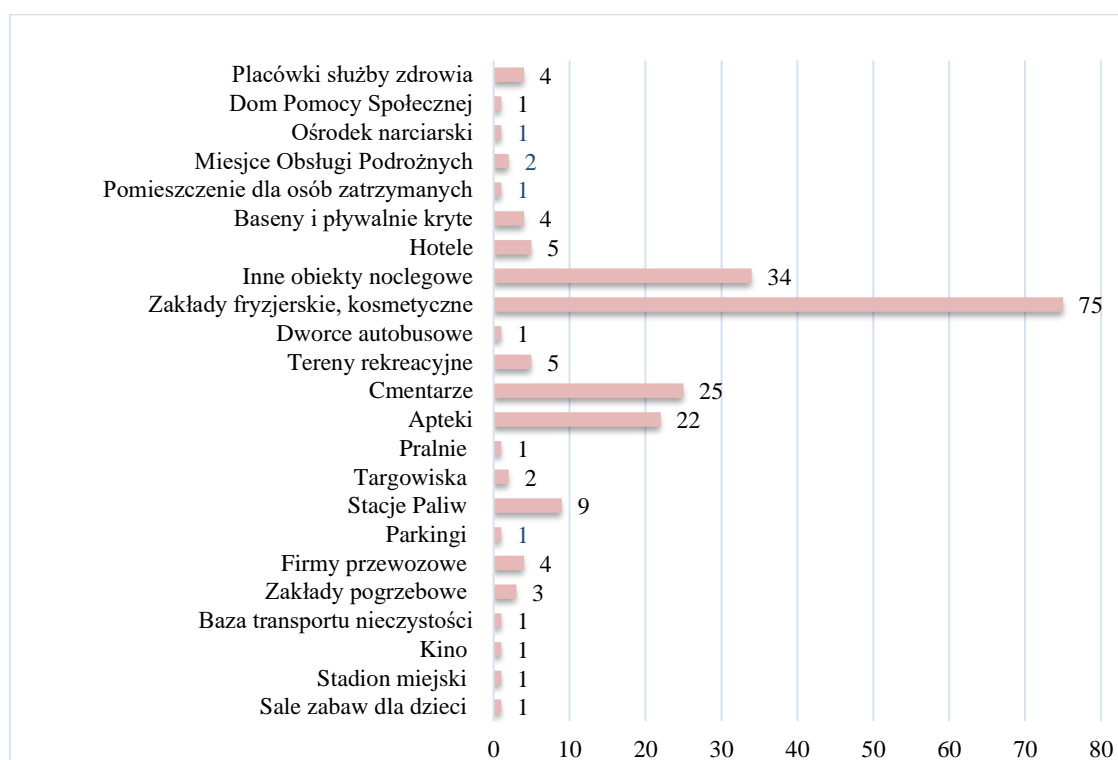
X. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Informacje ogólne.

Jednym z kierunków działań PPIS jest dbanie o wzrost bezpieczeństwa epidemicznego poprzez nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.

W roku 2023 Sekcja Higieny Komunalnej objęła nadzorem 204 obiekty użyteczności publicznej oraz 8 środków transportu, przeprowadzając 134 kontrole sanitarnych.

W trakcie czynności kontrolnych oceniano m.in. stan sanitarno – higieniczny oraz porządkowy obiektów, gospodarkę ściekową, sposób postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi, z bielizną, narzędziami wykorzystywanymi do świadczenia usług, rodzajem stosowanych środków dezynfekcyjnych, poprawność przeprowadzania procesów dezynfekcji i sterylizacji. Obiekty użyteczności publicznej stanowią liczną i różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

Wykres 1. Podział obiektów użyteczności publicznej terenu powiatu janowskiego

2. Stan sanitarny wybranych obiektów.

2.1. Placówki służby zdrowia.

Szczególną grupą obiektów, mającą duże znaczenie dla mieszkańców powiatu są podmioty prowadzące działalność leczniczą.

Sekcja Higieny Komunalnej nadzorem sanitarnym obejmowała 4 obiekty, a należą do nich:

1. SPZZOZ w Janowie Lubelskim - szpital
2. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Janowie Lubelskim
3. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy w Wolicy Pierwszej
4. NZOZ Diaverum Stacja Dializ w Janowie Lubelskim

W ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych, w żadnym obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno - higienicznym.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu higienicznego i porządkowego obiektu,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- transport wewnętrzny, stan sanitarny pomieszczeń do magazynowania, poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi i medycznymi,
- ocena procedur i instrukcji obowiązujących w placówce,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ocena narażenia na zagrożenie wystąpienia bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej,
- sposób postępowania ze zwłokami.

Obiekty posiadały opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi.

Zakłady miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych i komunalnych ze specjalistycznymi firmami, posiadającymi stosowne pozwolenia na transport odpadów medycznych.

Stwierdzono prawidłowe postępowanie z bielizną pościelową. Bielizna stosowana w ośrodkach to bielizna wielokrotnego oraz jednorazowego użytku.

Czysta bielizna magazynowana była w pomieszczeniu przeznaczonym do tego celu, wyposażonym w regały lub w wydzielonym miejscu. Bielizna brudna wielokrotnego użytku, gromadzona była w pojemniku z tworzywa sztucznego zaopatrzonego we wkład foliowy, zlokalizowanym w składziku porządkowym lub w pomieszczeniu gospodarczym. W pomieszczeniach lub miejscach służących do przechowywania bielizny czystej i brudnej zachowany był porządek i czystość. Bielizna prana była w pralniach zewnętrznych. W placówkach opracowane i wdrożone były procedury postępowania i transportu bielizny brudnej i czystej.

Podczas kontroli stwierdzono właściwe utrzymanie porządku i czystości w poszczególnych pomieszczeniach i sanitariatach. Zaniedbań nie stwierdzono.

2.2. Obiekty świadczące usługi hotelarskie.

Bazę noclegową w powiecie janowskim stanowią hotele, ośrodki wczasowe, obiekty świadczące usługi hotelarskie oraz kwatery agroturystyczne.

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego obiektu,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- ocena poprawności wdrożonych procedur i instrukcji,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ocena narażenia na zagrożenie wystąpienia bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej.

Do obiektów noclegowych wliczono:

- 5 hoteli skategoryzowanych,
- 24 inne obiekty świadczące usługi hotelarskie,
- 10 kwater agroturystycznych.

Stan sanitarno – higieniczny obiektów hotelarskich, oceniono pozytywnie, uwzględniając znaczne różnice w standardach oferowanych usług. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w jednym obiekcie. Dla poprawy stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego obiektu nałożono mandat karny. Przeprowadzona ponowna kontrola w zakresie sprawdzenia usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości nie wykazała uchybień. W pozostałych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia obiektów noclegowych utrzymane były w dobrym standardzie sanitarnym (czystość bieżąca) i technicznym. Wyposażenie obiektów bez widocznych uszkodzeń. Tereny wokół obiektów utrzymane w czystości i porządku.

2.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej są najbardziej liczną grupą obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym. W ewidencji PSSE w roku 2023 było łącznie 75 obiektów. Skontrolowano 63 obiekty, przeprowadzając 68 kontroli sanitarnych.

Nadzorem sanitarnym objęto:

- 37 zakładów fryzjerskich,
- 26 zakładów kosmetycznych,
- 6 zakładów odnowy biologicznej,
- 6 zakładów, w których świadczone są więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej: (4 zakłady kosmetyczne połączone

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

z odnową biologiczną, 2 zakłady fryzjerskie połączone ze studium wizażu (makijaż)).

Kontrolowane obszary:

- ocena stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego obiektu,
- ocena poprawności wdrożonej procedury,
- przestrzeganie zasad higieny przy świadczeniu usług,
- stosowanie sprzętu jednorazowego i wielokrotnego użytku,
- ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych,
- ocena poprawności przeprowadzania procesów dezynfekcji i sterylizacji narzędzi,
- ocena sposobu przeprowadzania dezynfekcji skóry oraz dekontaminacji pomieszczeń,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną oraz jednorazowego użytku,
- poprawność przechowywania sprzętu porządkowego,
- postępowanie z odpadami komunalnymi,
- ocena realizacji wymogów wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Z roku na rok świadomość zdrowotna właścicieli zakładów usługowych oraz klientów podnosi się, w związku z czym wszystkie zakłady, w których świadczone są usługi z naruszeniem ciągłości tkanki posiadają na swoim wyposażeniu autoklawy lub zlecają sterylizację narzędzi innym podmiotom. Właściciele wszystkich skontrolowanych zakładów posiadają i stosują procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

W czterech obiektach stwierdzono nieprawidłowości, w wyniku których, wydano 2 decyzje administracyjne oraz nałożono 3 mandaty karne. W pozostałych obiektach nieprawidłowości w wyżej wymienionych zakresach nie stwierdzono.

Stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak opracowanej, wdrożonej i stosowanej procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi,
- nieprawidłowe warunki do przeprowadzania skutecznej dezynfekcji i sterylizacji narzędzi,
- brak opisanie datą otwarcia kosmetyków opatrzonych symbolem uchylonego wieczka,
- nieprawidłowo przeprowadzany proces dezynfekcji o podwyższonej skuteczności
- brudne narzędzia fryzjerskie,
- niewłaściwy proces sterylizacji narzędzi, niewłaściwe postępowanie z narzędziami sterylnymi.

Po przeprowadzonych kontrolach sprawdzających wszystkie uchybienia i nieprawidłowości zostały usunięte.

2.4. Dworce autobusowe.

Remont nowego dworca został ukończony pod koniec grudnia 2022 roku. Dworzec autobusowy znajduje się w centrum miasta. W budynku wydzielona została poczekalnia, pomieszczenia WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych z możliwością przewijania dziecka oraz toalety publiczne.

2.5. Tereny rekreacyjne.

W zakresie terenów rekreacyjnych, nadzorem sanitarnym objęte były: place zabaw i piaskownice oraz park rekreacji.

Na placach zabaw oprócz piaskownic i urządzeń do zabaw, ustawione były ławki i kosze na śmieci. Na wszystkich placach zabaw rozmieszczone były tabliczki zakazujące wprowadzanie zwierząt domowych do piaskownic oraz regulaminy korzystania z placów. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo.

Place zabaw nie budziły zastrzeżeń - utrzymane były w czystości i porządku. Stan sanitarny i techniczny terenu i wyposażenia placów zabaw oceniono jako dobry. Podczas przeprowadzonej kontroli sanitarnej Parku ZOOM NATURY nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie wnoszono uwag do stanu sanitarno-porządkowego i technicznego obiektu i wyposażenia. Teren Parku wyposażony był w regulaminy korzystania z parku, informację na temat telefonów kontaktowych do służb ratowniczych i porządkowych.

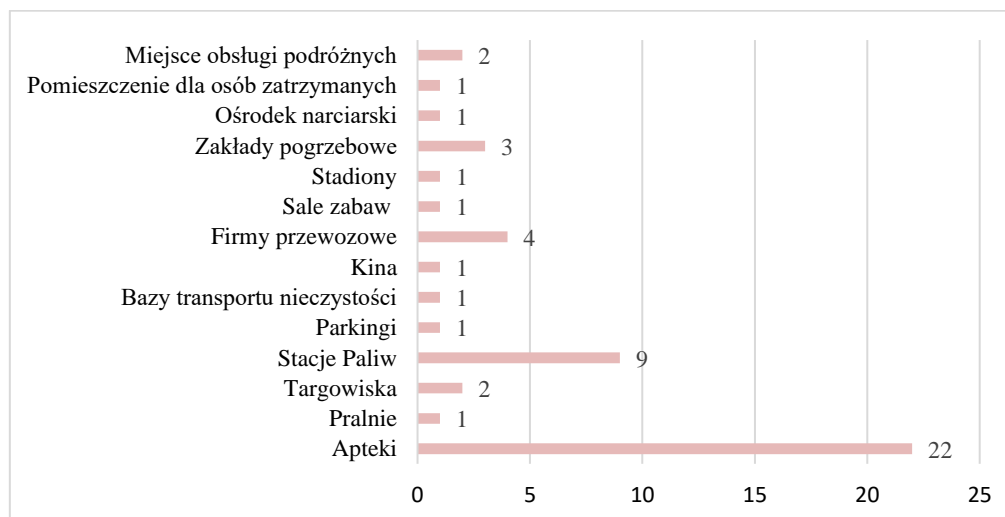
2.6. Cmentarze.

W ewidencji stacji w 2023 roku znajdowało się 25 cmentarzy parafialnych. Skontrolowane cmentarze to cmentarze zarządzane przez parafie. Tereny cmentarne ogrodzone były trwałymi ogrodzeniami. Zapewnione były punkty czerpalne wody. Śmieci pochodzące z powierzchni grzebalnej cmentarzy składane były w wyznaczonych kontenerach lub pojemnikach. Kontenery na odpady nieprzepełnione, nieuszkodzone.

Kontrole sanitarne cmentarzy nie wykazały uchybień w zakresie stanu technicznego i utrzymania czystości i porządku oraz w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Stan sanitarno-porządkowy terenów cmentarnych oceniono jako dobry lub dostateczny.

3. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W roku 2023 Sekcja Higieny Komunalnej objęła nadzorem 50 tego typu obiektów, przeprowadzając 18 kontroli sanitarnych.

Wykres 2. Podział innych obiektów użyteczności publicznej.

3.1. Apteki.

W ewidencji stacji znajdują się 22 apteki. W 2023 roku skontrolowano 7 obiektów, przeprowadzając 7 kontroli sanitarnych. Apteki kontrolowane są 1 raz na 2 lata. Apteki posiadały dobry i bardzo dobry stan sanitarno – higieniczny.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

3.2. Zakłady Pogrzebowe.

Zakłady pogrzebowe zlokalizowane na terenie działalności PSSE świadczą tylko usługi w zakresie transportu i obsługi pogrzebów oraz sprzedaży akcesoriów pogrzebowych (trumny, wieńce, wiązanki, ubrania i znicze). Zakłady nie prowadzą domów pogrzebowych.

Skontrolowano 2 środki do transportu zwłok. Podczas kontroli pojazdów stwierdzono odpowiedni ich stan sanitarny. Samochody wyposażone były w worki na zwłoki oraz trumnę, odzież i rękawice ochronne. Zużyte worki, rękawice lub inne odpady powstające w trakcie świadczenia usług składane są do jednorazowych worków foliowych na odpady i pozostawiane w prosektorium szpitalnym. Wszystkie środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich:

- były trwale oznakowane w sposób wskazujący na ich przeznaczenie,
- kabina kierowcy była odizolowana od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków ludzkich, a w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków nie było zamontowanych miejsc siedzących,
- posiadały zabezpieczenia przed przesuwaniem się trumny,
- posiadały podłogę wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych,
- posiadały wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych.

3.3. Pralnie.

W ewidencji stacji znajduje się 1 pralnia, zlokalizowana w Janowie Lubelskim. Jest to pralnia prywatna mieszcząca się w podpiwniczeniu budynku mieszkalnego.

3.4. Targowiska.

Plac Targowy czynny tylko w dniu targowym (1/tydzień). Targowisko to zlokalizowane jest na powierzchni częściowo utwardzonej (alejki wysypane tłuczniem). Obiekt nie jest uzbrojony w stałe stanowiska (handel odbywa się ze stoisk własnych sprzedawców). Targowisko wyposażone jest w punkt wodny i 2 ubikacje TOI-TOI, dostępne dla wszystkich, czynne tylko w godzinach trwania sprzedaży.

Plac sprzedaży artykułów spożywczych pochodzenia rolniczego czynny jest 6 dni w tygodniu, zlokalizowany na powierzchni częściowo utwardzonej (płyty betonowe). Obiekt posiada zadaszone, stałe stanowiska.

3.5. Stacje paliw.

Na terenie objętym nadzorem znajdowało się 9 stacji paliw. W roku 2023 skontrolowano 4 obiekty. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno – higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

3.6. Miejsca obsługi podróżnych.

MOP Felinów Wschód i Zachód oraz MOP Janów Lubelski Wschód i Zachód zlokalizowane są przy drodze ekspresowej S19 – Janów Lubelski – Kraśnik, powiat janowski.

Miejsca Obsługi Podróżnych stanowią przestrzeń wydzieloną w pasie drogowym poza koroną drogi. Tereny MOP-ów wyposażono w:

- układ komunikacyjny – jezdnie manewrowe,
- stanowiska postojowe dla samochodów osobowych w tym dla osób niepełnosprawnych, samochodów ciężarowych i autobusów,
- stanowiska zrzutów ścieków z autokarów,
- stanowiska kontroli pojazdów,
- stanowiska postojowe dla pojazdów Inspekcji Transportu Drogowego i Policji,
- stanowiska do ważenia pojazdów,
- budynki toalet z dostępnością dla osób niepełnosprawnych i udogodnieniami dla matek z małymi dziećmi,
- miejsce składowania odpadów – śmietnik,
- strefę wypoczynku i miejsca piknikowe z wiatami,
- urządzenia techniczne: punkty wodne, zbiorniki przeciwpożarowe.

Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny wyposażenia i otoczenia nie budził zastrzeżeń.

3.7. Firmy przewozowe.

W ewidencji tutejszej stacji znajdowało się 4 firmy przewozowe. Skontrolowano 4 autobusy lub busy komunikacji publicznej oraz 1 autobus turystyczny.

Za utrzymanie należytego stanu sanitarnego wnętrza pojazdów odpowiedzialni byli kierowcy. Stan sanitarno-porządkowy samochodów nie budził zastrzeżeń – w każdym znajdował się kosz na odpady komunalne i sprzęt porządkowy. Odpady komunalne gromadzone były w koszach plastikowych, zaopatrzonych we wkłady foliowe, które opróżniano na terenie dworca lub na parkingach. Podłogi w samochodach wyłożone były materiałem łatwo zmywalnym i odpornym na działanie środków myjących.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-porządkowy środków transportu nie budził zastrzeżeń.

3.8. Kino.

Kino zlokalizowane jest w Janowskim Ośrodku Kultury (JOK). W holu głównym JOK-u, znajduje się szatnia na odzież wierzchnią dla klientów oraz toalety ogólnodostępne. Sala kinowo - widowiskowa wyposażona jest w fotele z materiałowym pokryciem. Podłogi pokryte są wykładziną dywanową i parkietem. Na wyposażeniu kina znajdowała się zmywarka do mycia okularów 3D. Zmywarka usytuowana w pomieszczeniu zlokalizowanym w podpiwniczeniu budynku. Wyposażenie kina bez widocznych uszkodzeń mechanicznych.

4. Podsumowanie.

W stosunku do wcześniejszych okresów sprawozdawczych systematycznie poprawia się estetyka i stan sanitarno – higieniczny i porządkowy kontrolowanych obiektów. Kontrole sanitarne prowadzone w obiektach wykazały, że właściciele bądź zarządcy obiektów z roku na rok dążą do poprawy i utrzymania właściwego stanu sanitarnego w/w obiektów. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w 2023 roku, nie stwierdzono niedociągnięć natury sanitarnej. Samorządy, przedsiębiorcy i mieszkańcy ze względu na turystyczny charakter powiatu dbają o estetykę miast

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

i gmin oraz stan sanitarny ulic, placów, parków, posesji i otoczenia obiektów użyteczności publicznej. Corocznie remontowane są drogi, chodniki.

Podczas wykonywania czynności kontrolnych w obiektach użyteczności publicznej zwracano uwagę na czystość instalacji wentylacji.

W 2023 roku podczas kontroli obiektów takich jak: obiekty hotelowe, zakłady pogrzebowe i prywatne firmy przewozowe skontrolowano ogółem 8 środków transportu, w tym:

- 4 autobusy/busy komunikacji publicznej,
- 1 autobus turystyczny,
- 2 samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 1 samochód do przewozu bielizny.

Stan sanitarny i porządkowy pojazdów nie budził zastrzeżeń.

Podczas kontroli nadzorowanych obiektów sprawdzana była realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W widocznych miejscach umieszczane były oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w Sekcji Higieny Komunalnej prowadzono nadzór nad postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich. Wydano 19 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji oraz 6 postanowień na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna Sekcji Higieny Komunalnej.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość przeprowadzonych kontroli	265	259	264	234	253
Wydane decyzje administracyjne ogółem	57	28	22	37	60
Wydane decyzje płatnicze ogółem	31	15	42	17	16
Ilość nałożonych mandatów	8	6	7	4	7

XI. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

1. Zakres nadzoru sanitarnego.

Głównym celem działania Sekcji Higieny Żywności i Żywienia jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu. Zadanie to realizowano poprzez prowadzenie urzędowych kontroli w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań sanitarnych i zdrowotnych przez nadzorowanie zakładów oraz pobieranie do badań laboratoryjnych określonych próbek środków spożywczych, przedmiotów użytku w określonych kierunkach, celem sprawdzenia ich zgodności z przepisami prawa żywnościowego.

W roku 2023 pod nadzorem PSSE znajdowało się ogółem 3546 obiektów żywnościowo - żywieniowych, w tym:

- 3021 obiektów produkcji żywności, z czego 2947 obiektów stanowiła grupa obiektów produkcji pierwotnej (producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni),
- 406 obiektów obrotu żywnością,
- 113 obiektów żywienia zbiorowego (46 – obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego i 67 obiektów żywienia zbiorowego otwartego),
- 6 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wykres 1. Zakłady nadzorowane w 2023 roku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Tabela nr 1. Ilość zakładów będących pod nadzorem PPIS w 2023 roku z podziałem na Gminy (nie włączając obiektów produkcji pierwotnej, punktów skupu owoców) *

Gmina	Zakłady produkcyjne	Zakłady obrotu żywnością (łącznie ze środkami transportu żywności)	Zakłady żywienia zbiorowego	Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
Batorz	6	40	6	0
Chrzanów	2	19	9	0
Dzwola	4	18	5	0
Godziszów	31	50	8	0
Janów Lubelski (miasto i gmina)	20	222	57	4
Modliborzyce (miasto i gmina)	10	34	15	1
Potok Wielki	1	23	13	1

*uwzględniono także zakłady czasowo zawieszono

Przeprowadzono ogółem 523 kontrole, z czego 33% kontroli nie wynikało z planu pracy. Kontrole doraźne - przeprowadzane poza planami kontroli wynikały z:

- powiadomień RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach),
- wytycznych i poleceń LPWIS (Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego),
- wpływających wniosków od klientów/podmiotów uruchamiających działalność (zatwierdzenie zakładu),
- prowadzonego postępowania administracyjnego (kontrole sprawdzające),
- wpływających interwencji, w tym skarg od klientów indywidualnych.

Liczba obiektów poddanych kontroli (wraz z produkcją pierwotną) – 502

Liczba przeprowadzonych kontroli wg planu – 351

Liczba kontroli interwencyjnych – 42

Liczba kontroli sprawdzających – 57

Liczba kontroli innych (np. zatwierdzenia stałego lub warunkowego) – 41

W 2023 roku nie przeprowadzono granicznych kontroli sanitarnych.

2. Charakterystyka głównych grup zakładów żywnościowo - żywieniowych.

2.1. Zakłady produkcji żywności.

Pod nadzorem PPIS w 2023 roku znajdowały się 74 zakłady produkcji żywności, w tym:

- 36 zakłady przemysłu zbożowo – młynarskiego,
- 11 piekarni (w trakcie roku 1 obiekt został wykreślony),
- 7 automatów do lodów,
- 7 innych wytwórni żywności ,
- 4 ciastkarnie,
- 4 przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe,
- 1 wytwórnia lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych,
- 1 zakład garmażeryjny,
- 1 wytwórnia suplementów diety,
- 1 producent żywności w warunkach domowych.

W roku 2023 w zakładach produkcyjnych przeprowadzono ogółem 202 kontrole, w tym 106 kontroli związanych z produkcją pierwotną (plantacji owoców miękkich i zbóż). Ogółem nałożono 2 mandaty karne na kwotę 200 zł, w tym 1 mandat w grupie „automaty do lodów” (100 zł), 1 mandat w grupie „piekarnie” (100 zł).

Łącznie wydano 17 decyzji administracyjnych, w tym 7 unieruchamiających działalność zakładu z uwagi na niewłaściwą jakość wody używanej w zakładach. W roku 2023 nie przeprowadzano kontroli sanitarnych kompleksowych w chłodniach z powodu zawieszonyj działalności tego typu obiektów (przeprowadzono kontrolę tematyczną chłodni w związku z zatwierdzeniem działalności chłodni).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Stan sanitarny obiektów produkcji żywności w 2023 roku utrzymywał się na podobnym poziomie w zestawieniu z rokiem poprzednim.

2.2. Zakłady obrotu żywnością.

W roku 2023 pod nadzorem PSSE znajdowało się 406 obiektów obrotu żywnością, w tym:

- 133 sklepy spożywcze,
- 59 środków transportu,
- 17 magazynów hurtowych,
- 16 aptek,
- 14 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 6 kiosków
- 161 innych obiektów obrotu żywnością (z czego 130 stanowią punkty skupu owoców).

W obiektach obrotu żywnością przeprowadzono łącznie 189 kontroli, w tym: wynikających z planu kontroli – 108, tematycznych – 38, interwencyjnych – 23, sprawdzających – 20. Nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 1500 zł.

Wydano 47 decyzji administracyjnych, w tym:

- nakazowych: 11 (uwzględniając przy tym 8 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych)
- unieruchomienia działalności zakładów z uwagi na niewłaściwą jakość mikrobiologiczną wody: 2
- innych: 34 (obejmujących decyzje zatwierdzające/rozszerzające zakres działalności, wykreślające z rejestru zakładów).

Nie zgodności z wymaganiami prawa stwierdzono w 21 obiektach.

Najczęściej stwierdzane niezgodności:

- brak zachowanego bieżącego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, urządzeń i składników wyposażenia mających kontakt z żywnością,
- brak zapewnionej higieny osobistej personelu, w tym dopełnienia obowiązku zapewnienia należytej odzieży ochronnej w trakcie sprzedaży żywności (także wędlin),
- brak zachowania zasad higieny podczas sprzedaży pieczywa,
- brak przestrzegania procedury wewnętrznej w zakresie częstotliwości wykonywania badań wody w sklepie,
- brak ciepłej bieżącej wody,
- zły stan techniczno-sanitarny ścian, sufitów oraz wyposażenia w pomieszczeniach handlowych,
- wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych, personelu o braku przeciwwskazań do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- brak etykiet producentów art. spożywczych w miejscach obrotu żywnością (brak informacji o produktach, w tym dot. identyfikacji producentów, wykazu składników, daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia),
- brak opracowanych procedur i instrukcji dot. systemu GHP/GMP na podstawie zasad HACCP (dotyczy nowo zatwierdzonego obiektu), brak realizacji stałych procedur opartych na zasadach HACCP dotyczących monitorowania krytycznych punktów kontroli.

2.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego.

Do nadzorowanych w liczbie 67 zakładów tej grupy zaliczamy:

- 49 obiektów małej gastronomii,
- 8 zakładów małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych,
- 2 gospodarstwa agroturystyczne,
- 8 restauracji.

W 2023 r. do kontroli sanitarnej zaplanowano 43 zakłady żywienia zbiorowego otwartego. Łączna liczba przeprowadzonych kontroli – 78. Stwierdzono niezgodności z wymaganiami prawa w 11 zakładach.

Najczęściej stwierdzane niezgodności:

- brak systematycznej realizacji procedur opartych na podstawie systemów GMP/GHP i HACCP,
- brak opracowanego harmonogramu częstotliwości badań mikrobiologicznych żywności przygotowanej w zakładzie,
- brak badań mikrobiologicznych próbek pobieranych z obszarów produkcyjnych oraz ze sprzętu wykorzystywanego do produkcji wyrobów garmażeryjnych,
- nieprawidłowe postępowanie z odpadami poprodukcyjnymi,
- brak zachowania właściwego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni wyposażenia mającego kontakt z żywnością oraz pomieszczeń zakładów,
- uszkodzony, zniszczony, drobny sprzęt pomocniczy i produkcyjny.

W roku 2023 nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1200 zł.

Wydano ogółem 32 decyzje administracyjnych, w tym:

- 7 decyzji administracyjnych dotyczących wstrzymania działalności, w tym: 6 decyzji z powodu niewłaściwej jakości mikrobiologicznej wody używanej w zakładzie (wodociąg zbiorowego zaopatrzenia), 1 decyzję unieruchamiającą działalność zakładu gastronomicznego z powodu stwierdzenia obecności żywych szkodników w zakładzie,
- 3 decyzje nakazujące poprawę stanu higieniczno – sanitarnego zakładu,
- 8 decyzji zatwierdzających,
- 7 decyzji wykreślających z rejestru,
- 5 decyzji administracyjnych dotyczących zatwierdzenia warunkowego zakładu lub rozszerzenia działalności zakładu,
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

2.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego (łącznie z placówkami systemu oświaty, szpitalami).

W skład tej grupy liczącej 46 obiektów wchodzi:

- stołówki w placówkach szkolno-oświatowych (23 stołówki szkolne, w tym 6 w systemie cateringowym),
- stołówki w przedszkolach (6 obiektów, w tym 1 w systemie cateringowym),
- stołówki w domach wczasowych (3 obiekty),
- stołówki w internatach (2 obiekty),
- stołówki w domach opieki społecznej (3 obiekty, w tym 2 wydaje posiłki obiadowe w systemie cateringowym),
- stołówki na koloniach/obozach (1 obiekt),
- blok żywienia w placówce służby zdrowia (1 obiekt),
- stołówki w domach dziecka i młodzieży (2 obiekty),
- inne zakłady żywienia (4 obiekty),
- zakład usług cateringowych (1 obiekt).

W roku 2023 skontrolowano 40 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz 1 zakład usług cateringowych, łączna liczba kontroli – 52. Stwierdzono niezgodności z wymaganiami prawa w 6 zakładach. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł (stołówka szkolna).

Wydano:

- 4 decyzje nakazowe, w tym jedna nakazująca poprawę stanu sanitarnego i 3 decyzje nakazujące unieruchomienie/wstrzymanie produkcji i przygotowywania posiłków w stołówkach szkolnych; wydane decyzje nakazujące unieruchomienie działalności wynikały ze złej jakości wody, nie odpowiadającej wymaganiom określonym w przepisach - skład mikrobiologiczny wody odbiegał od wymagań Rozp. Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- 3 decyzje opłatowe na kwotę 310,00 zł,
- 2 decyzje zatwierdzające (1 stołówka na koloniach/obozach/ zimowiskach oraz 1 stołówka w domu dziecka i młodzieży),
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego jako bezprzedmiotowego w sprawie poprawy stanu sanitarno-higienicznego z uwagi na usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w terminie krótszym niż 1 miesiąc od dnia wszczęcia postępowania,
- 1 decyzję wykreślającą działalność zakładu.

3. Wdrażanie zasad GHP i GMP oraz systemu zapewnienia jakości HACCP

Problemy z wdrażaniem GHP (Dobra Praktyka Higieniczna), GMP (Dobra Praktyka Produkcyjna), HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli). są związane głównie z faktem zatrudniania osób bez odpowiedniego doświadczenia i wiedzy z zakresu produkcji bądź obrotu środkami spożywczymi. Duża rotacja pracowników w zakładach utrudnia proces przeprowadzania szkoleń personelu. Trudnością w utrzymywaniu procedur wewnętrznych jest brak pełnego zaangażowania

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

i odpowiedzialności pracowników, co skutkuje niekiedy zaniechaniem kontroli wewnętrznej lub ograniczeniem zakresu nadzorowanych obszarów do niezbędnego minimum. Na podstawie przeprowadzonych kontroli można stwierdzić, iż zrozumienie zagadnień związanych z wdrożeniem elementów systemu HACCP okazało się mniej kłopotliwe dla właścicieli zakładów obrotu żywnością i właścicieli zakładów gastronomicznych, a bardziej kłopotliwe dla wytwórców żywności. Realizacja zasad GHP, GMP i systemu HACCP odbywa się w miarę posiadanych możliwości w oparciu o własne doświadczenia.

4. Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letnim.

W okresie wzmożonego ruchu turystycznego na szlakach turystycznych w okresie letnim przeprowadzano kontrole sanitarne w obiektach żywnościowo-żywnościowych znajdujących się w dużej mierze na terenie miasta Janów Lubelski (są zlokalizowane m.in. nad Zalewem w Janowie Lubelskim), ale także w innych miejscowościach zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych powiatu janowskiego: Momoty, Pikule, Modliborzyce, Potoczek, Wierzchowiska, Gwizdów, Maliniec.

Przeprowadzono łącznie 46 kontroli w 26 obiektach takich jak: automaty do lodów, restauracje przy hotelach, punkty gastronomiczne, stołówki w ośrodkach wypoczynkowych i kolonijnych oraz placówkach oświatowych podczas trwającego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży.

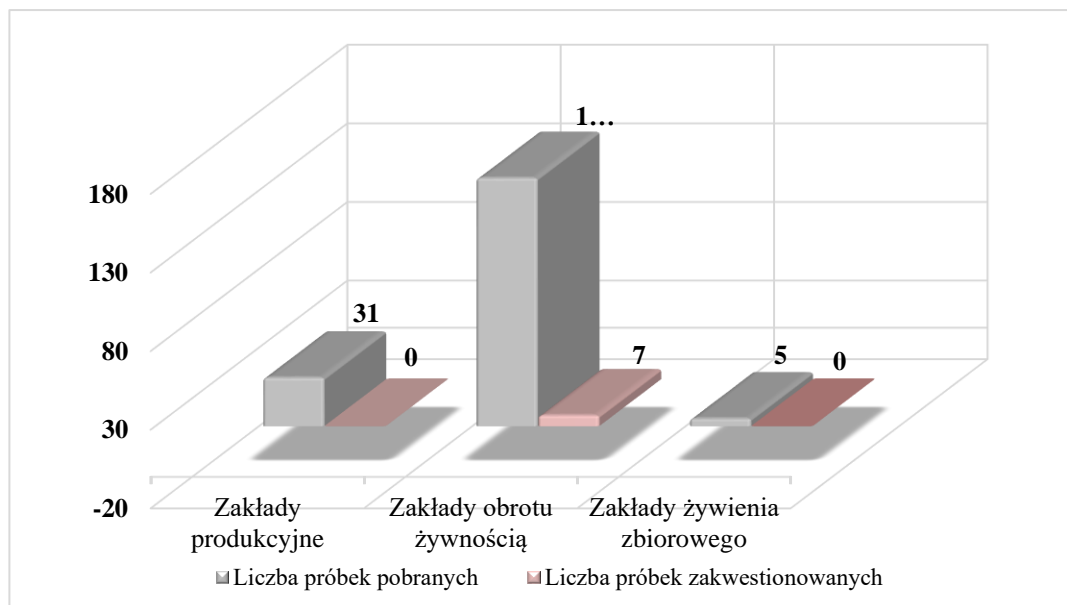
Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości (wyłącznie w zakładach małej gastronomii):

- brak systematycznej realizacji procedur opartych na podstawie systemów GMP/GHP i HACCP (brak zapisów w zakresie monitorowania warunków przechowywanej żywności, badania wody nie są wykonywane zgodnie z zawartymi zapisami w systemie HACCP),
- nieprawidłowe postępowanie z odpadami poprodukcyjnymi,
- uszkodzony, zniszczony, drobny sprzęt pomocniczy i produkcyjny,
- brak utrzymania pomieszczeń zakładów we właściwym stanie sanitarno-higienicznym,
- brudne powierzchnie wyposażenia mającego kontakt z żywnością (ubytki i pęknięcia na powierzchniach blatu roboczego; urządzenia do obróbki termicznej nie czyszczone na bieżąco; brudne urządzenia chłodnicze, w którym przechowywano środki spożywcze do bieżącej produkcji).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 800 zł, wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące poprawy stanu sanitarnego obiektów. Ponadto z uwagi na stwierdzenie przekroczeń parametrów mikrobiologicznych wody z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia wydano 5 decyzji unieruchamiających działalność zakładów. Podejmowane niezwłocznie i skutecznie działania naprawcze właścicieli wodociągów doprowadzały do poprawy jakości wody w krótkim okresie czasu, przyczyniając się do wznowienia działalności wspomnianych obiektów w możliwie najkrótszym terminie.

5. Ocena jakościowa środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu do badań laboratoryjnych pobrano 194 próbki, w tym 192 próbki żywności. Większość ww. próbek została przebadana w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej, do laboratoriów zewnętrznych w Skierniewicach, Puławach oraz PZH w Warszawie przekazano 8 pobranych próbek żywności. Największą liczbę próbek żywności pobrano w obiektach obrotu żywnością (158 próbek), a najmniejszą – w zakładach żywienia zbiorowego (5). Zakwestionowano łącznie 7 próbek żywności – próbki pobrano do badań w obiektach obrotu żywnością, w pozostałych grupach obiektów nie kwestionowano jakości pobieranych próbek.

Wykres 2. Ilość pobranych próbek z podziałem na grupy obiektów i liczbę próbek zakwestionowanych.

Próbki zakwestionowane:

- Biała kielbasa surowa. Powód zakwestionowania: niezgodność próbki z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005 str. 1 ze zm.) - obecność pałeczek z rodz. *Salmonella* spp. w 10 g w 4 z 5 badanych próbek produktu,
- Kebab z kurczaka pieczony, cięty. Powód zakwestionowania: niezgodność próbki z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005 str. 1) ze zm. - przekroczenie dopuszczalnych limitów obecności *Listeria monocytogenes* w 2 z 5 badanych próbek produktu,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- c) Owoce kiwi (zielone). Powód zakwestionowania: przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – Propargit.

6. Substancje dodatkowe.

Na terenie powiatu janowskiego nie odnotowano podmiotów produkujących/konfekcjonujących substancje dodatkowe do żywności.

Pod nadzorem natomiast znajduje się jeden zakład produkcyjny (cukiernia) stosujący barwniki do żywności. Ustalono, że są dodawane głównie do produkcji tortów. Barwniki dodawane są podczas procesu produkcyjnego zgodnie z recepturą, w określonych przez producenta ilościach. Barwniki przeznaczone do produkcji przetrzymywane są w opakowaniach producentów. Dodatki do żywności stosowane w procesie produkcyjnym spełniają swoje funkcje zgodnie z założeniami i definicjami zawartymi w załączniku I do Rozporządzenia (WE) nr 1333/2008, np. barwniki spożywcze stosowane w procesie produkcyjnym w celu nadania produktom żywnościowym określonej barwy. Piekarnie i inne ciastkarnie zaś używają najczęściej substancji spulchniających, zagęszczających oraz emulgatorów, dodawanych pośrednio do wyrobów, czyli zgodnie z zasadą przenoszenia. Pieczywo produkowane w zakładach nadzorowanych zawiera mało dodatków funkcyjnych i jest wytwarzane z tradycyjnych składników. Większość stanowi: mąka, woda, sól oraz w przypadku pieczywa pszennego - drożdże. Polepszacze są dodawane głównie do drobnego pieczywa, ciasta drożdżowego oraz pączków. Stwierdzone podczas kontroli w zakładach piekarniczych i cukierniczych to powszechnie stosowane w piekarnictwie i cukiernictwie mieszanki piekarskie i cukiernicze o różnych nazwach handlowych

7. Ocena znakowania/prezentacji suplementów diety.

W ramach realizacji ww. zadania, przeprowadzono oceny prawidłowości znakowania, reklamy oraz prezentacji suplementów diety, w tym także środków spożywczych sprzedawanych przez Internet. W wyniku dokonanych ocen znakowania suplementów diety, w tym monitoring stron internetowych nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarze spełnienia wymagań dotyczących znakowania suplementów diety zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości nie podejmowano dodatkowych działań administracyjnych.

8. Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Na terenie powiatu janowskiego brak jest zakładów produkujących materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością/przedmioty użytku. Pod nadzorem znajduje się 6 obiektów - miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w których przeprowadzono 2 kontrole planowane, nie wydawano decyzji administracyjnych, nie karano mandatami karnymi, pobrano 2 próbki wyrobów do badań laboratoryjnych.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

9. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi i środkami masowego przekazu.

W 2023 roku współpracowano z innymi powiatowymi jednostkami kontrolnymi, t.j.:

1. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Janowie Lubelskim:

- przekazywano ustalenia w sprawie zakupionej pszenicy z Ukrainy, której przeznaczenie z pszenicy paszowej na techniczną zostało dokonane błędnie przy odprawie celnej bez złożenia wniosku przedsiębiorcy o zmianę przeznaczenia ww. ziarna pszenicy. W toku prowadzonych działań przedstawiciele PPIS w obecności pracowników Urzędu Celno-Skarbowego na polecenie nadrzędnej jednostki dokonali pobrania reprezentatywnej próbki ww. pszenicy w kierunku oznaczenia pozostałości pestycydów. Otrzymano wyniki zgodne z wymaganiami Rozporządzenia (WE) nr 396/2005 PEiR. Ostatecznie dokonano m.in. sprostowania wpisów: „pszenica na cele techniczne” na „pszenica na cele paszowe”, co zakończyło postępowanie wyjaśniające PPIS w przedmiotowej sprawie. Pismo dotyczące przekazania powyższej sprawy zgodnie z kompetencjami przesłano niezwłocznie do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Janowie Lubelskim celem wykorzystania służbowego,
- przekazano listę zakładów żywienia zbiorowego otwartego proponowanych do nadzoru wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną,
- przeprowadzono wspólną kontrolę zakładu żywienia zbiorowego w ramach zapisów Porozumienia o współpracy w tym obszarze.

2. Burmistrz Janowa Lubelskiego:

- zorganizowano spotkanie przy współudziale władz lokalnych, podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych w sprawie omówienia zasad bezpieczeństwa, utrzymania ładu i porządku, stanu sanitarnego na terenach rekreacyjnych nad Zalewem w Janowie Lubelskim w sezonie letnim.

3. Świętokrzyski Urząd Celno-Skarbowy:

- pobrano przez pracowników PSSE próbki pszenicy na polecenie nadrzędnej jednostki PIS i przeprowadzono kontrolę obiektu handlowego przy współpracy ww. urzędu w związku z błędną kwalifikacją przy odprawie celnej zakupionej pszenicy z pszenicy paszowej na techniczną (podejrzanie popełnienia oszustwa skarbowego); przekazanie do ww. organu celnego raportu z badań ww. próbki spełniającej wymagania pszenicy paszowej.

4. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sandomierzu i Stalowej Woli:

- w związku z przekazaniem przez organ Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych sprawy dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości podczas kontroli ruchomego obiektu handlu detalicznego zgodnie z właściwością terenową, przeprowadzono analizę stanu faktycznego

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

i zgromadzonych danych dotyczących podmiotu, a następnie powyższą sprawę odesłano zgodnie z kompetencjami właściwym miejscowo wyżej wymienionym organom Inspekcji Sanitarnej.

5. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa:

- przesłano do wykorzystania służbowego informację na temat stwierdzonych przekroczeń pozostałości pestycydów w produktach spożywczych, których surowce zostały wytworzone przez producentów rolnych z terenu powiatu janowskiego (gryka),
- przekazano do rozpatrzenia i wykorzystania służbowego sprawę dotyczącą procedury nawadniania plantacji borówki wysokiej metodą kropelkową z użyciem kwasu siarkowego w celu zapewnienia odpowiedniego pH gleby pod jej uprawę. Informacja zwrotna nie wskazywała na wystąpienie nieprawidłowości w kontrolowanym przez ww. Inspekcję obszarze,
- przeprowadzono 3 „wspólne” kontrole gospodarstw rolnych.

6. Inspekcja Ochrony Środowiska

- przekazano do rozpatrzenia i wykorzystania służbowego sprawę dotyczącą procedury nawadniania plantacji borówki wysokiej metodą kropelkową z użyciem kwasu siarkowego w celu zapewnienia odpowiedniego pH gleby pod jej uprawę. Informacja zwrotna nie wskazywała na wystąpienie nieprawidłowości w kontrolowanym przez ww. Inspekcję obszarze kontroli,
- przeprowadzono 1 „wspólną kontrolę” gospodarstwa rolnego również przy współpracy z PIORIN.

10. Nadzór nad obrotem grzybami oraz zatrucia grzybami.

W roku 2023 na terenie powiatu janowskiego nie odnotowano zatruc po spożyciu grzybów, w tym przypadków śmiertelnych. Ponadto w zakresie sprawowanego nadzoru nad obrotem grzybami w sezonie grzybowym udzielono 6 porad grzybowych. Nie wydawano atestów na grzyby świeże, gdyż nie odnotowano wniosków osób zainteresowanych ich wydaniem. Uprawnienia grzyboznawcy posiada jedna osoba, dwie osoby posiadają uprawnienia klasyfikatora grzybów (jeden z pracowników Oddziału Nadzoru Sanitarnego - Sekcja Higieny Żywności i Żywienia uzyskał uprawnienia klasyfikatora grzybów w 2023 r.). W trakcie prowadzonego nadzoru bieżącego nie stwierdzono również nieprawidłowości związanych z wprowadzaniem grzybów leśnych do obrotu w nadzorowanych obiektach żywnościowo – żywieniowych.

Przy współudziale pionu OZiPZ podejmowano także działania oświatowo-prewencyjne na temat zasad bezpiecznego zbierania i przygotowywania grzybów do celów konsumpcji ludzi:

- prelekcje/pogadanki (przygody w lesie, grzybobranie): dla 140 osób,
- poradnictwo edukacyjne podczas organizacji punktu informacyjno-edukacyjnego - dla 100 uczestników,
- narady dla 20 organizatorów podczas trwającego wypoczynku letniego,

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- przekazywanie informacji społeczności lokalnej i nie tylko poprzez strony internetowe, media społecznościowe itp. – 1026 odbiorców,
- formy wizualne: 120 odbiorców,
- wystawę grzybów odwiedziło 230 osób,
- materiały edukacyjne drukowane (dla dzieci i młodzieży przebywających na letnim wypoczynku, dla dzieci przedszkolnych oraz podczas wystawy świeżych grzybów zorganizowanej przy współudziale Nadleśnictwa Janów Lubelski) przekazano 1145 sztuk.

11. Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego, w tym w jednostkach systemu oświaty.

W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, iż żywienie w placówkach oświatowych w zdecydowanej większości spełnia wymagania obowiązujących przepisów prawnych w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Zostało to potwierdzone teoretyczną oceną jadłospisów zaplanowanych na tydzień szkolny i wrywkową kontrolą raportów magazynowych dotyczących ilości i rodzaju wydawanych środków spożywczych do produkcji posiłków. W przypadku żywienia całodziennego zapewniony jest dobór środków spożywczych pochodzących z różnych grup żywności, zgodnie z zasadami zdrowego żywienia dzieci i młodzieży. Reasumując, żywienie dzieci i młodzieży uczęszczających do jednostek systemu oświaty zapewnia podaż niezbędnych składników odżywczych warunkujących utrzymanie zdrowia i prawidłowy rozwój fizyczny i umysłowy.

Kontrole sanitarne w zakresie oceny adekwatności żywienia pacjentów przeprowadzono w trzech podmiotach prowadzących działalność leczniczą (1 blok żywienia w szpitalu i 3 zakłady pomocy społecznej). Przeprowadzono teoretyczne oceny jakościowe metodą punktową, sprowadzającą się do oceny prawidłowości racji pokarmowej z okresu dekady pod kątem liczby posiłków w ciągu dnia, częstotliwości występowania określonego produktu, typu posiłku, spożycia produktu lub składnika pokarmowego w odniesieniu do zaleceń żywieniowych. Wyróżniki te wycenione są w postaci punktów, których sumę porównuje się ze skalą ocen i wnioskuje o prawidłowości racji. Posiłki zostały uznane za racjonalne, zbilansowane pod kątem udziału w nich grup produktów dostarczających podstawowych niezbędnych składników pokarmowych. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż dwa z czterech skontrolowanych zakładów zapewniły warunki do poprawnego bilansowania diet - zatrudnione są na etacie dietetyczki o potwierdzonych kwalifikacjach. Dwa pozostałe zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze, udzielające stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych (innych niż szpitalne) dla dorosłych nie mają zatrudnionej dietetyczki.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Nie wydawano decyzji nakazowych oraz nie podejmowano działań w zakresie sposobu żywienia.

Nie ma wątpliwości, że niska dzienna stawka żywieniowa na osobę nie zawsze jest w stanie zapewnić realizację zaleceń prawidłowo zbilansowanego posiłku. Poza tym ogranicza w istotny sposób zakup produktów odpowiedniej jakości.

12. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF).

W związku z nadesłanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF powiadomieniami alarmowymi i informacyjnymi przeprowadzane były kontrole obecności na rynku żywnościowym w miejscach obrotu żywnością kwestionowanych produktów będących przedmiotem powiadomień. Ponadto podczas prowadzonych czynności kontrolnych monitorowano proces wycofywania stwierdzonych w sprzedaży kwestionowanych produktów. Do zagrożeń zgłaszanych w systemie RASFF należały:

- obecność bakterii chorobotwórczych *Salmonella* sp. w produktach:
 - elementy świeżego mięsa drobiowego,
 - majeranek suszony,
- przekroczenie dopuszczalnych limitów obecności *Listeria monocytogenes* w:
 - produkt garmażeryjny wieprzowo-drobiowy,
 - filety śledziowe,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) w:
 - materiały do kontaktu z żywnością (łyżki kuchenne),
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu środków ochrony roślin (pestycydów) w:
 - rośliny strączkowe (soczewica zielona),
 - ziarno kukurydzy wykorzystane do produkcji wafli kukurydzianych,
 - świeże owoce (gruszka, mandarynka),
 - kasza jagłana,
 - mak niebieski
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w:
 - otręby żytnie,
 - pałeczki kukurydziane,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych w:
 - herbata „Earl Grey”,
 - rumianek (herbata ziołowa),
 - przyprawa (kmin rzymski zielony),
- obecność antybiotyku (doksycyklina) w:
 - mięsie drobiowym,

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu w:
 - produkcie pn. guarana proszek mielone nasiona,
- wysoki poziom akryloamidu w:
 - płatki żytnie,
- obecność bakterii grupy *coli* w:
 - woda źródłana,
- obecność substancji niedozwolonych (nieautoryzowanych) w:
 - suplementy diety,
- napromieniowanie w:
 - suplementy diety,
- obecność niedozwolonych dodatków do żywności w:
 - słodycze z Tajwanu.

W 2023 r. prowadzono 4 postępowania wyjaśniające dotyczące produktów zgłoszonych do systemu RASFF, których producentami były zakłady produkcyjne/dystrybucyjne z terenu powiatu janowskiego, będące pod nadzorem PPIS. Produkty te pobrane zostały do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności w obiektach obrotu żywnością. Podejmowane działania z urzędu miały na celu m.in. ustalenie stanu magazynowego, list dystrybucyjnych, przyczyn występowania nieprawidłowości oraz koordynowanie procesu wycofywania kwestionowanych produktów z rynku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Kasza gryczana – stwierdzenie przekroczenia NDP dla glifosatu. W trakcie podjętych działań ustalono listę odbiorców kwestionowanego produktu, a o wynikach badań i prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym poinformowano właściwe miejscowo organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Podczas kontroli w zakładzie produkcyjnym nie stwierdzono na stanie przedmiotowej kaszy gryczanej. Jak ustalono, kwestionowana kasza gryczana wyprodukowana została z surowca (gryka) zakupionego od producenta rolnego (kraj pochodzenia: Polska). Przedsiębiorca podjął stosowne działania naprawcze po uzyskaniu informacji o wyniku badań laboratoryjnych kwestionowanego produktu tj. przeanalizował zapisy w dokumentacji, na podstawie których określono ilość zakupionego surowca użytego do ich produkcji i jego dostawców. Wdrożono niezwłocznie procedurę wycofania kwestionowanego produktu od odbiorców. Wycofany z obrotu handlowego przez producenta kwestionowany produkt został sprzedany na cele niespożywcze firmom zajmującym się produkcją materiałów opałowych oraz został zutylizowany we własnym zakresie poprzez spalenie w piecu, co potwierdziły przedłożone do wglądu przez przedsiębiorców dokumenty potwierdzające dalsze postępowanie z kwestionowanym produktem wycofanym.

Siemię lniane - stwierdzenie przekroczenia NDP malationu. W trakcie podjętych działań ustalono listę odbiorców kwestionowanego produktu, a o wynikach badań i prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym poinformowano właściwe miejscowo organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W zakładzie produkcyjnym stwierdzono na stanie magazynowym zakładu ok. 10 ton siemienia lnianego z kwestionowanej partii, które nie zostało jeszcze oczyszczone i wprowadzone do obrotu handlowego. Przedsiębiorca złożył pisemne oświadczenie, w którym zadeklarował, iż znajdujące się na stanie magazynowym kwestionowane siemię lniane nie zostanie wprowadzone do obrotu. Jak ustalono, len brązowy przeznaczony na cele spożywcze zakupiony został przez przedsiębiorcę z powiatu janowskiego od firmy która zakupiła/importowała surowiec z Kazachstanu. Importowany len brązowy przed sprzedażą odbiorcom zewnętrznym poddawany był w zakładzie wyłącznie procesowi czyszczenia i pakowania w worki polipropylenowe i wprowadzany do obrotu jako siemię lniane. Przedsiębiorca podjął stosowne działania naprawcze po uzyskaniu informacji o wyniku badań laboratoryjnych kwestionowanego produktu tj. przeanalizował zapisy w dokumentacji, na podstawie których określono ilość zakupionego produktu i jego dostawców. Wdrożono także niezwłocznie procedurę wycofania rozdystrybuowanego do odbiorców produktu. Wycofany z obrotu handlowego przez producenta kwestionowany produkt został sprzedany na cele niespożywcze firmom zajmującym się produkcją materiałów opałowych oraz został zutylizowany we własnym zakresie poprzez spalenie w piecu, co potwierdziły przedłożone

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

do wglądu przez przedsiębiorców dokumenty potwierdzające dalsze postępowanie z kwestionowanym produktem wycofanym

Mąka z ziarna ciecierzycy – stwierdzono obecność niedeklarowanego składnika alergennego w produkcie pn. mąka z ziarna ciecierzycy, której producentem była firma prowadząca działalność na terenie powiatu janowskiego. W trakcie przeprowadzonej kontroli u producenta nie stwierdzono na stanie magazynowym surowca użytego do produkcji kwestionowanej mąki, ani kwestionowanego gotowego produktu. Podczas postępowania wyjaśniającego u producenta ustalono, że w zakładzie do procesów produkcyjnych nie są wykorzystywane surowce mogącą zawierać soję i jej pochodne, które mogłyby potencjalnie doprowadzić do zanieczyszczenia krzyżowego przy produkcji przedmiotowej mąki z ciecierzycy. Ponadto przeanalizowano dokumenty dostaw i załączone do nich specyfikacje gotowych produktów wystawione przez firmy od których dokonywano zakupu art. zbożowo-młynarskich. Na podstawie przedłożonej do wglądu dokumentacji stwierdzono, że zakład nie skupuje od producentów i nie sprzedaje zewnętrznym odbiorcom środków spożywczych potencjalnie zanieczyszczonych składnikiem alergennym – soją lub jego pochodnych. Przeprowadzona została również kontrola u dostawcy surowca do zakładu tj. producenta rolnego z terenu powiatu janowskiego podczas której ustalono, że nie uprawia oraz w przeszłości nie uprawiał soi w swoim gospodarstwie rolnym. W poprzednich latach w miejscu gdzie została zebrana ciecierzycza uprawiane były zboża (gryka, proso). W trakcie zbioru ciecierzycy również nie obserwowano upraw/zbiorów soi wśród okolicznych pól uprawnych. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego nie dopatrzone się możliwości zanieczyszczenia soją i jej pochodnymi produktu pn. mąka z ciecierzycy.

Przedmiotowa mąka sprzedana została firmie zajmującej się konfekcjonowaniem artykułów spożywczych, w siedzibie której pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności próby w kierunku badań zawartości substancji alergennej - białka soi. Ustalono, że kwestionowana mąka znajdująca się na stanie magazynowym odbiorcy została zabezpieczona do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Ostatecznie mąka została zutylizowana we własnym zakresie przez odbiorcę.

Mrożone maliny - wirus zapalenia wątroby typu A. W systemie iRASFF pojawiła się konwersacja przekazana przez Głównego Inspektora Sanitarnego dotycząca informacji, iż Instytut Roberta Kocha odnotował ognisko zakażeń wirusem WZW A w Niemczech liczące 10 przypadków, prawdopodobnie spowodowane przez mrożone maliny, dostarczone od dostawców z Polski. Podczas podjętych czynności wyjaśniających w siedzibie przedsiębiorcy z terenu powiatu janowskiego wskazanego jako potencjalnego dostawcę malin ustalono, iż firma nie wysyłała mrożonych owoców jagodowych do Niemiec w 2023 r. Ponadto ustalono, że świeże

owoce jagodowe (czarna i czerwona porzeczka, malina i truskawka) sprzedawane były przez przedsiębiorcę w ubiegłym roku innej firmie na terenie powiatu zamojskiego, która również znajdowała się na liście dostawców mrożonych owoców jagodowych transportowanych do Niemiec w 2023 roku.

13. Akcje kontrolne – tematyka kontroli oraz ich wyniki.

W związku z wytycznymi dotyczącymi wzmożonego nadzoru sanitarnego nad obiektami żywnościowo-żywnościowymi w miesiącach letnich pracownicy pionu Higieny Żywności przeprowadzili łącznie 8 kontroli tematycznych w zakresie oceny warunków przechowywania i znakowania (oceniono 11 wód butelkowanych mineralnych i źródlanych). Ocena znakowania wykazała uwagi dotyczące jednej z naturalnych wód mineralnych. Podczas analizy treści zamieszczonych na etykiecie ww. naturalnej wody mineralnej, wniesiono uwagi dotyczące niektórych elementów znakowania przedmiotowej wody. W związku z powyższym PPIS przesłał pismo informacyjne w przedmiotowej sprawie zgodnie z właściwością miejscową do organu urzędowej kontroli żywności nadzorującego dystrybutora przedmiotowej wody mineralnej.

KATIONY [mg/l]		Cisowianka	Dobrowianka	Kinga Pieninska	Kryniczanka	Kropla Mineralow	Magnesia	Muszy na	Muszy nianka	Nałęczowianka	Staropolińska
wapniowy	Ca ²⁺	130,3	58,1	87,0	323,4	159,3	37,4	456,5	220,0	114,2	134,0
magnezowy	Mg ²⁺	21,9	33,4	12,8	72,4	50,4	170,0	50,4	131,7	21,3	14,5
sodowy	Na ⁺	11,0	2	9,2	56,2	80,6	6,2	44,7	59,0	10,0	36,0
potasowy	K ⁺	–	–	3,5	5,4	6,0	–	5,2	6,5	2,4	25,2
ANIONY [mg/l]											
wodorowęglany	HCO ₃ ⁻	539,1	276,9	360,0	1558,2	918,2	970,0	1836,0	1477,0	448,5	597,0
sulfanowy	SO ₄ ²⁻	–	–	12,6	3,0	17,5	11,1	3,0	26,0	–	32,0
chlorowy	Cl ⁻	–	–	5,3	9,7	6,4	–	5,6	8,9	13,1	17,0
fluorkowy	F ⁻	<0,5	0,1	0,1	0,1	0,2	–	0,1	–	0,3	0,3
inne		22,1	–	10,5	–	–	–	–	–	–	–
		–	–	–	59,8	–	–	–	–	–	–
		–	–	–	2004,0	1255,0	–	–	–	–	–

W dni wolne od pracy przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w obiektach ruchomych podczas odbywającej się na terenie miasta Janów Lubelski imprezy masowej pn. „Festiwal Kaszy Gryczaki”. Nieprawidłowości nie stwierdzono. W roku 2023 w okresie trwania wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży przeprowadzono 13 kontroli zakładów żywnościowych (w tym 9 kontroli w trakcie wypoczynku letniego), uwag i zastrzeżeń w ocenianych obszarach nie odnotowano.

XII. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY

Oddział Nadzoru Sanitarnego – Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi działania w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy w aspekcie zapobiegania chorobom zawodowym.

1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny w 2023 roku sprawowany przez Sekcję Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami obejmował oprócz kontroli w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, kontrole w zakresie:

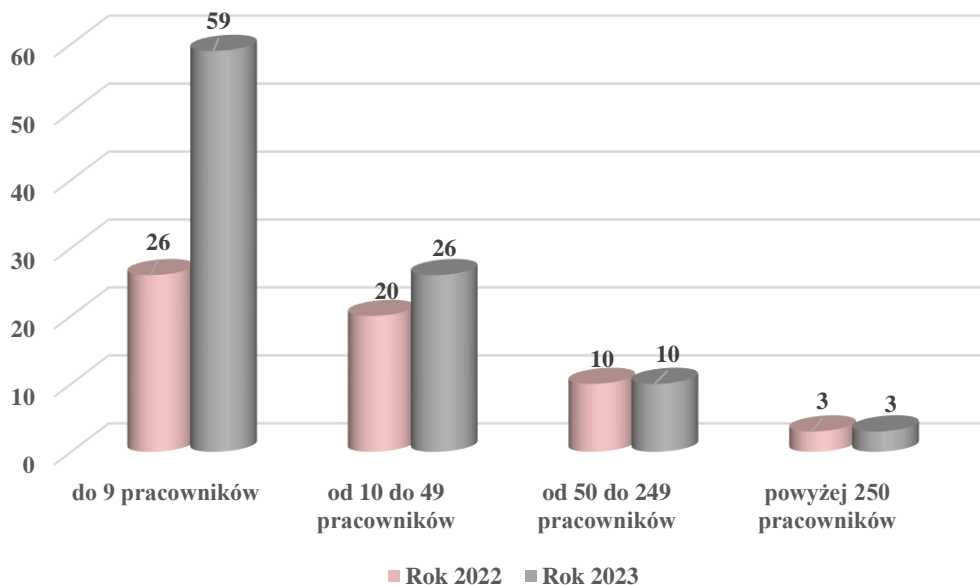
- wprowadzania do obrotu i stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych, substancji chemicznych i ich mieszanin,
- występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
- nadzoru nad przygotowaniem pracodawców do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest,
- przestrzegania przepisów ustawy o produktach kosmetycznych oraz przepisów rozporządzenia w zakresie przestrzegania obowiązku prawidłowego oznakowania.

W ewidencji pionu higieny pracy w 2023 r. znajdowało się 243 zakłady pracy (w 2022 r. – 253 zakłady pracy). Największą liczbę nadzorowanych przedsiębiorstw stanowią zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników, które stanowią 59,67% wszystkich zakładów objętych nadzorem. Duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 250 pracowników (3 zakłady), stanowiły jedynie 1,23% ogółu nadzorowanych zakładów.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

W 2023 roku skontrolowano 98 zakładów pracy, co stanowi 40,33% zewidencjonowanych podmiotów.

Wykres 1. Struktura skontrolowanych w 2023 r. zakładów pracy w zakresie pionu higieny pracy wg liczby zatrudnionych pracowników w porównaniu do 2022 r.

Łącznie przeprowadzono 135 kontroli, w tym 24 kontrole sprawdzające.

W skontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 2921 pracowników.

Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował:

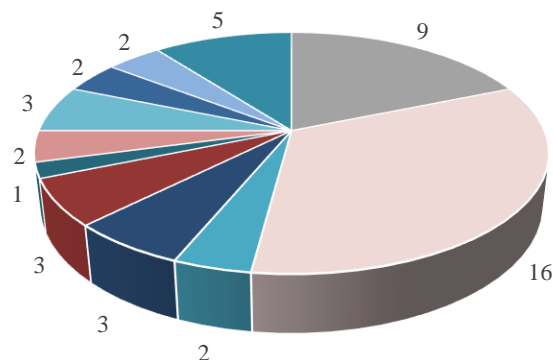
- nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 52 kontrole,
- nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 - 6 kontrole,
- nadzór nad produktami biobójczymi – 54 kontrole,
- nadzór w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 13 kontrole,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 54 kontrole,

W 2023 r. w skontrolowanych zakładach pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń (9 nakazów),
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (16 nakazów),
- przekroczenia NDN/NDS (2 nakazy),
- uchybienia w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i ich mieszanin (3 nakazy),
- brak lub nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy (3 nakazy),
- uchybienia w zakresie szkodliwych czynników biologicznych (1 nakaz),
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych (2 nakazy),

- brak udokumentowanego faktu zapoznania pracowników z aktualnymi wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (3 nakazy),
- brak odpowiedniej instrukcji bhp stanowiskowej (2 nakazy),
- brak przy apteczce instrukcji udzielania pierwszej pomocy (2 nakazy),
- brak odpowiedniego oświetlenia zgodnego z Polską Normą (5 nakazów).

Wykres 2. Nieprawidłowości stwierdzone w zakładach pracy w 2023 r.

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- przekroczenia NDN/NDS
- uchybienia w zakresie substancji/mieszanin chemicznych
- uchybienia w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- uchybienia w zakresie czynników biologicznych
- uchybienia w zakresie czynników rakotworczych
- brak zapoznania pracowników z wynikami badań czynników szkodliwych
- brak przy apteczce instrukcji udzielania pierwszej pomocy
- brak instrukcji bhp
- brak odpowiedniego oświetlenia zgodnego z Polską Normą

W 2023 r. PPIS wydał 12 decyzji dotyczących poprawy warunków pracy, w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami, 1 decyzję przedłużającą termin wykonania obowiązków wynikających z decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Janowie Lubelskim oraz 1 decyzję w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych. Wydane decyzje zawierały łącznie 43 nakazy mające na celu poprawę warunków pracy.

Dodatkowo w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami, do przestrzegania których pracodawca jest zobowiązany, wydano 17 decyzji płatniczych.

Tabela 1. Działalność kontrolno – represyjna sekcji higieny pracy na przestrzeni lat 2019 – 2023.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość przeprowadzonych kontroli	90	64	71	92	135
Wydane decyzje administracyjne	21	16	14	18	16

2. Przekroczenia normatywów higienicznych na stanowiskach pracy.

W 4 skontrolowanych w 2023 r. zakładach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Łącznie 82 pracowników pracowało w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych.

Narażenie pracowników na ponadnormatywne stężenia i natężenia przedstawiało się następująco:

- PKD 10 - 1 zakład, w którym 6 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu,
- PKD 25 - 2 zakłady pracy, w których łącznie 70 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu,
- PKD 16 -1 zakład, w którym 6 pracowników pracowało w przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu.

Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowane były na wyegzekwowanie od pracodawców poprawy warunków pracy, m.in. poprzez podjęcie działań mających na celu obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami dopuszczalnych stężeń wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące opracowania i wdrożenia programu ograniczającego narażenie na hałas. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych i podjętych przez pracodawców działań organizacyjno-technicznych zmierzających do wyeliminowania przekroczeń uzyskano poprawę warunków pracy dla 10 pracowników. Z reguły ze względów technologicznych

obniżenie natężenia hałasu poniżej 85 dB w środowisku pracy jest niemożliwe – w związku z tym podejmowane przez pracodawców działania obejmują przede wszystkim obowiązek wynikający z zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej, oznakowania miejsc pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas przekraczają dopuszczalne wartości oraz dokonania oceny ryzyka zawodowego zgodnie z Rozp. Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. z 2005 r. nr 157, poz. 1318).

3. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór w zakresie przestrzegania przepisów związanych z bezpieczeństwem stosowania chemikaliów. W związku z powyższym kontrolowane jest przestrzeganie zapisów rozporządzenia REACH dotyczącego bezpiecznego stosowania chemikaliów tj. rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń chemikaliów. Przepis ten ma zastosowanie do wszystkich substancji chemicznych zarówno tych stosowanych w procesach przemysłowych jak i w życiu codziennym. Wymagane jest również przestrzeganie przepisów rozporządzenia CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, Rozp. Ministra Zdrowia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych.

W 2023 roku w ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami przeprowadzono łącznie 52 kontrole, w tym: 6 kontroli u dalszych użytkowników (formulatorów), 6 kontroli u dystrybutorów oraz 40 kontroli w zakładach, w których stosowane są chemikalia. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje, które zawierały 3 nakazy.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowo sporządzoną oceną ryzyka zawodowego (PKD 10)
- brak aktualnego spisu stosowanych substancji i ich mieszanin (PKD 10)
- wprowadzanie do obrotu mieszaniny chemicznej, w której zawartość metanolu przekracza wartość dopuszczalną 0,6%. (poz. 69 załącznika XVII

do rozporządzenia (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z dnia 30 grudnia 2006 r., str. 1 ze zm.) (PKD 20).

4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Prekursory narkotykowe to substancje sklasyfikowane zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia Nr (WE) 273/2004 o prekursorach narkotykowych, posiadające szereg legalnych zastosowań, takich jak: wytwarzanie tworzyw sztucznych, produktów farmaceutycznych, kosmetyków, perfum, detergentów lub środków aromatyzujących. Są one przedmiotem obrotu na potrzeby legalnych zastosowań, ale niektóre z nich mogą zostać wykorzystane do produkcji narkotyków. Ze względu na powyższe zagrożenie, podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie substancji chemicznych określonych jako prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3 mają szereg obowiązków określonych w aktach prawnych krajowych oraz unijnych.

Na terenie działalności PPIS znajduje się jeden podmiot wprowadzający do obrotu aceton - prekursor narkotykowy kategorii 3 oraz pięć zakładów pracy stosujące je w działalności zawodowej. W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków przeprowadzono łącznie 6 kontroli, podczas których nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

5. Nadzór nad produktami biobójczymi, detergentami i produktami kosmetycznymi.

Na rynku polskim, a także w całej Unii Europejskiej, do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi i zwierząt (w tym wirusów), wprowadzane do obrotu i stosowane mogą być tylko takie produkty biobójcze na które wydane jest odpowiednie pozwolenie. Spis takich produktów, zgodnie z ustawą o produktach biobójczych, znajduje się w Wykazie Produktów Biobójczych. Wykaz jest na bieżąco aktualizowany i dostępny na stronie Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych pod adresem:

<http://bip.urpl.gov.pl/pl/biuletyny-i-wykazy/produkty-biob%C3%B3jcze>

W zakresie produktów biobójczych przeprowadzono 54 kontrole, w tym:

- 36 kontroli u stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej,
- 18 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu.

Nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych nie stwierdzono.

W ewidencji podmiotów zajmujących się obrotem produktami kosmetycznymi prowadzonej przez PPIS na dzień 31.12.2023 r. znajdowało się 16 podmiotów. Na terenie powiatu janowskiego nie występują podmioty produkujące lub konfekcjonujące produkty kosmetyczne. W zakresie produktów kosmetycznych przeprowadzono łącznie 13 kontroli, w tym 2 kontrole sprawdzające. W zakresie produktów kosmetycznych wydano 2 decyzje, w związku ze stwierdzeniem w obrocie produktów, które w swoim składzie, według informacji wskazanej na oznakowaniu opakowania, zawierają substancje Butylphenyl Methylpropional [aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo) propionowy].

Kontroli w zakresie detergentów w 2023 roku nie przeprowadzono.

6. Nadzór nad czynnikami biologicznymi.

W 2023 roku sprawując nadzór nad zakładami pracy przeprowadzono 54 kontrole w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. W skontrolowanych zakładach na czynniki biologiczne narażonych było ogółem 1880

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

pracowników, z czego na czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia narażonych było 881 pracowników.

W zakresie czynników biologicznych stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie pracy (PKD 10) - ocena ryzyka zawodowego sporządzona niezgodnie z Rozp. Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. 2005 r., Nr 81, poz. 716 ze zm.). Wydano 1 decyzję.

7. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi.

Pracownicy w środowisku pracy mogą być narażeni na różne substancje niebezpieczne sklasyfikowane jako substancje rakotwórcze lub mutagenne. Niektóre są generowane w trakcie procesów roboczych, inne dostarczane jako surowiec w procesie produkcyjnym. Długotrwałe narażenie na niektóre substancje chemiczne może spowodować niekontrolowany wzrost komórek prowadzący do zmian nowotworowych. W przeważającej większości substancje rakotwórcze lub mutagenne zaliczane są do substancji o działaniu tzw. bezprogowym, dla których nie można ustalić bezpiecznych poziomów ekspozycji.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy skontrolowano 13 zakładów pracy.

PKD 16

- 8 zakładów drzewnych, w których prace w narażeniu na pył drewna wykonywane są przez 48 pracowników,

PKD 25

- 1 zakład zajmujący się obróbką metali i nakładaniem powłok na metale, w którym 31 pracowników narażonych jest na spaliny emitowane z silnika diesla, 6 z nich pracowało również w kontakcie na formaldehyd,

PKD 85

- 1 zakład, w którym na pył drewna narażonych jest 2 pracowników,

PKD 86

- 1 podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którym na promieniowanie jonizujące narażonych jest 2 pracowników,

- 1 podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którym na formaldehyd narażonych jest 6 pracowników,

- 1 podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którym 41 pracowników pracuje w narażeniu na formaldehyd oraz 76 pracowników na promieniowanie jonizujące.

Nieprawidłowości w zakresie czynników rakotwórczych stwierdzono w 2 zakładach pracy (PKD 16) – brak aktualnych badań i pomiarów pyłu drewna. Wydano 2 decyzje, które zawierały 6 nakazów.

8. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest – na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2023 roku.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” corocznie sprawują nadzór nad przygotowaniem pracodawców do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.

Celem Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem poprzez jego sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Ponadto celem jest również wzrost świadomości w zakresie zagrożeń zawodowych przy ekspozycji na azbest, a także promowania kultury prewencji celem eliminacji tych zagrożeń.

W 2023 r. nie wpłynęły do PPIS zgłoszenia w zakresie zamiaru wykonania prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu azbestu. Na terenie powiatu janowskiego brak jest firm zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem lub transportem wyrobów zawierających azbest. W związku z powyższym w 2023 r. nie przeprowadzono kontroli w zakresie warunków pracy podczas usuwania, zabezpieczania i transportu wyrobów zawierających azbest.

9. Nadzór nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami realizowane są również działania w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia ludzkiego stwarzanym przez środki zastępcze potocznie nazwane „dopalaczami”.

W celu ograniczania zagrożeń jakie mogą powodować środki zastępcze oraz nowe substancje psychoaktywne PPIS w ciągu całego roku 2023 kontynuował współpracę z podmiotami leczniczymi w zakresie nadzoru i monitorowania sytuacji w mieście i powiecie związanej z podejrzeniem zatrucia lub zatruciem środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. W 2023 roku PPIS nie zarejestrował podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Ostatnie zarejestrowane zgłoszenie podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną w powiecie janowskim miało miejsce w 2020 r.

W 2023 r. PPIS przeprowadził 2 kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych. Podczas kontroli nie stwierdzono produktów wzbudzających podejrzenie, że mogą to być środki zastępcze tj. niewiadomego pochodzenia, nie posiadających etykiet. Podczas czynności kontrolnych prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne z uwagi na informacje o pojawieniu się w sprzedaży produktów mogących stanowić zagrożenie zdrowia i życia zawierających w swoim składzie substancje HHC-P, THC-P.

W 2023 roku do PPIS nie wpłynęły, do odrębnego prowadzenia, sprawy przekazane przez organy ścigania, w związku z powyższym nie wydawano decyzji w zakresie środków zastępczych.

10. Choroby zawodowe.

Do PPIS w 2023 r. wpłynęło 3 zgłoszenia dotyczące podejrzenia choroby zawodowej. Na podstawie wyników postępowania oraz orzeczeń lekarskich placówek uprawnionych do rozpoznania chorób zawodowych, PPIS wydał 4 decyzje:

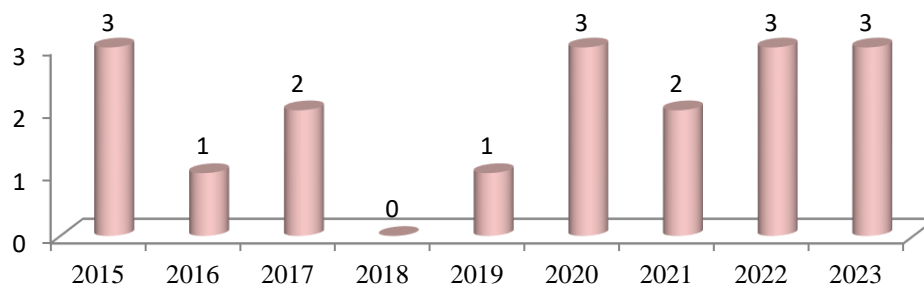
- 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej z pozycji 15 wykazu chorób zawodowych

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

- tj. Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat – niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głóśni i trwałą dysfonią”,
- 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej z pozycji 19 wykazu chorób zawodowych
 - tj. „Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy - przewlekłe zapalenie okołostawowe barku”,
 - 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej z pozycji 6 wykazu chorób zawodowych
 - tj. „Astma oskrzelowa”,
 - 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (poz. 26 wykazu chorób zawodowych – borelioza).

Dodatkowo z uwagi na śmierć strony postępowania oraz brak wniosku o wstąpienie spadkobierców do postępowania w charakterze strony wydano 1 decyzję o umorzeniu postępowania.

Wykres 3. Wydane decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej w latach 2015-2023.

Tabela 2. Liczba przypadków poszczególnych chorób zawodowych w latach 2015-2023 wg nazwy.

Nazwa choroby zawodowej	Numer choroby zawodowej									
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pylica płuc	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Astma oskrzelowa	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	15	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Choroby skóry	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy- zespół cieśni w obrębie nadgarstka	20.1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Ubytek słuchu spowodowany hałasem	21	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Zespół wibracyjny	22	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - borelioza	26	3	-	1	-	1	2	-	2	-
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy – przewlekłe zapalenie okołostawowe barku	19	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Razem:		3	1	2	0	1	3	2	3	3

11. Podsumowanie.

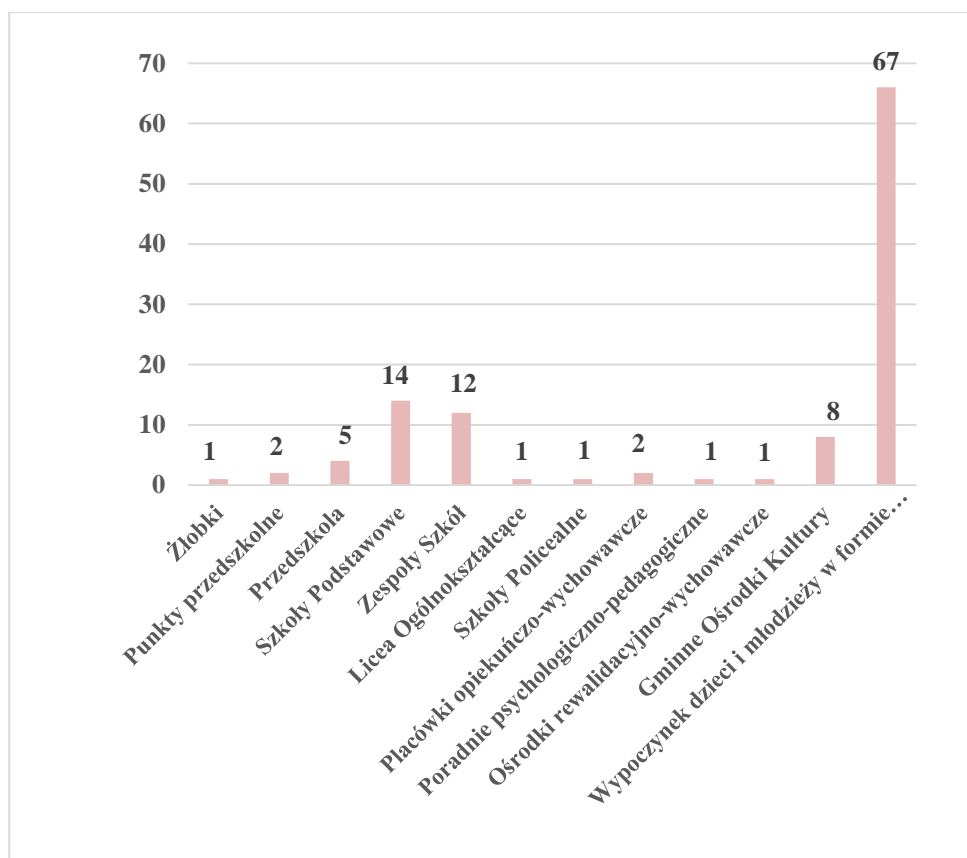
- Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością podczas kontroli zakładów pracy był brak systematycznego przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
- Czynnikiem szkodliwym dla zdrowia, na który narażona jest w środowisku pracy największa liczba osób, podobnie jak w latach wcześniejszych, jest hałas.
- Narażenie na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy najczęściej występowało w zakładach opieki zdrowotnej, gdzie pracownicy są narażeni na promieniowanie jonizujące oraz formaldehyd.
- Stwierdzone na terenie powiatu janowskiego choroby zawodowe w 2023 r. dotyczyły nauczyciela, pracownika piekarni i lekarza stomatologa.

XIII. STAN SANITARNY PLACÓWEK DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach nauczania i wychowania.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, realizując swoje zadania z zakresu zdrowia publicznego dokonuje kontroli pod kątem przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, dotyczące higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w obiektach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania i utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości.

W 2023 roku pod nadzorem PPIS znajdowało się **115** placówek, w tym **48** placówek nauczania i wychowania (**1** żłobek, **2** punkty przedszkolne, **5** przedszkoli, **14** szkół podstawowych, **12** zespołów szkół, **1** liceum ogólnokształcące, **1** szkoła policealna, **2** placówki opiekuńczo-wychowawcze, **1** poradnia psychologiczno-pedagogiczna, **1** ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy oraz **8** gminnych ośrodków kultury), w których przebywało około **7105** dzieci i młodzieży oraz **67** wypoczynków dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej w których przebywało około **1860** dzieci i młodzieży.

Wykres 1. Placówki będące pod nadzorem Stacji w 2023 r.

2. Warunki do utrzymania higieny oraz stanu technicznego.

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży w placówkach. Pracownicy PSSE w trakcie przeprowadzonych w 2023 r. kontroli placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży odnotowali, że **43** skontrolowanych placówek posiada połączenie do wodociągu miejskiego/ gminnego, natomiast **5** placówek korzysta z własnego ujęcia wody. Do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej/ gminnej) podłączonych jest **17** placówek, **21** placówek posiada zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, a **10** placówek posiada własną oczyszczalnię ścieków. Skontrolowano również placówki pod kątem zapewnienia ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarno - higienicznych. Wszystkie placówki zapewniają dostęp bieżącej ciepłej wody. Nie stwierdzono niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

W okresie wakacyjnym w większości szkół prowadzono drobniejsze prace remontowo - konserwatorskie, polegające m. in. na odnawianiu ścian, sufitów: w pomieszczeniach dydaktycznych, sanitariatach, ciągach komunikacyjnych oraz renowacji podłóg, armatury łazienkowej, mebli szkolnych.

3. Warunki do prowadzenia zajęć WF.

Jednakże, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego ulegają systematycznie poprawie, głównie dzięki budowie sal gimnastycznych, hal sportowych oraz wielofunkcyjnych boisk.

Baza do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego nadal jest nie zadawalająca, szkoły posiadają sale gimnastyczne bądź rekreacyjne. Kontrole wykazały, że zajęcia prowadzone były również w korytarzach szkolnych. Uczniowie niektórych szkół dodatkowo korzystali z hal sportowych zlokalizowanych poza placówkami.

4. Opieka medyczna w szkołach.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Na **28** skontrolowanych szkół tylko **10** placówek spełnia te wymagania. W pozostałych szkołach opieka medyczna sprawowana jest przez lekarzy rodzinnych, natomiast opieka pielęgnarska w placówkach sprawowana jest zadaniowo w pomieszczeniach udostępnianych przez dyrektorów szkół.

5. Dożywianie dzieci i młodzieży.

Dożywianie prowadzone jest w **25** szkołach.

- **19** szkół przygotowuje posiłki na miejscu
- **6** szkół zapewnia żywienie w formie cateringowej.

Z dożywiania w formie obiadów w roku 2023 skorzystało **2689**

uczniów, w tym **356** z posiłków dofinansowanych. W **15** placówkach funkcjonuje sklepik szkolny.

6. Higiena procesu nauczania.

6.1. Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych.

Pracownicy pionu HDM oceniali zapewnienie właściwych warunków higieny procesu nauczania sprawdzano dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci.

Analizę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono na **1660** stanowiskach, w **41** placówkach, w **122** oddziałach.

Stwierdzono niezgodności w **6** placówkach w **30** oddziałach na **177** stanowiskach. Kontrole zostały przeprowadzone w ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych w wyniku których wydano **6** wystąpień. Dyrektorzy placówek zobowiązali się do niezwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

6.2. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych.

W **5** placówkach dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych: ogółem badaniem objęto **38** oddziałów, badaniu poddano **547** uczniów.

Nieprawidłowości stwierdzono w **5** placówkach w **23** oddziałach u **85** uczniów.

Poinformowano dyrektorów szkół, że zbyt ciężki plecak może zaburzyć prawidłowy rozwój kręgosłupa. Dyrektorzy szkół zobowiązali się do przypomnienia wychowawcom klas i rodzicom, aby zwrócili szczególną uwagę na wagę plecaka z jego zawartością u uczniów i aby ich zawartość nie przekraczała powyżej 10-15 % masy ciała ucznia. W związku z powyższym przesłano 5 wystąpień do dyrektorów szkół i organów prowadzących.

6.3. Rozkłady zajęć lekcyjnych oraz organizacja pobytu w szkole.

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. Dokonano analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w **204** oddziałach w **27** placówkach - nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.4. Zapewnienie miejsca do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych.

Wszystkie szkoły mają zapewnione miejsca do pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych. **8** szkół zapewniło uczniom szafki z indywidualnymi skrytkami, natomiast **19** szkół zapewniło inne miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych.

6.5. Pomiary temperatury.

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia zwracano uwagę na warunki mikroklimatyczne w pomieszczeniach dydaktycznych. W sezonie grzewczym pomiarów temperatury dokonano w **34** placówkach, w **119** pomieszczeniach – nieprawidłowości nie stwierdzono. Dodatkowo dokonano pomiaru temperatury wody ciepłej w **48** placówkach, **96** pomieszczeniach, **118** punktach oraz na wypoczynkach: **zimowym** – w **3** obiektach, w **23** pomieszczeniach, w **23** punktach i **letnim**: w **6** obiektach, w **81** pomieszczeniach, w **88** punktach – nieprawidłowości nie stwierdzono.

7. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi.

Działając w kierunku minimalizacji zagrożeń jakie niosą za sobą niebezpieczne substancje i mieszaniny skontrolowano **5 pracowni chemicznych** i ich zaplecza. Jak co roku prowadzony był nadzór nad odpowiednim przechowywaniem i oznakowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych oraz posiadaniem aktualnego ich spisu. W nadzorowanych placówkach uczniowie systematycznie zapoznawani byli z treścią kart charakterystyk w/w substancji, a w pracowniach chemicznych w widocznym miejscu znajdowały się regulaminy oraz instrukcje bhp, określające zasady bezpiecznego korzystania z wyposażenia.

8. Oświetlenie.

W roku 2023 oceniono placówki oświatowe pod kątem zapewnienia właściwego oświetlenia zgodnie z § 9 ust. 1 Rozp. Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), który stanowi, że „w pomieszczeniach szkoły i placówki zapewnia się właściwe oświetlenie”. Podczas kontroli 36 placówek oświatowych (**1** żłobek, **7** przedszkoli, **28** szkół) stwierdzono, iż wszystkie posiadały wyniki z pomiarów natężenia i równomierności oświetlenia zgodne z Polską Normą.

9. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wypoczynek letni i zimowy zorganizowano prawidłowo, placówki zapewniły właściwe warunki sanitarno - higieniczne uczestnikom wypoczynku. W 2023 roku na terenie powiatu janowskiego zostało zgłoszonych **67** turnusów wypoczynku (**60** letnich, **7** zimowych), w których łącznie wypoczywało **1860** dzieci i młodzieży. Wszyscy skontrolowani organizatorzy zostali zarejestrowani w bazie wypoczynku.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Podczas kontroli oceniano stan sanitarny, warunki pobytu w miejscu zakwaterowania, zbierano dane dotyczące stanu zdrowia, zapewnienia opieki medycznej oraz dokumentację do celów sanitarno-epidemiologicznych opiekunów. Przeprowadzone kontrole obiektów, w których zorganizowano wypoczynek w formie wyjazdowej nie wykazały nieprawidłowości stanu sanitarno-higienicznego.

10. Podsumowanie.

W roku **2023** przeprowadzono **129** kontroli nadzorowanych obiektów, w tym **50** kontroli w placówkach stałych, **4** kontrole interwencyjne, **27** kontroli tematycznych oraz **48** kontroli w placówkach wypoczynku. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej (mydło w dozownikach, ręczniki jednorazowe lub suszarki do rąk oraz papier toaletowy). Na uwagę zasługuje fakt, iż stan sanitarno - higieniczny w nadzorowanych obiektach systematycznie ulega poprawie.

W placówkach oświatowo-wychowawczych regularnie prowadzone są prace remontowe zmierzające do poprawy stanu sanitarno-higienicznego. Pomimo zwiększającej się liczby nowopowstałych obiektów sportowych w dalszym ciągu w wielu szkołach brak jest dostatecznej bazy do prowadzenia zajęć w-f, głównie dotyczy to szkół podstawowych zlokalizowanych na terenach wiejskich.

XIV. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działania oświatowo – zdrowotne prowadzone w 2023 roku na terenie powiatu janowskiego wynikały z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania HIV i zwalczania AIDS oraz analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu. Wiodącym celem w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia były działania informacyjno – edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży, rodziców, oraz społeczności lokalnej poprzez realizację następujących programów:

1. Interwencje programowe:

1.1. Program edukacyjny: „Trzymaj Formę”.

Program realizowany jest we współpracy ze Stowarzyszeniem "Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców". Dotyczy on zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. Adresowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. W roku szkolnym 2022/2023 w programie wzięło udział 22 placówki szkolne (1139 uczniów). W ramach realizacji programu „Trzymaj Formę” Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Lublinie pod patronatem Kuratora Oświaty w Lublinie przeprowadziła konkurs pt. "Smacznie Gotuję - żywności nie marnuję". Konkurs adresowany był do uczniów z klas VI-VIII szkół podstawowych. Celem konkursu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków, zwrócenie uwagi na problem marnotrawienia żywności, zwiększenie świadomości na temat możliwości ponownego użycia produktów spożywczych, które nie zostały wykorzystane podczas przygotowywania posiłków, wzbudzenie kreatywności

i zainteresowania samodzielnym przygotowaniem posiłków, a także rozwijanie umiejętności komponowania posiłków z uwzględnieniem ich wartości odżywczych. Z powiatu janowskiego na konkurs wpłynęło 15 prac.

1.2. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Grupą odbiorców są dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Główne założenia programu to zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne; kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych; propagowanie zdrowego stylu życia; zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach

higieniczno-zdrowotnych. Program zawiera tematy odnoszące się do piramidy zdrowego stylu życia, przestrzegania zasad higieny przygotowywania posiłków, rozmieszczenia produktów w lodówce. W roku szkolnym 2022/2023 w programie wzięło udział 8 przedszkoli (**218 dzieci**). Celem konkursu jest podniesienie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego i produktów ekologicznych wśród najmłodszych, a także kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych oraz wzbudzenie zainteresowania dzieci zdrowym stylem życia. Wzorem ubiegłych lat chętne dzieci realizujące program wzięły udział w III edycji konkursu plastycznego pt. „Eko produkty na moim stole – Eko zagroda” organizowanego przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Lublinie. Celem konkursu było podniesienie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego i produktów ekologicznych wśród najmłodszych, a także kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych oraz wzbudzenie zainteresowania dzieci zdrowym stylem życia. Z powiatu janowskiego przesłano do WSSE w Lublinie 17 prac plastycznych. I miejsce zajęła Maja Kotwica uczęszczająca do Samorządowego Przedszkola w Modliborzycach. Przyznano również 8 wyróżnień specjalnych dla:

- Jana Właszczyka uczęszczającego do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Batorzu
- Oliviera Świercza uczęszczającego do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Batorzu
- Zuzanny Skrzypek uczęszczającej do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Batorzu
- Nikoli Siebielec uczęszczającej do Samorządowego Przedszkola w Modliborzycach
- Patryka Giżki uczęszczającego do Samorządowego Przedszkola w Modliborzycach

- Leny Kucharskiej uczęszczającej do Samorządowego Przedszkola w Modliborzycach
- Huberta Kamińskiego uczęszczającego do Samorządowego Przedszkola w Modliborzycach
- Leny Malinowskiej uczęszczającej do Publicznego Przedszkola nr 1 w Janowie Lubelskim.

Fot.1. Laureaci konkursu plastycznego pt. „Eko produkty na moim stole – Eko zagroda”.

1.3. Programy antytytoniowej edukacji zdrowotnej: „Czyste Powietrze Wokół Nas” oraz „Bieg po Zdrowie”.

Celem programu „Czyste Powietrze Wokół Nas” jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Program kierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli i do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Obejmuje również rodziców dzieci oraz pracowników przedszkoli i szkół podstawowych. Dzięki programowi dzieci usystematyzowały swoją wiedzę na temat szkodliwości różnego rodzaju dymów, a w szczególności czynnego i biernego

palenia tytoniu – wpływ na palacza i otoczenie. Realizacja programu miała również wpływ na wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy; rodzice brali udział w pogadankach i prelekcjach. W roku szkolnym 2022/2023 w programie wzięło udział 24 placówek szkolnych (**610 uczniów oraz 480 rodziców**).

Fot. 2. Placówki oświatowe realizujące program Czyste Powietrze Wokół Nas.

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych. Najważniejszym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Program realizowało **524 uczniów** z 17 szkół podstawowych w powiecie.

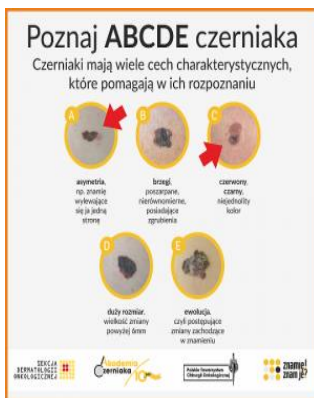
1.4. Program zakażeń HBV i HCV pt.: „Podstępne WZW”.

W roku szkolnym 2022/23 kontynuowano realizację programu edukacyjnego pt. „Podstępne WZW”. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, a także pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dotyczącą zachowań zdrowotnych.

Program realizowany był w 5 placówkach edukacyjnych na terenie powiatu. Edukacją objęto **424 uczniów**.

1.5. Program edukacyjny: „Znamię! Znam je?”.

W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry realizowano program profilaktyczno-edukacyjny „Znamię! Znam je?”, kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Istotą programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry oraz zachęcanie do regularnych badań. W roku szkolnym 2022/23 do realizacji programu przystąpiło 5 szkół ponadpodstawowych. Program swym zasięgiem objął – **424 uczniów**.

1.6. Program edukacyjny: „ARS – czyli jak dbać o miłość?”.

Celem programu jest ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. Program adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Ogólnopolski Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” znajduje się w Bazie Programów Rekomendowanych. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w 3 placówkach i swoim zasięgiem objął **276 uczniów**.

1.7. Program edukacyjny: „Wybierz Życie Pierwszy Krok”.

Program dotyczy profilaktyki zapobiegania chorobom nowotworowym – rak szyjki macicy oraz roli wirusa HPV w jego powstawaniu, adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Program realizują głównie uczniowie klas I. Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tą chorobę, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne i kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich. W roku szkolnym 2022/2023 w programie wzięły udział 4 szkoły ponadpodstawowe - **467 uczniów**.

2. Interwencje nieprogramowe.

2.1. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia przebiegał pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”. Hasło nawiązywało do 75-lecia istnienia Światowej Organizacji Zdrowia. Inicjatywa była ważną okazją do podniesienia świadomości na temat różnych problemów zdrowotnych i zachęcenia ludzi do podjęcia kroków w kierunku poprawy swojego zdrowia. Osiągnięcia w zakresie zdrowia publicznego były możliwe dzięki niestrudżonemu wysiłkowi pokoleń pracowników służby zdrowia na całym świecie.

W ramach obchodów tego dnia, opracowano informacje na strony internetowe (Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski, PSSE Janów Lubelski, Facebook). Popularyzowano działania w zakresie zdrowego stylu życia wśród uczniów ich rodziców, nauczycieli, pacjentów podmiotów leczniczych oraz personelu medycznego poprzez spotkania edukacyjne. Działaniami objęto **1447 osób**.

2.2. Promocja szczepień ochronnych.

Europejski Tydzień Szczepień Ochronnych obchodzony 24 – 30 kwietnia, 2023 r. przebiegał pod hasłem: „Każda dawka szczepionki się liczy”. Temat przewodni nawiązywał do poprawy akceptacji szczepień ochronnych w odniesieniu do globalnego spadku liczby osób zaszczepionych ze względu na pandemię. Miał być również apelem o zaangażowanie całego społeczeństwa w terminową realizację wszystkich zalecanych szczepień, aby zapewnić ochronę przed chorobami zakaźnymi. Obchody Europejskiego Tygodnia Szczepień Ochronnych były doskonałym momentem, by zwrócić uwagę na rozpoczynające się w Polsce powszechne (bezpłatne) szczepienia przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) nastolatków i nastolatków.

Fot. 3. Punkt informacyjno – edukacyjny przygotowany na Rynku Starego Miasta w Janowie Lubelskim w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień Ochronnych.

27 kwietnia w ramach realizacji interwencji nieprogramowej pracownicy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz Sekcji Nadzoru Przeciwepidemicznego PSSE przygotowali na Rynku Starego Miasta stoisko informacyjno - edukacyjne.

Głównym celem akcji było zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców powiatu janowskiego na temat szczepień oraz podkreślanie ich znaczenia w ochronie naszego zdrowia i życia. Działaniami objęto łącznie **2386 odbiorców**.

2.3. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego.

Fot. 4. Działania informacyjno – edukacyjny PSSE w Janowie Lubelskim przeprowadzone w ramach akcji letniej pt. „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni”.

W ramach akcji letniej „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni” i akcji zimowej „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek zimowy” organizowane były spotkania z uczestnikami form wypoczynku. Prowadzono szeroko zakrojoną działalność informacyjno-edukacyjną odpowiednią do grupy wiekowej dzieci, związaną z przestrzeganiem zasad zdrowego stylu życia, profilaktyką używania substancji psychoaktywnych i profilaktyką antytytoniową. Tematyka dotyczyła bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, bezpiecznego opalania, zasad profilaktyki czerniaka, profilaktyki zatruc pokarmowych oraz profilaktyki chorób zakaźnych. Przeprowadzono instruktaże prawidłowego mycia rąk, prawidłowego i bezpiecznego usuwania kleszcza. Podczas wypoczynku letniego i zimowego podejmowano działania takie jak: pogadanki, instruktaże, projekcję filmów, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów. Informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa i higieny w czasie wypoczynku były systematycznie zamieszczone na fanpage PSSE w Janowie Lubelskim. Ponadto w ramach akcji letniej, podczas imprez lokalnych (Festiwalu Kaszy Gryczaki - 06.08.2023 r. oraz Festiwalu Oręza Polskiego” - 13.08.2023 r.) przygotowano dwa stoiska informacyjno – edukacyjne. W tych dniach osoby odwiedzające punkt miały możliwość m.in. zmierzenia ciśnienia tętniczego, skorzystania z instruktażu prawidłowej pielęgnacji jamy ustnej, symulacji zaburzeń zmysłów (alkogogle, narkogogle)”. Łączna liczba odbiorców akcji letniej i zimowej w powiecie janowskim w 2023 r. – **4748 osób**.

2.4. Profilaktyka zatruc pokarmowych/ zatruc grzybami.

Fot. 5. Wystawa grzybów świeżych zorganizowana w Nadleśnictwie Janów Lubelski pt. „Poznaj grzyby – unikniesz zatrucia”

Profilaktyka zatruc grzybami, była realizowana od czerwca do listopada 2023 r. Zbieranie grzybów w naszym kraju jest bardzo popularne. Ze względu na walory smakowe i zapachowe chętnie spożywamy potrawy z grzybów. Pobyt w lesie jest także bardzo dobrą formą aktywnego wypoczynku. W naszych lasach rośnie wiele gatunków grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących o różnej toksyczności. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo groźnej dla zdrowia pomyłki, pracownicy PSSE w dniu 01.10.2023 r. przygotowali wystawę grzybów pt. „Poznaj Grzyby - unikniesz zatrucia”. Celem wystawy zorganizowanej przy współudziale Nadleśnictwa Janów Lubelski było upowszechnienie wiedzy nt. grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania. Dodatkowo przez cały październik prowadzono działania edukacyjne pt. "Przygody w lesie - grzybobranie" skierowane do dzieci przedszkolnych.

W zajęciach edukacyjnych wzięły udział dzieci uczęszczające do:

- 👉 Publicznego Samorządowego Przedszkola nr 1 w Janowie Lubelskim
- 👉 Publicznego Samorządowego Przedszkola nr 3 w Janowie Lubelskim
- 👉 Publicznego Przedszkola nr 4 w Janowie Lubelskim

Przedszkolaki dowiedziały się m.in. jak przygotować się na grzybobranie, jak prawidłowo zachowywać się w lesie, jakie gatunki grzybów możemy spotkać podczas leśnych wędrowek. Dzieci chętnie udzielały odpowiedzi na leśne zagadki oraz dzieliły się swoimi spostrzeżeniami. Działaniami objęto: **2562 osoby**.

2.5. Kampania EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność”.

W ramach III edycji kampanii informacyjnej „Wybieraj Bezpieczną Żywność” - #EUChooseSafeFood prowadzono działania informacyjno – edukacyjne. Celem kampanii #EUChooseSafeFood jest wspieranie

mieszkańców Europy w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących zakupu żywności. Dzięki niej konsumenci mają dostęp do praktycznych i przystępnych informacji dotyczących zagadnień takich jak pomoc w odczytywaniu etykiet umieszczonych na produktach spożywczych czy też porad na temat przygotowywania i przechowywania żywności. W III edycji kampanii kładziono nacisk na przekazanie wskazówek, dzięki którym konsumenci mogli zadbać o odpowiednią higienę żywności w domu, poznając przy tym sposoby ograniczania marnotrawstwa żywności. Kampania obejmowała szereg zagadnień związanych z żywnością i jej bezpieczeństwem. W ramach działań kampanijnych prowadzono spotkania tematyczne, wyświetlano prezentacje przygotowywane przez ekspertów z Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, w holu przygotowano ekspozycję wizualną. Działaniami objęto łącznie **1369 odbiorców**.

2.6. Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia.

Światowa Organizacja Zdrowia co roku koncentrując się na innym aspekcie globalnego uzależnienia jakim jest palenie tytoniu, stara się uświadamiać i ostrzegać ludność przed zgubnymi skutkami tego nałogu. Idea obchodzonego w Polsce i na świecie „Światowego Dnia Rzucania Palenia” ma na celu zwrócenie uwagi całego społeczeństwa globalnie i lokalnie na skutki palenia tytoniu: społeczne, ekonomiczne, a przede wszystkim na skutki zdrowotne, które spowodowane są paleniem papierosów, a w ostatnich latach również e-papierosów. Część palaczy zamiast rzucić palenie, zamienia tradycyjne papierosy na e-papierosa. Szkodliwość e-papierosów może być niższa, jednak warto pamiętać, że w e-papierosach do rozpuszczania nikotyny używa się dwóch substancji: gliceryny i glikolu propylenowego. Podgrzewanie ich do wysokich temperatur powoduje rozpad na dwa rakotwórcze związki karbonyłowe: formaldehyd i acetaldehyd.

W ramach „Światowego Dnia Rzucania Palenia” obchodzonego w trzeci czwartek listopada, pracownicy PSSE w 2023r. prowadzili działania informacyjne oraz pogadanki skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych. Dodatkowo informacje dotyczące Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu zostały przesłane do wszystkich szkół oraz placówek służb zdrowia znajdujących się na terenie powiatu. Działaniami profilaktycznymi zostało objętych łącznie: **1834 osób**.

2.7. Światowy Dzień AIDS.

Co roku 1 grudnia obchodzimy Światowy Dzień AIDS, święto, któremu przyświeca nadzieja, poczucie tolerancji solidarności z ludźmi żyjącymi z HIV i AIDS, wsparcie dla ich rodzi i przyjaciół. Celem akcji było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo zakażenia się tym wirusem oraz możliwość anonimowego i bezpłatnego wykonania badań. W 2023 r. w ramach akcji prowadzono szereg działań edukacyjnych m.in. prelekcje, pogadanki, prezentacje. Działaniami objęto łącznie **2972 odbiorców**.

Fot. 6. Pracownicy PSSE w Janowie Lubelskim w dniu obchodów Światowego Dnia AIDS.

2.8. Zapobieganie chorobom nowotworowym.

Fot. 7. Akcja profilaktyczna „Różowa Kokardka” – zachęcająca kobiety do badań profilaktycznych.

Celem działań było uświadomienie społeczeństwu, że problem chorób nowotworowych jest duży i nie należy go bagatelizować oraz przedstawienie sposobów ochrony przed chorobami nowotworowymi. Działania, które zostały podjęte na terenie powiatu w ramach zapobiegania chorobom nowotworowym to akcja profilaktyczna „**Różowa Kokardka**” zainicjowana w ramach obchodów Światowego Dnia Walki z Rakiem Piersi, skierowana do mieszkańek powiatu janowskiego z różnych grup wiekowych, zachęcająca kobiety do wykonywania badań w tym kierunku. Ponadto pracownik ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE prowadził spotkania edukacyjne dla uczennic szkół ponadpodstawowych, wzbogacone instruktażem samobadania piersi.

2.9. Profilaktyka uzależnień.

W celu zmiany zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży w roku 2023 kontynuowano realizację „**Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**”. W związku z tym przeprowadzono cykl pogadarek dla rodziców, dzieci oraz młodzieży. Spotkania edukacyjne miały na celu zwrócenie uwagi na wciąż rosnący problem sięgania przez dzieci i młodzież po napoje energetyczne, e- papierosy i środki psychoaktywne. Problem o tyle istotny, ponieważ w społeczeństwie wciąż dominuje zakłamanie przekonanie o nieszkodliwości ww. używek. Zagrożenie jest o tyle większe, gdyż młodzi ludzie nie mają większego problemu z zakupem chociażby napojów energetycznych czy e-papierosów. Problem wynika również z braku świadomości samej młodzieży i deprecjonowanie zagrożenia przez osoby dorosłe. Zajęcia realizowano przy pomocy scenariuszy, prezentacji, ulotek dla uczniów i broszur dla rodziców. Przeprowadzono łącznie 53 spotkania dla **2421 odbiorców**. Z uwagi na zwiększenie zakresu korzystania ze sprzętu cyfrowego przez dzieci i młodzież realizowano kampanię „**Wirtualny świat realnych zagrożeń**”, której celem było uświadomienie ryzyka związanego z nadużywaniem nowoczesnych technologii.

Fot. 8. Spotkania edukacyjne z rodzicami, dziećmi i młodzieżą odnoszące się do profilaktyki uzależnień.

Podczas spotkań omawiano m.in. objawy nadużywania mediów cyfrowych, możliwe negatywne skutki nałogowego korzystania z nowych technologii i internetu, sposoby na ograniczenie czasu spędzonego w przestrzeni cyfrowej.

Działaniami objęło **1051 osób**.

2.10. Profilaktyka higieny osobistej, higieny mycia rąk oraz profilaktyka jamy ustnej.

Fot. 9. Udzielanie instruktażu prawidłowego mycia zębów podczas zajęć edukacyjnych.

Higieniczny tryb życia zależy w dużym stopniu od każdego człowieka. Zaniedbania higieniczne stanowią bezpośrednie zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, a w konsekwencji dla naszego bezpieczeństwa. W tym zakresie w 2023 r. podejmowane były działania edukacyjne skierowane głównie do najmłodszych grup wiekowych dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających do klas I - III. Podczas zajęć pracownik PSSE udzielał instruktażu prawidłowego szczotkowania zębów oraz właściwego mycia rąk. W działaniach uczestniczyło **1080 osób**.

2.11. Profilaktyka nadwagi, otyłości oraz zasady prawidłowego odżywiania.

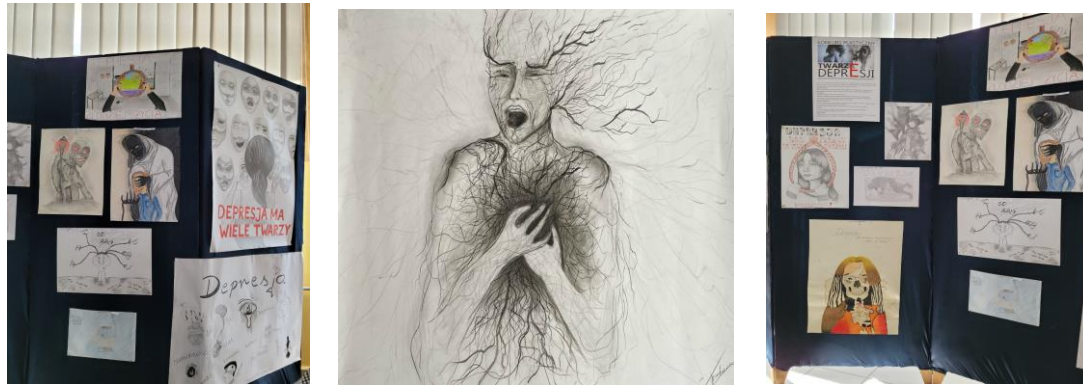

Fot. 10. Koktajle i przekąski wykonane podczas warsztatów zdrowego odżywiania.

W ramach działań oświatowych odnoszących się do profilaktyki prawidłowego żywienia i aktywności fizycznej, prowadzono w szkołach podstawowych warsztaty prozdrowotne. Poprzez zajęcia dzieci mogły dowiedzieć się jakie produkty powinny znajdować się w codziennym jadłospisie oraz jaki wpływ na nasze zdrowie mają

witaminy i minerały zawarte w owocach i warzywach. Natomiast w części praktycznej uczniowie sami poznawali tajniki zdrowego odżywiania przygotowując odżywcze i zdrowe przekąski.

2.12. Profilaktyka zdrowia psychicznego.

Fot. 11. Place plastyczne przygotowane na konkurs pt. „Twarze Depresji”, którego współorganizatorem była PSSE w Janowie Lubelskim.

Depresja u dzieci i młodzieży jest coraz bardziej powszechna. Dane WHO mówią, że depresja jest jedną z najczęściej występujących chorób na świecie. Na jej rozwój znacznie wpłynął postęp społeczny, cywilizacyjny jak również pandemia, a zwłaszcza towarzyszące jej poczucie zagrożenia i zdalne nauczanie. Ważnym krokiem w profilaktyce zdrowia psychicznego jest świadomość, że depresja jest chorobą. Nie powinna być tematem tabu ani powodem do stygmatyzacji. Działania profilaktyczne w zakresie zdrowia psychicznego są równie ważne, jak dbanie o zdrowie fizyczne. W związku z tym podejmowano szereg działań edukacyjnych w tym zakresie takich jak prelekcje, pogadanki akcje profilaktyczne i konkursy.

Działaniami objęto **1210 osób**.

3. Współpraca nawiązana przez PSSE na poziomie powiatowym w zakresie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.

- Władze samorządów lokalnych,
- Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych,
- Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej,
- Zakłady pracy,
- Redaktorzy prasy lokalnej, administratorzy sieci komputerowych.

Przez cały 2023 rok o wszystkich działaniach oświatowo – zdrowotnych informowano lokalną prasę oraz zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE, Urzędu Miejskiego oraz Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim. W 2023 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, największy zasięg miały ogólnopolskie programy edukacyjne inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny – wdrażane, nadzorowane i koordynowane na terenie powiatu.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

4. Podsumowanie.

Podejmowane działania były adresowane głównie do dzieci młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz do społeczności lokalnej. Wzorem lat ubiegłych koordynowano programy i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań, monitorowanie i ocenę ich realizacji zwracając przy tym uwagę na aktualne zagrożenia zdrowotne występujące wśród mieszkańców powiatu janowskiego.

W ramach oceny realizacji programów edukacyjnych w 2023 roku przeprowadzono **45** wizytacji w placówkach oświatowo – wychowawczych. Podczas wizytacji oceniono następujące programy:

Programy:	Ilość placówek ocenianych w ramach wskazanych programów:
Skąd się biorą produkty ekologiczne	4
Czyste Powietrze Wokół Nas	13
Bieg po zdrowie	7
Trzymaj Formę	10
Podstępne WZW	2
Znamię! Znam je?	3
ARS czyli jak dbać o miłość	3
Wybierz Życie Pierwszy Krok	3

XV. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Janowie Lubelskim posiada w swojej strukturze organizacyjnej Oddział Laboratoryjny. Działający w systemie zarządzania opartym na normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Oddział Laboratoryjny uzyskał potwierdzenie swoich kompetencji przez Polskie Centrum Akredytacji i od dnia 3-go marca 2005 roku posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji o numerze **AB 586**, w zakresie badań mikrobiologicznych żywności i wody, badań fizyko-chemicznych wody oraz badań diagnostyki schorzeń bakteryjnych.

Akredytowana działalność jest określona w Zakresie Akredytacji Laboratorium Badawczego który jest dostępny na stronie internetowej PCA (www.pca.gov.pl). Oddział laboratoryjny poddawany jest corocznej ocenie przez PCA, w wyniku której następuje utrzymanie, bądź rozszerzenie zakresu akredytacji na następny rok. Podczas auditów przeprowadzonych w roku 2023 Polskie Centrum Akredytacji potwierdziło kompetencje Oddziału Laboratoryjnego.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

PPIS deklaruje swoje zaangażowanie w realizację polityki jakości Oddziału Laboratoryjnego PSSE oraz zapewnia, że utrzymuje wysoką jakość wykonywanych badań poprzez:

- zatrudnienie personelu, który jest systematycznie szkolony w zakresie metod badawczych oraz w zakresie zarządzania jakością w Laboratorium,
- branie udziału w badaniach biegłości/porównaniach między laboratoryjnych organizowanych przez renomowane instytucje krajowe i międzynarodowe,
- wykonywanie badań z zastosowaniem technik badawczych odpowiednio udokumentowanych i zweryfikowanych,
- stosowanie odpowiedniego wyposażenia pomiarowego, właściwie obsługiwanego i nadzorowanego.

KORZYŚCI DLA ODDZIAŁU LABORATORYJNEGO WYNIKAJACE Z AKREDYTACJI wg PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02

PRESTIŻ – certyfikaty, sprawozdania z badań, świadectwa wzorcowania i raporty z kontroli wydawane przez akredytowane w PCA jednostki inspekcyjne i laboratoria są powszechnie uznawane,

ZAUFANIE KLIENTA – akredytacja jest obiektywnym dowodem na to, że laboratoria działają zgodnie z najlepszą praktyką jak również jest istotnym argumentem przy wyborze dostawców na rynku krajowym i międzynarodowym „badany lub certyfikowany raz – wszędzie akceptowany”,

WIARYGODNE I PRECYZYJNE WYNIKI ANALIZ I BADAŃ

– dzięki akredytacji wyniki są wiarygodne i precyzyjne,

UDZIAŁ BADAŃ W DECYZJACH – akredytowane podmioty dostarczają wiarygodnych wyników, na podstawie, których mogą być podjęte decyzje np. w zakresie ochrony zdrowia publicznego.

Wchodząca w skład Oddziału Laboratoryjnego, Pracownia Badań Mikrobiologicznych Żywności, pracująca w Systemie Zintegrowanym utworzonym na podstawie zarządzenia Głównego Inspektora Sanitarnego z 2004 roku, realizuje badania w zakresie:

Tabela 1. Zakres badań mikrobiologicznych żywności.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Obecność pałeczek <i>Salmonella spp</i>	PN-EN ISO 6579-1:2017-04/A1:2020-09 * Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania, oznaczania liczby i serotypowania <i>Salmonella</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Salmonella spp</i>
2.	Obecność i liczba gronkowców koagulazododatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków)	PN-EN ISO 6888-1:2001+A1:2004 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazododatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 1: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej Baird-Parkera. PN-EN ISO 6888-2:2001+A1:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazododatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków).

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
		Część 2: Metoda z zastosowaniem pożywki agarowej z plazmą króliczą i fibrynogenem. PN-EN ISO 6888-3:2004+AC:2005 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby gronkowców koagulazododatnich (<i>Staphylococcus aureus</i> i innych gatunków). Część 3: Wykrywanie obecności i oznaczanie małych liczb metodą NPL.
3.	Liczba β -glukuronidazododatnich <i>Escherichia coli</i>	PN-ISO 16649-2:2004* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby β -glukuronidazododatnich <i>Escherichia coli</i> . Część 2: Metoda płytkowa w temp. 44°C z zastosowaniem 5-bromo-4-chloro-3-indolilo β -D-glukuronidazo.
4.	Obecność i liczba bakterii z grupy <i>coli</i>	PN-ISO 4831:2007 Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby bakterii z grupy <i>coli</i> . Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby. PN-ISO 4832:2007* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania liczby bakterii z grupy <i>coli</i> . Metoda płytkowa.
5.	Ogólna liczba drobnoustrojów	PN-EN ISO 4833-1:2013-12+Ap1:2016-11 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda oznaczania liczby drobnoustrojów. Część 1: Oznaczanie liczby metodą posiewu wgłębnego w temp. 30°C
6.	Liczba przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i>	PN-EN ISO 7932:2005* Mikrobiologia żywności i pasz. Horyzontalna metoda oznaczania przypuszczalnych <i>Bacillus cereus</i> - Metoda płytkowa.
7.	Obecność i liczba <i>Listeria monocytogenes</i>	PN-EN ISO 11290-1:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 1: Metoda wykrywania. PN-EN ISO 11290-2:2017-07* Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Listeria monocytogenes</i> i innych <i>Listeria spp.</i> Część 2: Metoda oznaczania liczby.
8.	Obecność i liczba <i>Enterobacteriaceae</i>	PN-ISO 21528-1:2017-08 Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 1: Wykrywanie <i>Enterobacteriaceae</i> . PN-ISO 21528-2:2017-08* . Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalna metoda wykrywania i oznaczania liczby <i>Enterobacteriaceae</i> . Część 2: Metoda liczenia kolonii.
9.	Badania sanitarne z powierzchni / wymazy czystościowe	PN-EN ISO 18593:2018-08 . Mikrobiologia łańcucha żywnościowego. Horyzontalne metody pobierania próbek z powierzchni. Instrukcja producenta płytek kontaktowych.

* badania akredytowane

Zakres pracy w Systemie Zintegrowanym reguluje od roku 2005 zarządzenie Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie realizacji badań jakości wody.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Pracownia Badań Mikrobiologicznych Wody oraz Pracownia Badań Fizyko-Chemicznych Wody realizuje badania w zakresie:

Tabela 2. Zakres badań mikrobiologicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Ogólna liczba mikroorganizmów na agarze odżywczym w temp. 22±2°C i w 36±2°C	PN-EN ISO 6222:2004* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe mikroorganizmów zdolnych do wzrostu. Określenie ogólnej liczby kolonii metodą posiewu na agarze odżywczym.
2.	Obecność i liczba bakterii grupy coli, liczba <i>Escherichia coli</i>	PN-EN ISO 9308-1:2014-12+A1:2017-04* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy coli. Część 1: Metoda filtracji membranowej do badania wód o małej ilości mikroflory towarzyszącej.
3.	Obecność i liczba Enterokoków kałowych	PN-EN ISO 7899-2:2004* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe Enterokoków kałowych. Część 2: Metoda filtracji membranowej.
4.	Obecność i liczba gronkowców koagulazo - dodatnich	Metodyka PZH ZHK:2007*. Metoda filtracji membranowej.
5.	NPL bakterii grupy coli i <i>Escherichia coli</i> Metoda NPL z zast. testu Colilert 18	PN-EN ISO 9308-2:2014-06* Jakość wody. Oznaczanie ilościowe <i>Escherichia coli</i> i bakterii grupy coli. Część 2: Metoda najbardziej prawdopodobnej liczby.
6.	Obecność i liczba <i>Legionella</i>	Metoda filtracji membranowej. PN-EN ISO 11731:2017-08* Jakość wody - Oznaczanie ilościowe bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> .
7.	Obecność i liczba <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	PN-EN ISO 16266:2009* Jakość wody. Wykrywanie i oznaczanie ilościowe <i>Pseudomonas aeruginosa</i> .

* badania akredytowane

Tabela 3. Zakres badań fizyko-chemicznych wody.

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
1.	Mętność	PN-EN ISO 7027-1:2016-09* Jakość wody. Oznaczanie mętności. Część 1: Metody ilościowe.
2.	Zapach i smak	PB-05 wyd.1 z dn. 31.01.2006 Oznaczanie zapachu i smaku w wodzie. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-72/C-04557)
3.	Barwa	PN-EN ISO 7887:2012, pkt 6 i pkt 7* Jakość wody. Badanie i oznaczanie barwy.
4.	pH	PN-EN ISO 10523:2012* Oznaczanie pH wód i ścieków metodą elektrometryczną.
5.	Twardość ogólna	PN-ISO 6059:1999 Jakość wody. Oznaczanie sumarycznej zawartości wapnia i magnezu. Metoda miareczkowa z EDTA.
6.	Stężenie żelaza	PN-ISO 6332:2001* Jakość wody. Oznaczanie żelaza. Metoda spektrometryczna z 1,10-fenantroliną.

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

Lp.	Badana cecha	Normy metodyczne/procedury badawcze
7.	Chlorki	N-ISO 9297:1994 Jakość wody. Oznaczanie chlorków. Metoda miareczkowania azotanem srebra w obecności chromianu jako wskaźnika (Metoda Mohra).
8.	Stężenie jonów amonowych	PN-ISO 7150-1:2002* Jakość wody. Oznaczanie azotu amonowego. Część 1: Manualna metoda spektrometryczna.
9.	Stężenie azotynów	PN-EN 26777:1999* Jakość wody. Oznaczanie azotynów. Metoda absorpcyjnej spektrometrii cząsteczkowej.
10.	Stężenie azotanów	PN-82/C-04576.08* Woda i ścieki. Badania zawartości związków azotu. Oznaczanie azotu azotanowego metodą kolorymetryczną z salicylanem sodowym.
11.	Przewodność elektryczna właściwa	PN-EN 27888:1999* Jakość wody. Oznaczanie przewodności elektrycznej właściwej.
12.	Mangan metodą nadmanganianową	PB-07 wyd. 2 z dnia 05.09.2007 r. Oznaczanie manganu metodą nadmanganianową. (procedura opracowana na podstawie normy wycofanej PN-92/C-04590/02).
13.	Stężenie chloru całkowitego, wolnego i związanego	PB-14 wyd. 1 z dnia 19.04.2018 r.* Oznaczanie chloru wolnego i całkowitego metodą kolorymetryczną za pomocą testów Hach-Lange oraz chloru związanego metodą obliczeniową.
14.	Potencjał redox względem AG/CL	PB-13 wyd. 1 z dnia 10.04.2018 r.* Pomiar potencjału oksydoredukcyjnego w wodzie na pływalniach.
15.	Utlenialność	PN-EN ISO 8467:2001* Jakość wody. Oznaczanie indeksu nadmanganianowego.

* badania akredytowane

Zgodnie z zarządzeniem Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 1 kwietnia 2009 roku Pracownia Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych realizuje badania biologicznych czynników chorobotwórczych w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych na terenie województwa lubelskiego w zakresie:

Tabela 4. Zakres badań w Pracowni Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych.

Lp.	Badany obiekt	Badana cecha	Badana cecha
1.	Kał, wymaz z odbytu	Obecność pałeczek <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i> . Metoda hodowlana z potwierdzeniem biochemicznym i serologicznym.	PB-02 wydanie 4 z dnia 21.02.2012 r.* Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Salmonella</i> i <i>Shigella</i> .
		Obecność pałeczek <i>Yersinia</i> . Metoda posiewu płytkowego, Identyfikacja biochemiczna.	PB-08 wyd. 3 z dnia 11.04.2012 r. Diagnostyka pałeczek jelitowych <i>Yersinia</i> .
2.	Urządzenia sterylizujące - autoklawy	Badanie bakteriologiczne skuteczności sterylizacji za pomocą wskaźnika biologicznego.	PB-12 wyd. 1 z dnia 05.03.2018 r.* Biologiczna ocena skuteczności procesu sterylizacji parą wodną w nadciśnieniu.

* badania akredytowane

Informacja o Stanie Bezpieczeństwa Sanitarnego Powiatu Janowskiego za rok 2023

W roku 2023 w Oddziale Laboratoryjnym PSSE wykonano w sumie w ramach badań nadzorowych: 2153 badania i 6177 oznaczeń z powiatów: janowskiego, opolskiego, świdnickiego oraz kraśnickiego.

W ramach prac zleconych wykonano ogółem 3784 badań i 9438 oznaczeń.

XVI. PODSUMOWANIE

Liczba obiektów nadzorowanych przez PSSE w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- Sekcja Higieny Komunalnej - 262
- Sekcja Higieny Żywności i Żywienia - 3546
- Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami - 243
- Sekcja Nadzoru Przeciw Epidemicznego - 98
- Stanowisko do spraw Higieny Dzieci i Młodzieży - 48
- Stanowisko do spraw Oświaty Zdrowotnej i Promocja Zdrowia - 95

W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego powiatu janowskiego w 2023 r. pracownicy PSSE przeprowadzili łącznie 1256 kontroli w 858 obiektach.

W celu wyegzekwowania nałożonych podczas kontroli obowiązków wydano 196 decyzji administracyjnych, 113 decyzji rachunkowych na łączną kwotę 30.295,00 zł oraz nałożono 33 mandaty karne na łączną kwotę 3.900,00 zł.

Do badań w zakresie urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody pobrano łącznie 306 próbek.

Efekty naszej pracy mobilizują do prowadzenia aktywnego nadzoru epidemiologicznego oraz działań prowadzonych ustawicznie i z dużym zaangażowaniem, na rzecz promocji zdrowia.